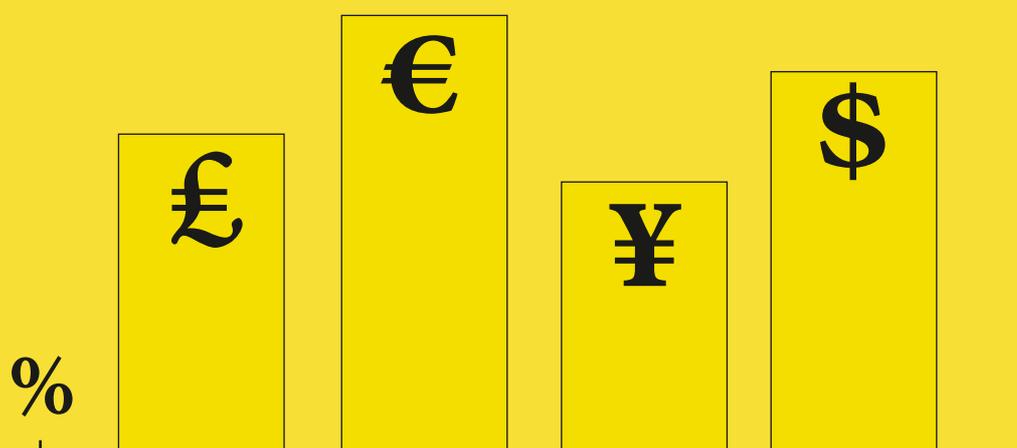

Kansainvälinen palkkaverovertailu 2009

Suomen asema työn verottajana

Minna Punakallio

TIIVISTELMÄ

Veronmaksajain Keskusliitto on tutkinut työn verotusta Suomessa ja 16 muussa OECD-maassa vuodesta 1995 lähtien. Vuonna 2004 uutena vertailumaana mukaan otettiin Viro. Vertailumaiden joukossa on EU-maita, unioniin kuulumattomia Euroopan maita sekä Euroopan ulkopuolisia maita. Selvityksessä käsitellään neljään esimerkkipalkkaan näissä maissa kohdistuvaa työntekijän verotusta, lisätulon marginaaliverotusta sekä palkkasidonnaisia veronluonteisia työnantajamaksuja. Esimerkkipalkat ovat tänä vuonna 23 800 euroa, 36 400 euroa, 55 500 euroa ja 119 000 euroa. Perheettömien palkansaajien lisäksi selvityksessä tarkastellaan myös kaksilapsisten perheiden verotusta.

Suomen palkkaverotus on kilpailukykyistä pienillä ja keskisuurilla palkoilla eurooppalaisessa vertailussa. Pienimmän esimerkkipalkan verotus alittaa Euroopan keskimääräisen tason jo selvästi, ja suomalaisittain keskituloisen työn verotus on vertailun muiden Euroopan maiden tasolla. Ero kansainväliseen tasoon kasvaa kuitenkin palkan noustessa. Suomessa hyvätuloista työntekijää verotetaan noin kahdesta viiteen prosenttiyksikköä ankarammin kuin muissa Euroopan vertailumaissa keskimäärin. Ero Euroopan ulkopuolisiin maihin kasvaa yli 10 prosenttiyksikköön.

Suomen tuloverotuksen erityinen ongelma on palkansaajien korkea marginaaliverotus kaikilla tulotasoilla. Marginaaliverotus eli tulojen lisäykseen kohdistuva verotuksen kiristyminen on Suomessa pienituloisilla 6,8 prosenttiyksikköä ankarampaa kuin muissa Euroopan maissa keskimäärin. Suurimmalla tutkitulla palkkatasolla vastaava ero on 7,4 prosenttiyksikköä.

Suomalaiset työnantajamaksut ovat kansainvälistä keskitasoa, keskimäärin 22,4 prosenttia bruttopalkasta. Esimerkiksi Virossa ja Ruotsissa työnantajamaksut ovat selvästi Suomea suurempia, Norjassa selvästi pienempiä ja Tanskassa ne ovat lähes olemattomia.

Vertailumaissa on kuluvana vuonna käynnistetty mittavia elvytyspaketteja kansantalouden kasvun piristämiseksi. Suurimmassa osassa maita elvytyspaketit sisältävät myös kevennyksiä tuloverotukseen, erityisesti yritysten kohdalla. Joissakin maissa verokevennystavoitteista on jouduttu kuitenkin luopumaan julkisen talouden tasapainottamiseksi.

Tutkimuksen on tehnyt Veronmaksajain Keskusliiton pääekonomisti Minna Punakallio. Suuri osa veroprosenteista on laskettu kansainvälisessä tilintarkastus- ja verokonsultointitoimistossa PricewaterhouseCoopersissa Veronmaksajain Keskusliiton toimeksiannosta.

Sisältö

TIIVISTELMÄ.....	1
1. JOHDANTO.....	4
1.1 Työn verotukseen liittyviä käsitteitä.....	4
1.2 Selvityksen vertailumaat.....	4
1.3 OECD:n selvitys keskivertotyöntekijän tuloveroista.....	5
1.4 Vertailun palkkarakenne ja perhetyypit.....	6
1.5 Vertailussa käytetyt veroperusteet.....	8
1.6 Palkkatulojen muuntaminen eri valuutoiksi.....	10
2. TAUSTATIETOA VERTAILUMAIDEN VEROTUKSESTA.....	11
2.1 Kokonaisveroasteet.....	11
2.2 Henkilöverotuksen uudistaminen OECD-maissa.....	13
2.3 Verotus selvitykseen kuuluvissa Euromaissa.....	14
2.4 Verotus vertailun muissa Euroopan maissa.....	22
2.5 Verotus vertailun Euroopan ulkopuolisissa maissa.....	27
2.6 Yhteenvedo vertailumaiden vuoden 2009 veropolitiikasta.....	30
3. TYÖN VEROTUS VUONNA 2009.....	33
3.1 Palkansaajan tuloveroprosentit.....	33
3.2 Palkansaajan marginaaliverotus.....	39
3.3 Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut.....	42
3.4 Palkkaverokiila – työvoimakustannukseen kohdistuvat palkkasidonnaiset verot yhteensä.....	43
4 PALKKAVEROTUS POHJOISMAISSA, VIROSSA, SAKSASSA JA BRITANNIASSA	47
5 LOPUKSI.....	56
LÄHTEET.....	57

LIITTEET:

Liite 1	Palkkatulot eri valuutoissa.
Liite 2	Tiivistelmä muutoksista eri maiden palkkaverotuksessa
Liite 3.1	Tuloveroasteet 2009, yksinäinen palkansaaja ja yhden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe.
Liite 3.2	Tuloveroasteet 2009, kahden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe.
Liite 4.1	Lisätulon marginaaliveroasteet 2009, yksinäinen palkansaaja ja yhden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe.
Liite 4.2	Lisätulon marginaaliveroasteet 2009, kahden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe.
Liite 5	Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut 2009.
Liite 6.1	Verojen yhteenlaskettu osuus työvoimakustannuksista eli palkkaverokiila 2009, yksinäinen palkansaaja ja yhden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe.
Liite 6.2	Verojen yhteenlaskettu osuus työvoimakustannuksista eli palkkaverokiila 2009, kahden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe, kaksi lasta.

1. JOHDANTO

1.1 Työn verotukseen liittyviä käsitteitä

Työn välittömiä veroja ovat työntekijöiden palkastaan maksamat tuloverot sekä veronluonteiset sosiaalivakuutusmaksut, työnantajan maksamat palkkasidonnaiset ja veronluonteiset sosiaalivakuutusmaksut sekä joissakin maissa työnantajan maksamat koko palkkasummaan sidotut työnantajamaksut.¹

Verotus vaikuttaa työvoimakustannuksiin kolmea kautta: työnantajan palkkasidonnaisina, veronluonteisina sosiaalivakuutusmaksuina, työntekijän palkkasidonnaisina veroina ja veronluonteisina maksuina sekä työntekijän kuluksessaan maksamina välillisinä veroina. Nämä kolme tekijää muodostavat palkkatulon kokonaisverokiilan.

Palkkaan sidotut verot ja veronluonteiset maksut muodostavat suurimman osan verokiilasta. Joskus verokiilasta puhuttaessa tarkoitetaan vain työntekijän ja työnantajan maksamia palkkasidonnaisia veroja ja veronluonteisia maksuja (esim. OECD 2007 ja 2008). Tässä selvityksessä keskitytään työn välittömien verojen kansainväliseen vertailuun, eli siihen osaan kokonaisverokiilaa, josta kulutusverotuksen osuus on jätetty pois (vrt. Kurjenoja 2005). Tätä verokiilan osaa kutsutaan myöhemmin palkkaverokiilaksi.

Verokiilalla on olennainen osansa talusteoreettisessa tutkimuksessa. Toisaalta verokiilan kaventamisen ajatellaan lievittävän palkankorotusvaatimuksia, alentavan työn hintaa ja siten lisäävän työllisyyttä. Toisaalta verokiilan leikkauksen ajatellaan nostavan ostovoimaa ja parantavan kulutuskysyntää.

Veronmaksajain Keskusliitto on jo viidentoista vuoden ajan seurannut verokiilan ja palkkaverotuksen kehitystä Suomessa (ks. esim. Kurjenoja 1998, 2001, 2003, 2005, 2007 ja 2008b, Lehtinen 1995a ja 1995b). Kokonaisverokiila on Suomessa kaventunut verrattuna 1990-luvun huippuvuosiin ennen kaikkea siksi, että tuloverotusta on kevennetty (Kurjenoja 2005).

1.2 Selvityksen vertailumaat

Veronmaksajain Keskusliitto on tutkinut 17 OECD-maan palkkaverotuksen tasoa vuodesta 1995 lähtien (ks. Lehtinen 1995b). Selvitykseen valittiin Suomen kaltaisia pitkälle kehittyneitä markkinatalousmaita, jotka olivat Suomen tärkeitä vientimaita. Lisäksi mukaan otetuissa maissa luonnollisten henkilöiden tuloverotus ja sosiaalivakuutusmaksut muodostivat merkittävän osan kertyneistä verotuloista. Pohjoisen Euroopan maat ovatkin vertailujoukossa kattavasti edus-

---

¹ Näitä viimeksi mainittuja työnantajamaksuja ei Suomessa peritä.

tettuina. Vuonna 2004 maiden joukkoon otettiin mukaan myös Viro², joten vertailumaiden lukumäärä kohosi 18 valtioon eri puolilla maailmaa.

Nyt selvityksessä on mukana kaikkiaan kaksitoista Euroopan unionin jäsenmaata (joista kahdeksan on Euromaata), kaksi Euroopan unionin ulkopuolista eurooppalaista maata sekä neljä Euroopan ulkopuolista maata. Vertailumaiden joukko on erilainen kuin laajemmissa EU:n tai OECD-maiden kansainvälisissä vertailuissa. Toisaalta elintasoltaan samankaltaisten maiden laaja kansainvälinen vertailu sopii hyvin juuri globaaliin palkkaverovertailuun. Veronmaksajain Keskusliiton palkkaverovertailu täydentääkin EU- tai OECD-maiden tilastojen tietopohjaa muun muassa ajantasaisemmilla tiedoilla.

1.3 OECD:n selvitys keskivertotyöntekijän tuloveroista

OECD on jo pitkään selvittänyt keskipalkkaisen työntekijän verorasitusta eri jäsenmaissa. Tuorein julkaistu selvitys koskee vuosia 2007–2008 (OECD 2009d). OECD:n laskelmien veroperusteet ovat siis vanhempia kuin tässä selvityksessä.

Keskeinen ero Veronmaksajien ja OECD:n selvitysten välillä on myös laskelmien pohjana olevissa tulotiedoissa. OECD:n laskelmien lähtökohtana on keskituloisen palkansaajan vuosipalkka kussakin maassa. Tulotasoa ei siten ole vakioitu maiden välillä, vaan on pyritty vertaamaan palkansaajien verotusta kunkin maan paikallisella palkkatasolla. Veronmaksajien selvityksessä tarkastellaan samaa palkkatasoa markkinakurssein muunnettuna eri maiden valuutoiksi.

OECD:n selvityksessä tarkasteltavien palkkojen väliset erot ovat melko pieniä. Perheettömällä työntekijällä työn verotus lasketaan keskipalkan lisäksi 67 ja 167 prosenttia keskipalkasta ansaitseville. Suurituloisimman työntekijän palkka ei OECD:n selvityksessä ulotu tuloveroasteikon ylimpään marginaaliin kuuluviin palkkoihin Suomessa eikä kaikissa muissakaan vertailumaissa. Aikaisemmin ero oli varsin suuri, mutta nykyisin 167 prosenttia keskipalkasta ansaitsevan palkka on jo varsin lähellä valtion tuloveroasteikon ylintä tuloluokkaa.

Eroista huolimatta tuoreimman OECD:n (2009d) selvityksen antama kuva keskimääräisen kokoaikatyötä tekevän työntekijän verotuksesta on hyvin samanlainen kuin Kurjenojan (2008b) samalta vuodelta tekemässä selvityksessä keskituloisen palkansaajan tuloverotuksesta. Sekä Kurjenojan että OECD:n selvityksissä keskituloisia perheettömiä palkansaajia verottavat ankarimmin Saksa, Belgia ja Tanska. Kurjenojan tarkastelemien 17 OECD maan joukossa Suomi oli viime vuonna OECD:n mukaan kuudenneksi ankarin ja Kurjenojan mukaan seitsemänneksi ankarin perheettömän keskituloisen palkansaajan verottaja. OECD:n selvityksessä keskipalkka on hieman korkeampi kuin Kurjenojan laskelmissa.

² Viro ei ole OECD:n jäsenmaa.

OECD on viime vuosina laajentanut laskelmiaan koskemaan myös erituloisia palkansaajia sekä kahden tulonsaajan lapsiperheitä. OECD:n selvitykseen sisältyy verotuksen lisäksi myös tietoja kotitalouksien saamista tulonsiirroista, jotka on tässä rajattu tarkastelujen ulkopuolelle.³

1.4 Vertailun palkkarakenne ja perhetyypit

Jotta tuloverotuksen tasosta ja Suomen suhteellisesta asemasta palkkaverokilpailussa saisi kattavan kuvan, tässä selvityksessä tarkastellaan palkkatuloilla elävää työntekijää neljällä eri tulotasolla. Tarkasteltava pienin palkka on uskottavasti pääasiallinen toimeentulon lähde yksinäiselle palkansaajalle, eivätkä mahdolliset tulonsiirrot ole tarkastelussa olennaisia.

Seuraamalla tuloveroasteen muutoksia tulotason noustessa saadaan käsitys kunkin maan tuloverotuksen progressiosta. Toiseksi alin palkkataso, 36 400 euroa, vastaa talouden keskipalkkaa Suomessa tänä vuonna. Alin palkkataso on noin 65 prosenttia keskipalkasta ja toiseksi alin taso noin 65 prosenttia toiseksi ylimmästä palkkatasosta. Tarkasteltavan palkkahaitarin ylin esimerkkipalkka on viisinkertainen alimpaan palkkatasoon verrattuna. Tuloverotuksen kireyttä selvityksen eri maissa on tarkasteltu tällä palkkarakenteella vuodesta 2002.

OECD-maiden keskipalkat vuodelta 2008 löytyvät liitteestä 1. Euroopan ulkopuolella vertailumaiden keskipalkat ovat tyypillisesti pienempiä kuin selvityksessä käytettävä toiseksi alin esimerkkipalkkataso. Sen sijaan esimerkiksi Norjassa, Sveitsissä, Tanskassa ja Saksassa maan keskimääräinen palkka ylittää selvityksessä käytettävän toiseksi alimman esimerkkipalkkatason.

Vertailun ylin palkkataso, 119 000 euroa vuodessa, on suomalaisittain varsin korkea. Korkeimpaan mahdolliseen marginaaliveroprosenttiin olisi Suomessa päädytty huomattavasti pienemmälläkin palkalla, sillä valtion tuloveroasteikon ylin asteikkoluokka alkaa 64 500 euroa ylittävistä verotettavista tuloista.⁴ Monissa maissa palkkahaitari on kuitenkin leveämpi kuin Suomessa, joten riittävän korkea ylin palkkataso on kansainvälisessä vertailussa järkevää. Taulukossa 1.1 esitetään selvityksessä käytetyt palkkatasot perhetyypeittäin.

³ Kurjenojan (2001, 2003 ja 2008a) eurooppalaisten perheiden verotusta käsittelevissä laskelmissa on otettu huomioon lapsilisät.

⁴ Ylin 119 000 euron esimerkkipalkkataso ylittää reilusti monissa muissakin maissa tuloveroasteikon ylimmän tuloluokan alarajan. Esimerkiksi Britanniassa ylimmän tuloluokan alaraja on 37 400 GBP (vuoden 2008 keskipalkan mukaan enää noin 47 000 euroa) ja Ruotsissa 538 800 SEK (noin 56 000 euroa). Saksassa sen sijaan ylin tuloveroasteikkoluokka alkaa vasta 250 400 eurosta, Yhdysvalloissa 372 951 USD:sta (noin 253 600 euroa) ja Sveitsissä 712 500 Sveitsin frangista (noin 449 000 euroa). Japanissa valtion tuloveroasteikon ylimmän tuloluokan alaraja sijoittuu varsin lähelle 119 000 euron esimerkkipalkkatasoa (18 000 000 JPY).

Taulukko 1.1 Laskelmissa käytetyt palkkatulot vuonna 2009, euroa/vuosi.

Yksinäinen henkilö ja yhden tulonsaajan perhe	
	23 800
	36 400
	55 500
	119 000
Kahden tulonsaajan perhe	
	23 800 + 36 400 = 60 200
	36 400 + 55 500 = 91 900
	55 500 + 119 000 = 174 500

Yllä esitetyllä palkkarakenteella kuvataan siis vuosittain progressiivista tuloverojärjestelmää meillä ja muualla eikä suinkaan tyypillisten esimerkkipalkansaajien verotusta. Toki valitun palkkarakenteen palkkatasoille löytyy myös vastinetta suomalaisessa palkansaajakentässä.

Alin palkkataso on hyvin lähellä esimerkiksi

- yksityisen sektorin myyjien
- kokkien, keittäjien ja kylmäkköjen
- kampaajien
- kuntasektorin päiväkotiapulaisten tai
- vahtimestarin mediaanipalkkaa.

Toiseksi alinta palkkatasoa eli tyypillistä keskipalkkaa Suomessa vastaavat esimerkiksi

- yksityisen sektorin farmaseuttien
- tietotekniikan tukihenkilöiden
- isännöitsijöiden tai
- huolto- ja liikenneasemien hoitajien ansiot sekä
- kuntasektorilta esimerkiksi palotarkastajan
- koulupsykologin tai
- rakennusmestarin mediaanipalkat.

Toiseksi ylimmälle palkkatasolle ulottuvia mediaanipalkkoja on esimerkiksi

- apulaisrehtoreilla
- sivistystoimen johtajilla
- ylikomisarioilla ja
- kuljetuksen, varastoinnin ja tietoliikenteen johtajilla.

Ylimmälle palkkatasolle yltävät esimerkiksi

- kuntasektorin yli-, apulaisyli- ja erikoislääkäreiden ylin palkkadesiili
- kaupunginjohtajien ylin palkkadesiili
- yksityisen sektorin yrityspalvelujohtaja tai
- työmarkkina- tai elinkeinoelämän järjestöjen johtajien ylin palkkadesiili.
(Tilastokeskus 2009a ja 2009b)

Yksinäisen tulonsaajan lisäksi palkkaveroselvityksessä tarkastellaan kaksilapsista perhettä, jossa lasten iät ovat 5 ja 7 vuotta.⁵ Lapsiperheissä joko toinen puoliso on täysin tuloton tai molemmat vanhemmat ovat palkkatyössä. Yhden tulonsaajan perhe on monissa maissa yleisempi kuin Suomessa, jossa 15–64-vuotiaiden naisten työvoimaosuus vuoden 2009 kolmannella neljänneksellä oli 68,0 prosenttia. Miesten vastaava työllisyysaste oli samalla aikavälillä 69,7 prosenttia. Suomen kannalta on mielekästä tarkastella perhettä, jossa molemmat vanhemmat ovat palkkatyössä, mutta yhden tulonsaajan perhe kuvaa paremmin perheiden verotusta monissa muissa maissa.⁶

1.5 Vertailussa käytetyt veroperusteet

Laskelmissa tarkastellaan kaikkia palkkatuloihin kohdistuvia tuloveroja ja veronluonteisia maksuja kussakin maassa. Tältä osin laskelmien lähtökohta on sama kuin OECD:n laatimassa selvityksessä keskimääräisen palkansaajan tuloverotuksesta eri maissa. Rajausten mukaan kirkollisveroa ei tyyppillisesti sisällytetä verolaskelmiin, jos se ei ole pakollinen vero⁷.

Laskelmissa huomioidaan vain viran puolesta automaattisesti tehtävät verovähennykset. Mahdolliset paikalliset tuloverot (kunnallis- tai osavaltioverot yms.) lasketaan yleensä keskimääräistä verokantaa käyttäen. Yhdysvaltojen (Coloradon osavaltio), Kanadan (Ontarion osavaltio) ja Sveitsin (Zürichin kanton) osalta laskelmat on tehty valitulle esimerkkialueelle, jonka verotaso ei ole poikkeuksellinen ja joka edustaa maan keskitasoa.

Suomen osalta laskelmissa on huomioitu seuraavat palkansaajan maksamat verot ja veronluonteiset maksut: valtion tulovero, kunnallisvero, kirkollisvero, sairausvakuutusmaksun päiväraha- ja sairaanhoitomaksu sekä palkansaajan työeläkemaksu ja työttömyysvakuutusmaksu. Laskelmissa on käytetty vuoden 2009 keskimääräistä kunnallisveroprosenttia, 18,59 % sekä keskimääräistä kirkollisveroprosenttia 1,32 %. Verojen rajaus on kirkollisveroa lukuun ottamatta sama kuin kansantalouden tilinpidossa ja kansainvälisissä verotilastoissa (OECD 2009d). Kirkollisvero sisällytetään laskelmiin, koska valtaosa eli vuoden 2008 lopussa 80,6 prosenttia, suomalaisista kuului evankelis-luterilaiseen kirkkoon.

Työnantajien sosiaalivakuutusmaksuja tarkasteltaessa veronluonteisiksi tulkitaan kaikki lakisääteiset tai muutoin pakolliset maksut, jotka maksetaan julkisen sektorin organisaatioille sosiaalivakuutusvelvoitteiden rahoittamiseksi, ja jotka määräytyvät työntekijän palkkatulojen, yrityksen maksaman palkkasumman tai yrityksen työntekijöiden lukumäärän perusteella. Lisäksi veronluonteinen sosiaalivakuutusmaksu ei ole vastikkeellinen, eli suoritettujen maksujen määrä ei suo-

⁵ Monessa maassa lasten iät vaikuttavat verotuksen kautta annettavan perhetuen suuruuteen, vaikka Suomessa lasten iällä tai määrällä ei olekaan palkkaverotuksessa merkitystä.

⁶ Pelkästään 23 800 euron vuosituloilla eläminen Suomessa ilman tulonsiirtoja on kahden vanhemman ja kahden lapsen perheelle vaikeahkoa. Siksi alin tulotaso yhden tulonsaajan suomalaisilla perheillä ei ole käytännössä kovin realistista, kun mahdollisia tulonsiirtoja ei huomioida.

⁷ Tästä periaatteesta poiketaan sekä Suomen että vertailukelpoisuuden vuoksi myös Ruotsin kohdalla.

raan vaikuta etuuden määrään. Sosiaalivakuutusmaksujen rajausta noudattaa OECD:n verotilastoissaan käyttämää luokitusta (OECD 2009c, 2009d).

Käytännössä varsinkin työnantajien sosiaalivakuutusmaksuihin liittyy monia tulkinnanvaraisuuksia, joten tulokset eri selvityksissä saattavat poiketa jossain määrin toisistaan. Tässä selvityksessä on eräissä rajatapauksissa pyritty noudattamaan OECD:n omaksumia käytäntöjä⁸. Esimerkiksi Ranskan työnantajamaksuja laskettaessa on otettu huomioon OECD:n veroluokitus ja IBFD:n määrittelemät veronluonteiset maksut (International Bureau of Fiscal Documentation 2009a ja 2009b).⁹

Yksityisen työnantajan maksamien sosiaalivakuutusmaksujen yhteismäärä on Suomessa vuonna 2009 keskimäärin 22,4 prosenttia palkasta. Työnantajien pakollisia, veronluonteisia sosiaalivakuutusmaksuja ovat Suomessa kansaneläkevakuutus- ja sairausvakuutusmaksu, työeläkemaksu, työttömyysvakuutusmaksu sekä tapaturma- ja ryhmähenkivakuutusmaksu.

Työnantajan palkkasumman mukaan porrastettuna työttömyysvakuutusmaksuna (1,92 %) sekä poistojen ja palkkasumman mukaan porrastettuna kansaneläkemaksuna (1,38 %) on käytetty yksityisten työnantajien keskimääräistä maksua vuonna 2009. Eläkemaksuna on käytetty työnantajan keskimääräistä TyEL-maksua (16,8 %). Työnantajan sairausvakuutusmaksu on kuluvana vuonna keskimäärin 2,0 %, työnantajan työtapaturmavakuutusmaksu 0,3 % ja työnantajan ryhmähenkivakuutusmaksu 0,07 %. Työnantajan toimialasta ja koosta johtuen todelliset veronluonteiset työnantajamaksut voivat olla suurempia kuin tutkimuksessa käytettävä yksityisten työnantajien keskiarvo.

Suomea, Ruotsia ja Viroa koskevat laskelmat on tehty Veronmaksajain Keskusliitossa. Ruotsin laskelmat on tehty Ruotsin verohallinnon eli Skatteverketin verolaskurilla. Pienin poikkeuksin muiden maiden osalta verolaskelmat on laatinut Veronmaksajain Keskusliiton toimeksiannosta kansainvälisen tilintarkastustoimisto PricewaterhouseCoopersin Helsingin toimisto.¹⁰ Pääasiassa laskelmat on tehty kullekin tarkasteltavalle maalle verovuoden 2009 alussa voimassa olevien veroperusteiden mukaan.

⁸ Osa Australian eläketurvasta rahoitetaan työnantajamaksuilla (the Superannuation Guarantee system), mutta yksityisillä rahastoilla, vakuutetun henkilökohtaisilla tileillä ja vakuutetun omilla eläketurvaa koskevilla päätöksillä on järjestelmässä huomattava rooli. Tämän vuoksi Australian työnantajamaksuja ei tässä selvityksessä tulkita veronluonteiseksi sosiaalivakuutusmaksuksi kuten ei OECD:n tilastoissakaan (OECD 2009d).

⁹ Ranskan työnantajamaksuja laskettaessa on oletettu, että kahden alimman palkkatason työntekijät eivät ole esimiesasemassa ja kahden ylimmän palkkatason työntekijät ovat. Maksuihin ei ole OECD:n esimerkin mukaisesti sisällytetty paikallisveroa, joka Pariisin alueella on 2,5 prosenttia bruttopalkasta. Esimerkkilaskelmien pienin tulotaso on heinäkuussa 2005 voimaan tulleen maksualennuksen piirissä. Alennuksen vaikutus työnantajamaksuihin on arvioitu laskelmissa.

¹⁰ Yhdysvaltojen veroprosenttien laskemisessa on hyödynnetty verohallinnon IRS:n sivulta löytyvää laskuria. Laskuri sisältää uuden Making Work Pay –hyvityksen. Ranskan ja Italian sosiaalivakuutusmaksut on laskettu OECD:n, IBFD:n ja PriceWaterhouseCoopersin tietojen perusteella.

1.6 Palkkatulojen muuntaminen eri valuutoiksi

Veronmaksajain Keskusliiton aikaisemmissa, ennen vuotta 2002 tehdyissä palkkaverovertailuissa on tarkasteltu ostovoimaltaan vertailukelpoisia palkkatuloja (esim. Autio 2000, Autio ja Kurjenoja 2001). Vuonna 2002 euron käyttöönoton myötä aikaisempaa käytäntöä muutettiin. Kaikissa mukana olevissa euromaissa palkkatasot ovat euromääräisesti samoja. Palkkaverovertailu kuvaa sitä, kuinka paljon euroja palkansaajalle jää tuloverotuksen jälkeen käteen samalla euromääräisellä tulotasolla. Sitä, mikä on netto- tai bruttopalkan ostovoima eri maissa, ei käsitellä. Samaa periaatetta sovelletaan myös euroalueen ulkopuolisiin maihin. Kunkin maan palkkatasot on muunnettu sen maan valuutaksi markkinakursseja käyttäen (liite 1). Koska markkinakurssit vaihtelevat päivittäin, myös markkinakursseilla muunnetut valuuttamääräiset palkkatasot vaihtelevat. Euroalueen ulkopuolisten maiden muuntokursseiksi on valittu vuoden 2008 keskipäivän kurssit (Suomen Pankki).

2. TAUSTATIETOA VERTAILUMAIDEN VEROTUKSESTA

2.1 Kokonaisveroasteet

Kokonaisveroaste suhteuttaa kaikki julkisen sektorin keräämät verotulot bruttokansantuotteeseen. Mittari kuvastaa julkisen sektorin laajuutta kansantaloudessa. Kokonaisveroasteen tulkintaan liittyy kuitenkin ongelmia erityisesti kansainvälisissä vertailuissa. Maiden välisiä eroja synnyttävät muun muassa valtioiden mahdollisuus jakaa julkista tukea suorina tukina tai verovähennyksinä sekä tulonsiirtojen verollisuus tai verottomuus. Myös maiden erilaiset tavat rahoittaa eläkkeitä vaikuttavat veroasteen tasoon. Ongelmista huolimatta kokonaisveroaste on laajasti käytetty tunnusluku, josta on olemassa kattavasti tilastotietoa.

Taulukossa 1.2 esitetään vertailumaiden kokonaisveroasteet 1980–2007. Kokonaisveroaste-sarakkeen vieressä on järjestysluku-sarake, joka kuvaa kyseisen maan suhteellista asemaa kokonaisveroasteen perusteella tarkasteltavana vuonna.

Taulukko 1.2 Kokonaisveroasteet selvityksen vertailumaissa 1980–2007.

Lähde: OECD-maat: SourceOECD, Revenue Statistics – tietokanta, Viro: European Commission 2009.

	1980 %		1985 %		1990 %		1995 %		2000 %		2005 %		2007 %	
Tanska	43,0	2	46,1	2	46,5	2	48,8	1	49,4	2	50,7	1	48,9	1
Ruotsi	46,4	1	47,3	1	52,2	1	47,5	2	51,8	1	49,5	2	48,2	2
Belgia	41,3	5	44,4	3	42,0	5	43,6	4	44,9	4	44,8	3	44,4	3
Ranska	40,1	6	42,8	4	42,0	5	42,9	5	44,4	5	43,9	4	43,6	4
Norja	42,4	4	42,6	5	41,0	7	40,9	8	42,6	6	43,5	6	43,4	5
Italia	29,7	12	33,6	11	37,8	9	40,1	9	42,3	8	40,9	8	43,3	6
Suomi	35,7	9	39,7	8	43,5	3	45,7	3	47,2	3	43,9	4	43,0	7
Itävalta	39,0	7	40,9	7	39,6	8	41,2	7	42,6	6	42,1	7	41,9	8
Alankomaat	42,9	3	42,4	6	42,9	4	41,5	6	39,7	9	38,8	9	38,0	9
Espanja	22,6	17	27,6	14	32,5	13	32,1	13	34,2	13	35,8	11	37,2	10
Britannia	35,1	10	37,6	9	36,1	10	34,5	12	37,1	11	36,3	10	36,6	11
Saksa	36,4	8	36,1	10	34,8	12	37,2	10	37,2	10	34,8	12	36,2	12
Kanada	31,0	11	32,5	12	35,9	11	35,6	11	35,6	12	33,4	13	33,3	13
Viro**							36,4		31,3		30,9		33,1	
Australia*	26,7	13	28,3	13	28,5	15	28,8	14	31,1	14	30,8	14	30,6	14
Sveitsi	24,7	16	25,5	17	25,8	17	27,7	16	30,0	15	29,2	15	29,7	15
Yhdysvallat	26,4	14	25,6	16	27,3	16	27,9	15	29,9	16	27,3	17	28,3	16
Japani*	25,4	15	27,4	15	29,1	14	26,8	17	27,0	17	27,4	16	27,9	17
EU 15	34,9		37,6		38,2		39,0		40,6		39,7		39,9	
OECD*	31,0		32,7		33,8		34,8		36,1		35,8		35,9	

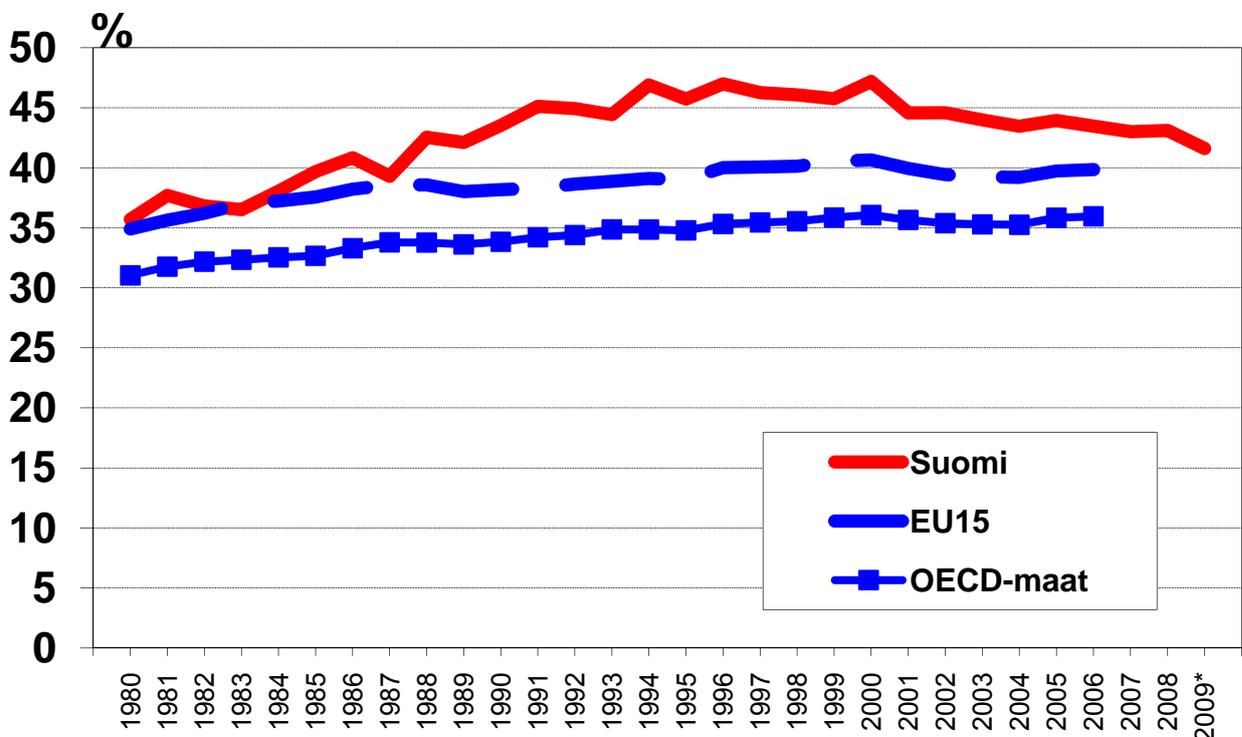
* Viimeisin luku on vuodelta 2006.

** Viron tiedot vuosilta 1995–2007, lyhyen aikasarjan vuoksi Viron järjestyslukua ei verrata muihin maihin.

Kokonaisveroasteet vaihtelevat maiden välillä huomattavasti. Myös yksittäisen maan veroaste vaihtelee eri vuosien välillä veropolitiikasta ja suhdannetilanteesta riippuen. Taulukosta 1.2 nähdään, että vuonna 1985 Suomen kokonaisveroaste oli kahdeksas 17 OECD-maan vertailussa. 1990-luvun alun talouslama ja sen aikana toteutetut veronkiristykset nostivat kuitenkin Suomen veroasteen vertailumaiden kolmen kireimmän verottajan joukkoon. Omaa luokkaansa olivat Ruotsi ja Tanska. Vuoden 2007 tilastossa¹¹ Suomen kokonaisveroaste on muuttunut vertailumaiden seitsemänneksi kireimmäksi. Harjoitetulla veropolitiikalla on siis pystytty laskemaan veroastetta lama-ajan huippulukemista. Veroaste on kuitenkin noin seitsemän prosenttiyksikköä korkeammalla tasolla kuin 1980-luvun alussa. Muutoksen taustalla on useita tekijöitä, mutta yksi osasy syy löytyy muun muassa eläkerahastojen kartuttamisesta.

Kuvassa 1.1 esitetään Suomen sekä OECD- ja EU-maiden keskimääräisen veroasteen kehitys vuosina 1980–2007. Suomen veroaste on EU- ja OECD-maiden keskimääräistä tasoa korkeampi. Näin siitä huolimatta, että EU-maiden veroaste on tyypillisesti varsin korkea ja EU:hun 2000-luvulla liittyneet maat ovat harjoittaneet varsin aggressiivista veropolitiikkaa. EU-maiden veroaste notkahti 2000-luvun alussa, mutta viime vuosina keskimääräinen veroaste on palannut 40 prosentin tuntumaan. OECD-maiden keskimääräinen veroaste on pysynyt 1990-luvulta lähtien varsin tasaisena. OECD-maiden joukossa on enemmän verotukseen kriittisesti suhtautuvia maita, kuten USA, Kanada ja Meksiko.

Kuva 1.1 Kokonaisveroaste Suomessa sekä EU- ja OECD-maissa keskimäärin 1980–2007, Suomen osalta myös tiedot 2008–2009. Lähde: OECD 2009c, VM.

¹¹ Vuoden 2008 tilasto ei ollut ilmestynyt vielä selvityksen lähdettyä painoon.

Valtaosa verotuotoista kerätään OECD-maissa työn verotuksella eli henkilökohtaisella tuloverolla ja työn sivukuluilla. Verorakenteen tarkemmassa tarkastelussa taulukosta 1.3 näkyy, että henkilökohtainen tulovero onkin pitkään ollut valtioille suurin yksittäinen tulonlähde. Sen merkitys on kuitenkin tasoittunut viime vuosina, sillä työnantajien ja työntekijöiden maksamien sosiaaliturvamaksujen osuus verotuotoista on noussut. Maiden väliset vaihtelut verorakenteen painotuksissa ovat kuitenkin suuria.

Taulukko 1.3. Verorakenne OECD-maissa keskimäärin: Eri verolajien prosenttiosuus maan kokonaisverotuotoista, %. Lähde: OECD 2009c

	1965	1975	1985	1995	2007
Henkilökohtainen tulovero	26	30	30	27	25
Yhteisöverot	9	8	8	8	11
Sosiaaliturvamaksut	18	23	22	25	25
Omaisuusverot	8	6	5	5	6
Yleiset kulutusverot, esim. arvonlisävero	14	15	16	18	19
Erityiset kulutusverot, esim. energiaverot	24	18	16	13	11
Muut	2	1	2	4	4
YHTEENSÄ	100	100	100	100	100

2.2 Henkilöverotuksen uudistaminen OECD-maissa

Kireän työn verotuksen haitat tunnustetaan laajasti. Myös globalisaatio on lisännyt painetta uudistaa verorakennetta kilpailukykyisempään suuntaan. Viime vuosien verouudistuksilla onkin pyritty parantamaan kansantalouksien kilpailukykyä: on rohkaistu investointeihin ja yrittäjyyteen sekä lisätty työnannon kannustavuutta. Jeffrey Owensin (2005) mukaan yleisenä piirteenä OECD-maiden verouudistuksissa on ollut veroasteiden alentaminen ja veropohjan laajentaminen. Kun 1980-luvun puolessa välissä suurimmassa osassa OECD-maita tuloverotuksen ylin marginaaliveroprosentti oli yli 65 prosenttia, se on nykyään alle 50 prosenttia. Käytännössä verouudistukset ovat olleet onnistuneita erityisesti yritysverotuksen puolella. Työn verotuksen keventäminen on osoittautunut kuitenkin monissa maissa varsin vaikeaksi, muun muassa ansioiden vuosittaisen nousun vuoksi.

Vaikka suurimmassa osassa OECD-maita sovelletaan henkilöverotuksessa järjestelmää, jossa kaikkea tuloa verotetaan progressiivisen asteikon mukaan, Owens näkee viime aikojen verouudistuksissa kaksi suuntausta. Ensimmäisessä suuntauksessa palkka- ja eläketulojen verotus on erotettu pääomatulojen verotuksesta siten, että pääomatuloja verotetaan yhdellä veroprosentilla ja muita tuloja progressiivisen järjestelmän mukaan. Tähän suuntaan verotusta on kehitetty Skandinavian maissa ja Alankomaissa. Puhtaimmillaan eriytetty järjestelmä on Norjassa¹².

¹² Järjestelmä otettiin käyttöön 1992.

Toisessa suuntauksessa verotusta on kehitetty tasaveromallin suuntaan. Viro ja Liettua kehittivät järjestelmänsä tasaveron suuntaan Euroopan maista ensimmäisinä jo vuonna 1994, ja pian muut Baltian maat, Venäjä ja jotkut Itä- ja Keski-Euroopan maat seurasivat perässä. Slovakia otti tasaveron käyttöön ensimmäisenä OECD-maana vuonna 2004. Käytännössä tasaverojärjestelmä ei toteudu puhtaana missään, sillä henkilökohtaiset vähennykset keventävät varsinkin pienituloisten verotusta. Todellisuudessa verotus onkin lievästi progressiivista myös yhden tuloveroprosentin maissa.

Viimeaikaisissa verouudistuksissa yleisenä pyrkimyksenä on Owensin mukaan ollut työnteon kannattavuuden ja kannustavuuden lisääminen pienipalkkaisilla ja vähemmän koulutetuilla työntekijöillä. Tätä tarkoitusta varten monessa maassa on otettu käyttöön erityinen verovähennys, jolla kevennetään työnteosta saatavan tulon verotusta. Verouudistuksia on yleisesti perusteltu myös tarpeella yksinkertaistaa järjestelmää ja tehdä siitä veronmaksajien kannalta oikeudenmukaisempi.

2.3 Verotus selvitykseen kuuluvissa Euromaissa

Alankomaat

Alankomaissa toteutettiin vuonna 2001 kokonaisverouudistus, jossa kevennettiin tuloverotusta, nostettiin arvonlisäverokanta 17,5 prosentista 19 prosenttiin, kiristettiin ympäristöveroja, uudistettiin pääomaverotusta sekä luovuttiin varallisuusverotuksesta. Useat vähennykset korvattiin uudistuksessa verohyvityksillä. Kokonaisveroaste keveni uudistuksessa jonkin verran lähinnä sosiaalivakuutusmaksujen vuoksi, mutta verorasitus lähti jälleen nousemaan 2000-luvun puolivälin jälkeen. Tällä hetkellä Alankomaiden verojärjestelmää muokkaavia tavoitteita ovat verojärjestelmän yksinkertaistaminen, ympäristönäkökohdat ja yrittäjyyden edistäminen. Hallitus on reagoinut myös kansainväliseen talouskriisiin kahdella toimenpidepaketilla. Elvytyspakettien veropäätökset kohdistuvat lähinnä yritysverotukseen ja rakennusalan tukemiseen.

Ansio- ja asumistuloa verotetaan Alankomaissa progressiivisilla veroasteikoilla kun taas muiden tulolähteiden, kuten tulot huomattavista osakeomistuksista, tuotot säästöistä ja investoinneista, verotus on suhteellista. Huomattavien osakeomistusten tuottoihin sovellettava verokanta on 25 ja kolmannen tulolähteen tuoton verokanta on 30.

Palkkatuloja verotetaan neliportaisella tuloveroasteikolla, jonka alin marginaaliveroprosentti on 33,5 ja ylin 52 (ks. tarkemmin liite 2). Kahden alimman asteikkoluokan veroprosentit sisältävät kansallisen sosiaaliturvamaksun (31,15 % vuonna 2009). Kansallisen sosiaaliturvamaksun ohella työntekijät maksavat palkkatuloistaan sosiaaliturvamaksuja¹³. Vuoden 2009 alusta poistettiin työntekijän työttömyysvakuutusmaksu, mutta palkasta maksetaan yhä tuloista riippuvaa terveysvakuutusmaksua (6,9 %). Lisäksi työnantaja maksaa useita muita työn teettämiseen liittyviä vakuutusmaksuja.

¹³ Työntekijän sosiaalivakuutusmaksut ovat eri maksuja kuin kansalliset sosiaaliturvamaksut.

Alankomaissa työn verotusta kohtuullistetaan erilaisilla verohyvityksillä verovähennysten sijaan. Hyvitysjärjestelmää supistettiin vuoden 2009 alussa. Veronmaksajat ovat oikeutettuja yleiseen verohyvitykseen, minkä lisäksi kaikille työssäkäyville myönnetään hyvitys työtulojen perusteella. Se voi alle 65-vuotiailla olla maksimissaan 1 504 euroa vuodessa. Yksinhuoltajavanhemmille ja ikääntyneille myönnetään lisäksi ylimääräisiä verohyvityksiä.

Lapsiperheiden etuuksia on uudistettu 2000-luvulla yhdenmukaistamalla verohyvityksiä ja etuuksia sekä muun muassa lieventämällä järjestelmän tulosidonnaisuutta. Vuoden 2008 alusta lähtien lapsiperheille myönnetään tulosidonnainen etuus, minkä lisäksi kaikki lapsiperheet saavat verovapaata tuloista riippumatonta lapsilisää. Puolisoihin verotetaan yksilöllisesti heidän omista tuloistaan, mutta tiettyjen tulojen ja kustannusten kohdalla puoliso saavat itse päättää tulojen ja kustannusten keskinäisestä jakamisesta. Vanhassa järjestelmässä ne käsiteltiin aina suurituloisemman puolison verotuksessa. (International Bureau of Fiscal Documentation 2009a ja 2009b, European Commission 2009.)

Belgia

Belgia on korkean kokonaisveroasteen maa, jossa pääosa veroista kerätään palkansaajien ja yritysten tuloveroilla. Tuloverotusta uudistettiin Belgiassa vuosina 2000–2006, mutta verouudistus kevensi työn verotusta tosiasiallisesti vain hieman lähinnä työnantajien sosiaalivakuutusmaksujen kautta. Belgiassa hyväksyttiin alkuvuonna talouden elvytyspaketti, mutta se ei keventänyt tyypillisen palkansaajan tuloverotusta. Vuoden 2009 tuloverotus pysyikin pääasiassa edellisen vuoden tasolla, vaikka tuloveroasteikon tulo rajoja korotettiin ja perusvähennystä kasvatettiin hieman.

Verovelvollisen työtuloja verotetaan Belgiassa progressiivisella valtion tuloveroasteikolla (ks. liite 2). Kunnilla voi olla suhteellisesti määräytyviä paikallisia lisämaksuja, joiden keskiarvo on noin 7,4 prosenttia. Brysselin alue perii yhden prosentin ylimääräistä lisämaksua.

2000-luvun verouudistuksessa uudistettiin tuloveroasteikon tulo rajoja, prosentteja sekä vähennyksiä. Vuonna 2000 päätettiin sekä työnantajien että työntekijöiden sosiaalivakuutusmaksujen alentamisesta, ja tätä jatkettiin vuonna 2002.¹⁴ Vuosina 2003 ja 2004 (verovuodet 2004 ja 2005) tuloveroasteikon toiseksi alimman ja kolmanneksi alimman luokan tulo rajoja muutettiin siten, että ne kattavat aikaisempaa suuremman tuloalueen. Vuonna 2003 poistettiin ylin asteikkoluokka kokonaan, ja tuloveroasteikon korkein veroaste pieneni 52 prosentista 50 prosenttiin. Tuloveroasteikon rajoja ja erilaisia vähennyksiä korotetaan erikseen määrättyjen indeksien mukaisesti.

Pienituloisten palkansaajien verotuksen keventäminen aloitettiin vuosina 2002–2004 erityisellä pieniin tuloihin kohdennettavalla verovähennyksellä.

¹⁴ Varsinainen palkkaverojen keventäminen aloitettiin kuitenkin niin sanotusta ylimääräisestä kriisimaksusta. Tämä ylimääräinen ja väliaikainen maksu astui voimaan vuonna 1993 valtion budjettitalouden tasapainottamiseksi, ja vuonna 1999 se päätettiin asteittain purkaa vuoteen 2003 mennessä. Ylimääräinen kriisimaksu on poistettu suunnitelmien mukaisesti.

Nykyisin pienituloisten ns. ”aktiivitulojen” perusteella myönnetään 610 euron verohyvitys. Pienituloisille keskeinen vähennys on myös perusvähennys, jota korotetaan muun muassa lasten lukumäärän tai muiden perhetilanteeseen liittyvien tekijöiden perusteella. Vuonna 2002 nostettiin tulonhankkimisvähennystä 20 prosentista 23 prosenttiin. Vuonna 2003 tulonhankkimisvähennys nostettiin enimmillään 25 prosenttiin.

Verovuonna 2005 Belgiassa siirryttiin puolisojen erillisverotukseen, jossa avio- ja avoliitossa asuvia puolisoita kohdellaan pääasiallisesti samalla tavoin. Puolisoiden verotuksessa on kuitenkin yhä yhteisverotuksen piirteitä. Suurempituloisen puoliso voi esimerkiksi siirtää huomattavan osan tuloistaan toiselle puolisolalle, jos vähemmän ansaitsevan puolison tulot alittavat 30 prosenttia puolisojen yhteisistä nettoansiotuloista.

OECD on kritisoinut Belgian verojärjestelmässä erityisesti sen hajanaista veropohjaa, tapaa verottaa puolisoita sekä laajaa joukkoa erilaisia työllistämistä edistäviä verotuksia. OECD:n mukaan Belgian työn verotus onkin liian kireää, verojärjestelmä tehoton sekä verotuksen yhteisvaikutus sosiaaliturvajärjestelmän kanssa sisältää lukuisia kannustinloukkuja. (European Commission 2009, International Bureau of Fiscal Documentation 2009a ja 2009b, OECD 2009b.)

Espanja

Espanjassa on uudistettu tuloverotusta vuosina 1999, 2003 ja 2007. Uudistusten tavoitteena oli yksinkertaistaa tuloverojärjestelmää sekä parantaa työn ja investointien kannustimia. Vuoden 2008 tuloveromuutokset koskivat lähinnä yritysverotusta uudistuneiden kirjanpitostandardien muodossa. Kansainvälisen talouskriisin myötä asunto- ja rahoitussektori vetivät Espanjan kansantalouden syvään lamaan. Kuluvana vuonna tuloverotuksessa toteutettiin useita lisähelpotuksia kotimaisen kysynnän elvyttämiseksi.

Vuoden 2003¹⁵ tulouudistuksessa vähennettiin tuloveroasteikon luokkia kuudesta viiteen ja alennettiin marginaaliveroasteita. Alin marginaaliveroaste pieneni 18 prosentista 15:ta ja ylin 48 prosentista 45:een. Samalla nousivat lapsista tehtävät vähennykset sekä henkilökohtainen, tulosta tehtävä vähennys. Alle kolmevuotiaiden lasten palkansaajajäideille kohdennettiin oma 1 200 euron verovähennys, jolla kannustetaan äitejä palaamaan takaisin työelämään.

Vuoden 2007 verouudistuksessa tuloveroasteikon luokkia vähennettiin edelleen viidestä neljään. Pienin asteikkoluokan veroprosentti nostettiin 15:sta 24 prosenttiin ja korkein veroprosentti laski 45:stä 43 prosenttiin. Veronmaksaja-kohtaista henkilökohtaista vähennystä korotettiin 3 400 eurosta 5 051 euroon. Myös lapsivähennyksiä nostettiin selvästi. Ensimmäisestä lapsesta saatava vähennys nousi 1 400 eurosta 1 800 euroon. Lapsivähennystä kasvatetaan lasten lukumäärän mukaan aina neljänteen lapseen asti. Esimerkiksi neljänestä ja sitä useammasta lapsesta saatava vähennys nousi 2 300 eurosta 4 100 euroon vuonna 2007. Matalilla tulotasoilla lisääntyneet vähennykset ja verohyvitykset poistavat tuloverot kokonaan. Vuonna 2007 esimerkiksi yksinäisen alle 9 000 euroa ansaitsevan työntekijän ei tarvitse maksaa tuloistaan

¹⁵ Keskeiset tiedot vuoden 1999 uudistuksesta löytyvät liitteestä 2.

lainkaan veroja. Vuoden 2007 verouudistuksessa säästöihin ja luovutusvoittoiin¹⁶ ulotettiin 18 prosentin suhteellinen verokanta.

Vuoden 2007 lopussa hallitus päätti uudesta lapsen syntymän tai adoption yhteydessä maksettavasta 2 500 euron verohyvityksestä, joka myönnetään toiselle vanhemmista. Vuonna 2008 henkilökohtaista perusvähennystä nostettiin 5 150 euroon. Myös lapsivähennyksiä korotettiin hieman. Ensimmäisestä lapsesta myönnettävää vähennystä korotettiin 1 836 euroon ja esimerkiksi neljännestä myönnettävää vähennystä 4 182 euroon. Espanjassa on käytössä myös työtuloista myönnettävä työllisyysvähennys, joka vaihtelee nettotuloista riippuen 2 652 ja 4 080 euron välillä.

Talousnäkömyien synkentyessä Espanja jätti vuoden 2009 tuloveroasteikon ja henkilökohtaiset vähennykset edellisen vuoden tasolle, mikä poikkeaa aikaisemmasta käytännöstä tehdä vuosittaiset inflaatiotarkistukset. Taloustilanteen edelleen heikentyessä Espanja teki kuitenkin mittavan talouden elvytyspaketin (Plan E), joka henkilöverotuksen puolella muun muassa lisää verohyvityksiä sekä sisältää sosiaaliturvamaksujen alennuksia ja pidennyksiä eräiden maksujen määräaikoihin. Kotimaisen kulutuksen tukemiseksi työssäkäyville palkansaajille ja yrittäjille myönnetään 400 euron ylimääräinen verohyvitys. Hyvitys maksetaan verovuoden aika pienentämällä työnantajien ennakonpidätyksiä palkasta¹⁷. Lisäksi sosiaaliturvamaksuja alennetaan 1 500 eurolla vuodessa työnantajan palkatessa kokoaikaiseen työsuhteeseen työttömän, jolla on lapsia. (Carone ja Salomäki 2001, European Commission 2009, International Bureau of Fiscal Documentation 2009a ja 2009b, Joumard ja Varoudakis 2000, PLANE.)

Italia

Italia on ollut koko 2000-luvun korkean veroasteen maa, jossa verotuottoja kerätään erityisesti työn verotuksella. Tuloverotusta on tosin uudistettu useaan otteeseen vuosina 1998¹⁸, 2003¹⁹, 2005²⁰ ja 2007²¹, mutta työn verotus on pysynyt kireänä. Tuoreimmilla tuloverouudistuksilla on tavoiteltu verojärjestelmän yksinkertaistamista ja pienituloisten verotuksen keventymistä. Italia on liikkunut myös vahvemman alueellisen verotusoikeuden suuntaan. Vuosien

¹⁶ Tietyillä edellytyksillä osingot ovat verovapaita 1 500 euroon asti, minkä jälkeen sovelletaan 18 prosentin suhteellista verokantaa.

¹⁷ Hyvitys tuli voimaan jo vuoden 2008 kesäkuussa. Hyvitystä ei myönnetä enää vuonna 2010.

¹⁸ Tuloveroasteikon luokkia vähennettiin seitsemästä viiteen. Samalla pienintä marginaaliveroastetta nostettiin 10 prosentista 19 prosenttiin ja ylintä alennettiin 51 prosentista 46 prosenttiin. Vuoden 1998 verouudistus sisälsi myös yleisen arvonlisäverokannan noston 20 prosenttiin sekä laajan yhteisöverouudistuksen, jonka hienosäätöä jatkettiin vuoteen 2001.

¹⁹ Italian parlamentti hyväksyi maaliskuussa 2003 ohjelman koko verojärjestelmän uudistamiseksi ja uudistus tuli voimaan heti vuoden 2004 alusta. Uudistuksen jälkeen Italiassa on viisi erilaista verotyyppiä: henkilöiden tuloverotus, yhteisöverotus, arvonlisäverotus, vero palveluille ja tullit. Alun perin tarkoituksena oli, että uudistuksen jälkeen vuonna 2005 Italiassa olisi enää kaksi marginaaliveroastetta ansiotuloille: 23 prosenttia alle 100 000 euron vuosituloilla ja 33 prosenttia tätä tulo rajaa korkeammille tuloille. Tämä ei kuitenkaan ole toteutunut.

²⁰ Vuonna 2005 veroasteikon luokkia vähennettiin viidestä neljään ja ylintä marginaaliveroprosenttia alennettiin 45:stä 43:een.

²¹ Vuonna 2007 tuloveroasteikon luokkia lisättiin jälleen neljästä viiteen ja ylimmän tuloveroluokan tulo rajaa alennettiin 100 000 eurosta 75 000 euroon. Samalla perhevähennyksiä muutettiin takaisin tulosta tehtävistä vähennyksistä verosta tehtäviksi vähennyksiksi

2008 ja 2009 vaihteessa hallitus reagoi talouskasvun hidastumiseen elvytyksellä ja lukuisilla verohelpotuksilla. Helpotukset eivät kuitenkaan ulotu palkkatuloja saavien henkilöiden verotukseen.

Italian tuloveroasteikon keskeiset muutokset 2000-luvulla ovat nähtävissä liitteessä 2. Kuluvana vuonna tuloveroasteikon alin marginaaliveroprosentti on 23 ja ylin 43. Tuloveroasteikkoon ei ole tehty muutoksia kolmeen vuoteen. Valtion tuloveron lisäksi Italian alueilla ja kunnilla on oikeus määrätä tuloille erillinen lisävero. Alueelliset lisäverot vaihtelevat 0,9 prosentin ja 1,4 prosentin välillä ja kunnalliset verot nolasta ja puoleen prosenttiin.

Vähennysjärjestelmää on suunnattu uudelleen verosta vähennettävien hyvitusten suuntaan. Hyvityksiä myönnetään esimerkiksi lääkekulujen, puolison, lasten lukumäärän tai maksettujen pakollisten sosiaalivakuutusmaksujen perusteella. Verovelvollisen työ- tai eläketulojen perusteella myönnetään myös hyvitys ansiotuloista. Hyvityksen määrä riippuu verovelvollisen kokonaistuloista, joiden tulee alittaa 55 000 euroa. Työtuloista myönnettävän ansiotulohyvityksen maksimimäärä on 1 840 euroa. Eläketulojen perusteella verohyvityksen määrä on maksimissaan 1 725 euroa. Kuluvana vuonna työntekijän keskimääräinen sosiaaliturvamaksu on 8,9 prosenttia.

Italian hallitus otti kesäkuussa 2008 käyttöön ns. Robin Hood -veron, joka ulotettiin öljy-, kaasu ja sähköyhtiöihin. Käytännössä vero toimii siten, että näillä toimialoilla yritysveroprosenttia nostetaan 5,5 prosenttiyksiköllä. (Agenzia entrate, European Commission 2009, International Bureau of Fiscal Documentation 2009a ja 2009b.)

Itävalta

Itävallan kokonaisveroaste on varsin korkea. Talouskasvun vahvistamiseksi vuoden 2009 alusta²² alkaen Itävallassa toteutettiin tuloverouudistus, jonka arvioidaan keventävän verotusta vuositasolla noin yhdellä prosenttiyksiköllä suhteessa bruttokansantuotteeseen. Kevennykset koostuvat lähinnä tuloverokevennyksestä sekä helpotuksista lapsiperheille. Myös yrittäjien verotusta lievennetään vuodesta 2010 lähtien.

Vuoden 2009 progressiivinen valtion tuloveroasteikko löytyy liitteestä 2. Asteikko säilyi uudistuksessa neliportaisena, ja sen toinen marginaaliveroprosentti keveni noin 1,8 prosenttiyksikköä ja kolmas marginaaliveroprosentti noin 0,4 prosenttiyksikköä. Myös veroasteikon tulo-rajoihin tehtiin muutoksia. Alimman tuloveroluokan tulo-rajaa korotettiin 1 000 eurolla ja ylimmän 9 000 eurolla. Ylin 50 prosentin marginaaliveroaste kohdistuu siten 60 000 euron verotettaviin vuosituloihin.

Verouudistus korotti tuloista riippumatonta lapsihyvitystä²³ ja yksinhuoltajille myönnettävää verohyvitystä 700,8 euroa vuodessa. Sen lisäksi uudistuksessa otettiin käyttöön tietyillä ehdoilla vuosittain haettava verovapaa 220 euron tuki, johon kytkettiin kannustin molemmille vanhemmille osallistua työelämään. Jos

²² Verolait hyväksyttiin kuluvan vuoden maaliskuussa ja ne tulivat voimaan takautuvasti vuoden alusta.

²³ Lapsihyvitys maksetaan automaattisesti perhevähennyksen yhteydessä.

molemmat vanhemmat vaativat vähennystä, heille myönnettävää vähennystä kasvatetaan 20 prosentilla. Uudistuksessa kasvatettiin myös lasten päivähoiton kustannuksiin liittyvää verovähennystä sekä työnantajille maksettavaa lastenhoidon tukea.

Edellinen erityisesti pieni- ja keskituloisen verotusta keventänyt tuloverouudistus tehtiin vuonna 2005, jolloin tuloveroasteikon verotettavan tulon alarajaa nostettiin 10 000 euroon ja tuloveroasteikon luokkien lukumäärä vähennettiin viidestä neljään. Muutoksen jälkeen tuloveroasteikko pysyi ennallaan vuosina 2005–2008, mikä käytännössä tarkoitti tuloverotuksen reaalista kiristymistä ansiotason noustessa. Vuotta 2005 edeltävä verouudistus toteutettiin vuosina 1988–2000, jolloin laajennettiin veropohjaa ja kevennettiin veroasteita Itävallan julkisen talouden rahoitusaseman vahvistamiseksi. (European Commission 2009, International Bureau of Fiscal Documentation 2009a ja 2009b, Ministry of Finance Austria 2009.)

Ranska

Ranskan kokonaisveroaste on EU-maiden korkeimpia ja erityisesti työnantajien maksamat työn sivukulut ovat ankarat. Veropolitiikan pitkäaikaisena tavoitteena on ollut keventää työn verotusta, mutta uudistusten vaikutukset ovat olleet vaatimattomia. Ranskan tuloverojärjestelmä sisältää lukuisia erilaisia vähennyksiä, portaita ja poikkeuksia, mikä tekee verojärjestelmästä monimutkaisen ja tehottoman. Myös puolisoiden yhteisverotus monimutkaistaa verotusta. Kuluvana vuonna tuloveroperusteisiin tehtiin pienehköjä tarkistuksia kasvatamalla muun muassa pienituloisten työllisyysbonusta. Talouskriisin vastapainona Ranska on kuitenkin elvyttänyt talouttaan uudistamalla pääomatulojen ja yritysten verotusta sekä aikaistamalla julkisia investointeja.

Osana monivuotista veronkevennysohjelmaa Ranskassa kevennettiin tuloverotusta ja sosiaalivakuutusmaksuja vuosina 2002, 2003 ja 2006. Keskeisimpiä muutoksia olivat uudistukset tuloveroasteikkoon ja pienituloisille suunnatun työllistymisvähennyksen käyttöönotto. Veroasteikkojen muutoksia on havainnollistettu liitteessä 2. Tuloveroasteikon alin marginaaliveroaste on laskenut 9,5 prosentista 5,5 prosenttiin ja vastaavasti ylin marginaaliveroaste on kevennyt 54 prosentista 40 prosenttiin. Myös tuloveroasteikon luokkien lukumäärä vähennettiin aikaisemmasta seitsemästä viiteen vuonna 2007. Tuloveroasteikon marginaaliveroprosentit ovat pysyneet sen jälkeen ennallaan, mutta veroasteikon tuloajoja on tarkistettu vuosittain indeksitarkistuksilla ylöspäin.

Pienituloisten työllistymistä alettiin kannustaa vuonna 2001 käyttöön otetulla erityisellä kotitalouskohtaisella verosta tehtävällä vähennyksellä, työllisyysbonuksella. Työllisyysbonuksen määrään vaikuttavat työtulojen lisäksi muun muassa hakijan perhetilanne ja mahdollisten lasten lukumäärä. Työllisyysbonusta on kasvatettu viime vuosina, mutta suurimmillaan se on minimipalkkaa ansaitsevilla työntekijöillä. Jos työllisyysbonus ylittää kotitalouden maksettavaksi määrätyt verot, loppuosa vähennyksestä hyvitetään verovelvollisille.

Ylityökorvaukset on säädetty verovapaiksi vuoden 2007 elokuusta lähtien niin työntekijöille kuin työnantajillekin²⁴. Vuosien varrella on muutettu myös verotuksen kattosääntöä. Sen mukaan tuloverojen²⁵ ja varallisuusverojen yhteissumma ei vuonna 2008 saa ylittää 50 prosenttia henkilön bruttotuloista vuodessa, kun 2007 raja oli 60 prosenttia ja sitä aikaisemmin 85 prosenttia bruttovuosituloista. (European Commission 2009, International Bureau of Fiscal Documentation 2009a ja 2009b, OECD 2005, OECD 2009d.)

Saksa

Saksan kokonaisveroaste ylittää EU-maiden keskiarvon, ja erityisesti työhön kohdistuvat pakolliset veronluonteiset sosiaalivakuutusmaksut ovat Saksassa korkeat. Veroasteen tasosta huolimatta Saksa on kamppailut vaikean budjettialijäämän kanssa jo useana vuonna, ja vuoden 2008 lopulla alkanut kansainvälinen taantuma on kurittanut myös Saksaa. Saksan vaaleja edeltänyt hallitus päätti nopeasti taloustilanteen heiketessä useista taloutta elvyttävistä toimista vuosina 2009 ja 2010. Elvyttävien toimien mittaluokka yltää vajaaseen kahteen prosenttiin BKT:sta. Kuitenkin vain osa näistä päätöksistä kohdistuu työn verotuksen keventämiseen.

Syyskuussa Saksan vaalit voittanut uusi porvarihallitus on sitoutunut painottamaan talous- ja veropolitiikassaan talouskasvua julkisen talouden nopean tasapainottamisen sijaan²⁶. Hallitus on luvannut keventää yritysten ja kotitalouksien verotusta 24 miljardilla eurolla vuosittain vuoteen 2013 mennessä. Yritysten ohella verokevennyksistä hyötyvät muun muassa lapsiperheet ja keskituloiset. Eläkkeiden rahoitusongelman kanssa painiskeleva hallitus on myös luvannut jähdyttää yritysten työeläkemaksut nykyiselle tasolle seuraavan hallituskauden ajan. Toimillaan uusi hallitus haluaa vauhdittaa talouskasvua ja turvata sitä kautta hyvinvointiyhteiskunnan rahoituspohjan.

Saksassa uudistettiin niin henkilöiden kuin yritystenkin tuloverotusta vuosina 2000–2005²⁷. Vuonna 2001 tuloveroasteikon alinta marginaaliveroastetta laskettiin 22,9 prosentista 19,9 prosenttiin ja vuonna 2003 edelleen 17 prosenttiin, kunnes vuonna 2005 alin tuloveroaste keveni 15 prosenttiin. Verovapaan tulon yläraja oli 7 206 euroa vuonna 2001. Vuonna 2003 se oli 7 235 euroa ja vuosina 2004–2008 se oli 7 664 euroa. Tuloveroasteikon ylin marginaaliveroaste laski 51 prosentista 48,5 prosenttiin vuonna 2001, mistä se laski 47 prosenttiin vuonna 2003, päätyen lopulta 42 prosenttiin vuonna 2005. Tuloveroasteikkoon lisättiin vuonna 2007 yksi porras lisää: vähintään 250 000 euron ve-

²⁴ Työnantajat eivät maksa ylityökorvauksista siten työnantajan sosiaaliturvamaksuja.

²⁵ Mukaan lasketaan tässä tapauksessa 8 prosenttia ns. sosiaaliverot, mutta ei muita veronluonteisia sosiaalimaksuja.

²⁶ Vuonna 2009 Saksan julkinen talous heikkenee tasapainosta alijäämäiseksi vajaalla neljällä prosenttiyksiköllä suhteessa BKT:een. Muiden EU-maiden ennustettu alijäämä yltää samaan aikaan kuitenkin kuuteen prosenttiin suhteessa BKT:een.

²⁷ Saksan liittopäivät hyväksyivät 6. kesäkuuta 2000 verouudistuksen, joka kaikkine lisäosineen pääsi varsinaisesti vauhtiin tammikuussa 2001. Yritysverokannan ja ansiotuloverotuksen verovapaan tulon suhteen veronkevennykset alkoivat kuitenkin jo 1999. Verouudistus saatettiin loppuun tammikuussa 2005. Vuoden 2002 tulvakesän sekä yleisen taloudellisen tilanteen vuoksi Saksan liittohallitus päätti siirtää alun perin vuodelle 2003 suunniteltuja tuloveronkevennyksiä vuodelle. Samalla päätettiin väliaikaisesti korottaa yhteisöverokantaa 25 prosentista 26,5 prosenttiin. Veronkevennyksen siirtäminen vuodelle ja yhteisöverokannan nosto 1,5 prosenttiyksiköllä olivat väliaikaisia ja verouudistus saatettiin loppuun vuonna 2005.

rotettavasta vuositulosta maksetaan 45 prosentin marginaaliveroa. Samana vuonna myös yleistä arvonlisäverokantaa nostettiin 16:sta 19 prosenttiin.

Kuluvana vuonna työn verotusta kevennettiin nostamalla perusvähennys 7 834 euroon, ja sitä nostetaan ensi vuonna jälleen 8 004 euroon. Myös valtion tuloveroasteikon alimman tuloluokan²⁸ marginaaliveroaste laski 15 prosentista 14 prosenttiin. Heinäkuun 2009 alusta myös työntekijän lakisääteistä sairausvakuutusmaksua alennettiin 0,3 prosenttiyksiköllä²⁹, minkä lisäksi työttömyysvakuutusmaksu laski samassa yhteydessä 2,8 prosenttiin. Myös lapsiperheille kohdistettiin lisää tukea. Tuloveroasteikon ylin marginaaliveroaste on kuluvana vuonna 45 prosenttia. Sen päälle lisätään vielä 5,5 prosentin solidaarisuusmaksu. (Bundesministerium der Finanzen 2009, European Commission 2009, International Bureau of Fiscal Documentation 2009a ja 2009b, Kari – Kröger – With 2001, OECD 2009d.)

Suomi

Suomessa palkansaajien tuloverotusta on kevennetty vähitellen vuodesta 1996 lähtien sekä sosiaalivakuutusmaksuja alentamalla, valtion tuloveroasteikon marginaaliveroprosentteja leikkaamalla että kunnallisveron ansiotulovähennystä korottamalla ja laajentamalla sitä uusille tulotasolle. Vuonna 2006 kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen korotus korvattiin uudella valtion verotuksessa tehtävällä ansiotulovähennyksellä. Uusi vähennys mahdollisti myös pienituloisten tuloverotuksen keventämisen ilman kuntien tulopohjan kaivattamista. Kuluvana vuonna valtionverotuksen ansiotulovähennys korvattiin uudella työtulovähennyksellä. Työtulovähennys on edeltäjänsä kaltainen verosta tehtävä vähennys mahdollistaen uusien verokevennyksien suuntaamisen myös pienituloisille ilman että kuntien tulopohja heikkenee.

Palkansaajan tuloverotus kevenee tänä vuonna Suomessa vajaalla yhdellä prosenttiyksiköllä riippuen verovelvollisen tulotasosta. Mittava tuloverokevennys painottuu suhteellisesti voimakkaammin pieni- ja keskituloisiin palkansaajiin. Käytännössä kevennys toteutetaan uuden työtulovähennyksen ohella alentamalla tuloveroasteikon kaikkia marginaaliveroprosentteja sekä korottamalla asteikon tuloluokkien tuloajoja. Tuloveroasteikon alimman ja kolmannen tuloluokan marginaaliveroprosenttia alennetaan 1,5 prosenttiyksiköllä, toisen ja ylimmän luokan marginaaliveroastetta yhdellä prosenttiyksiköllä.

Työnantajan kansaneläkemaksua alennettiin kuluvan vuoden huhtikuun alussa 0,801 prosenttiyksikköä osana talouden elvyttämistä. Käytännössä muutos merkitsi kansaneläkemaksun poistumista pienemmiltä yrityksiltä, jotka kuuluvat kansaneläkemaksun ensimmäiseen maksuluokkaan. Lukumääräisesti yksityisistä työnantajista noin 94 prosenttia kuuluu tähän maksuluokkaan. Työnantajan kansaneläkemaksu poistuu kaikilta työnantajilta kokonaan vuoden 2010 alussa.

²⁸ Veroasteikon tuloluokka ulottuu tulovälille 7 835 – 13 139 euroa.

²⁹ Myös työnantajan maksamaa sairausvakuutusmaksua kevennettiin 0,3 prosenttiyksiköllä.

2.4 Verotus vertailun muissa Euroopan maissa

Britannia

Britannian veroaste liikkuu EU:n keskiarvon tuntumassa. Progressiivinen työn verotus on kevyttä, sillä erityisesti työn sivukulut ovat matalat. Viime vuosina veropolitiikka on keskittynyt parantamaan työn kannustimia. Britannialle on tyypillistä, että pienituloisia tuetaan veropolitiikalla erilaisten verohyvitysten kautta pikemmin kuin sosiaalisilla palveluilla. Kansainvälinen talouskriisi on kohdistunut voimalla Britannian rahoitusmarkkinoihin ja sitä kautta muualle kansantalouteen. Lama näkyy myös maan julkisen talouden syvänä alijäämänä. Hallitus on reagoinut talouskriisiin veromuutoksien. Merkittävin veronalennus toteutettiin kulutusverotuksen puolella, sillä yleinen arvonlisäverokanta laskettiin väliaikaisesti 17,5 prosentista EU:n minimiin eli 15 prosenttiin.

Tuloverotukseen ei tehty kuluvana vuonna suurehkoja muutoksia veroasteikon tulo-rajajen tarkistuksen ja iän mukana vaihtelevan vähennyksen kasvattamisen lisäksi. Julkisen talouden vahvistamiseksi hallitus on päättänyt kerätä valtiolle lisätuloja ylemmistä tuloluokista, kun pahimman talouslaman odotetaan olevan ohitse. Sen vuoksi vuoden 2010 huhtikuun alusta tuloveroasteikkoon tulee lisäporras, kun 150 000 punnan ylittäviin verotettaviin tuloihin kohdistetaan uusi 50 prosentin marginaaliveroaste. Samalla perusvähennyksen tuomaa verohyötyä rajoitetaan henkilöiltä, joiden tulot ylittävät 100 000 puntaa.

Tuloveroasteikkoa muutettiin kevyempään suuntaan vuonna 2008, kun palkan- ja eläkkeensaajilta poistettiin tuloveroasteikon alin porras kokonaan ja perusastetta alennettiin kahdella prosenttiyksiköllä 20 prosenttiin. Tätä aikaisemmat muutokset tehtiin vuosina 1999–2000. Vuonna 1999 tuloveroasteikon alinta marginaaliveroastetta alennettiin 20 prosentista 10 prosenttiin ja verotoman tulon ylärajaa laskettiin selvästi. Vuonna 2000 perusaste, eli keskimäisen tuloveroluokan marginaaliveroaste, aleni 22 prosenttiin ylimmän marginaaliveroasteen säilyessä 40 prosentissa. (European Commission 2009, HM Treasury 2009, House of Commons Library 2009, International Bureau of Fiscal Documentation 2009a ja 2009b.)

Norja

Muiden Pohjoismaiden tapaan Norja on korkean kokonaisveroasteen maa, jossa öljyn ja kaasun jalostus tuottavat huomattavasti verotuloja valtion budjettiin. Työn verotus onkin Norjassa melko maltillista. Kuluvana vuonna tuloverotukseen ei tehty suuria muutoksia. Sen sijaan perintö- ja lahjaverotusta sekä varallisuusverotusta uudistettiin tuntuvasti lisäämällä näiden verojen tuloja jakavaa luonnetta. Myös ympäristöveroja korotettiin. Kansainvälisen taloustilanteen vuoksi hallitus on toteuttanut yritysverotuksen puolella verohelpotuksia tappioiden vähentämisoikeuksissa sekä T&K-toimintaan liittyvän verohyvityksen kasvattamisessa.

Norjassa on käytössä ansio- ja pääomatulojen eriytetty tuloverojärjestelmä, jossa hyödynnetään kahta erilaista tulopohjaa verotettavan tulon laskemiseksi. Pääomatuloja, kuten yritysten voittojakin, verotetaan 28 prosentin verokannalla. Sama verokanta pätee kuitenkin myös ”tavallisiin palkkatuloihin”, joiden ve-

rotuksessa otetaan huomioon tiettyjä tyypillisiä vähennyksiä. Suhteellinen 28 prosentin verokanta jakaantuu sekä 15,45 prosentin maakunta- ja kuntaveroon sekä 12,55 prosentin valtion veroon. Suhteellisesti verotetun tavallisen tulokäsittelyn rinnalle on säädetty myös bruttomääräinen ”henkilökohtainen tulokäsittely”, jota verotetaan progressiivisesti valtion veroasteikolla. Asteikko ja sen tärkeimmät muutokset löytyvät liitteestä 2.

Vuoden 2009 alusta valtion lisäveroa maksetaan 441 000 NOK:sta lähtien yhdeksän prosentin marginaaliveroasteella. Verosteikon ylempää 12 prosentin marginaaliveroprosenttia maksetaan 716 600 NOK:un ylittävistä verotettavista tuloista. Asteikon veroprosentteja ja tulorajoja on muutettu 2000-luvulla erityisesti vuosina 2005 ja 2006. (Europan Commission 2009, Finansdepartementet 2005, International Bureau of Fiscal Documentation 2009a ja 2009b, OECD 2009d.)

Ruotsi

Ruotsin kokonaisveroaste on yksi korkeimpia maailmassa, ja myös työn verotus on kireää. Ruotsin hallitus onkin tavoitellut jo useamman vuoden ajan keveämpää työn verotusta erityisesti pieni- ja keskituloisille, minkä vuoksi tuloverojärjestelmän vähennyksiä on laajennettu ja vastaavasti ympäristöveroja on kiristetty. Vuoden 2009 alusta Ruotsi päätti jälleen useista verotusta keventävistä toiminnoista. Keskeisimpiä muutoksia ovat yhteisöveroprosentin lasku 28 prosentista 26,3 prosenttiin, valtion tuloveroasteikon tulorajojen nosto, eräiden vähennysten, muun muassa työtulovähennyksen, muutokset ja työntekijän sosiaalivakuutusmaksun kevennys yhdellä prosenttiyksiköllä. Ruotsin hallitus ehdottaa työtulovähennyksen korotusta myös vuodelle 2010.

Ruotsissa on ollut käytössä vuodesta 1991 lähtien eriytetty tuloverojärjestelmä, jossa ansiotuloja verotetaan progressiivisesti ja pääomatuloihin kohdistuu 30 prosentin suhteellinen verokanta. Valtion tuloveroasteikko on kaksiportainen, ja sen ensimmäinen 20 prosentin marginaalivero kohdistuu 380 200 SEK:n ylittäviin verotettaviin tuloihin.³⁰ Tuloveroasteikon toinen tuloluokka alkaa 538 800 SEK:n ylittävistä verotettavista tuloista, joista maksetaan 25 prosentin marginaaliveroa. Kunnat keräävät Ruotsissa huomattavan osan verotuloista, sillä kunnallisveroprosentti on keskimäärin 31,52 prosenttia. Kunnallisvero on suhteellinen ja prosentit vaihtelevat alueittain 29 prosentista 33,35 prosenttiin.

Tärkeimmät pienituloisten verotusta keventävät vähennykset ovat perusvähennys ja työtulovähennys, joka otettiin Ruotsissa käyttöön vuonna 2007. Aivan pienituloisimpien verovelvollisuus poistetaan perusvähennyksellä, joka vaihtelee alle 65-vuotiailla 12 600–33 000 SEK:uun. Erityisesti pieni- ja keskituloisten verotusta keventää työtulovähennys, jonka vähintään 65-vuotiaat saavat korotettuna. Työtulovähennystä on kasvatettu sekä vuonna 2008 että 2009. Suhteellisesti suurimmillaan työtulovähennys on noin 250 000–300 000 kruunun vuosituloilla, jolloin vähennyksen määrä on 5,7 prosenttia tuloista.

³⁰ Valtion tuloveroasteikko löytyy liitteestä 1.

Kotitalousvähennys tuli voimaan vuoden 2008 heinäkuussa. Kotitalousvähennyksessä on mahdollista vähentää 50 prosenttia ostetun palvelun hinnasta 50 000 kruunuun asti. Vähennystä laajennettiin kuluvan vuoden heinäkuun alusta korjausrakentamiseen. Ammattiyhdistysten ja työttömyysvakuutusrahastojen jäsenmaksujen vähennyskelpoisuus on poistettu. Muita poistettuja veroja ovat varallisuusvero ja kansallinen kiinteistövero. Kansallisen kiinteistöveron tilalle tuli vuonna 2008 kunnallinen kiinteistömaksu. (European Commission 2009, International Bureau of Fiscal Documentation 2009a ja 2009b, Ministry of Finance (Sweden), Regeringskansliet 2008.)

Sveitsi

Sveitsin tuloveroja säädellään kolmella tasolla: liittovaltion keskustasolla, 26 kantonissa ja noin 2900 kunnassa. Liittovaltion ohella kantonit voivat määrätä omia verolakejaan, ja tyypillisesti kunnat määräävät tuloveronsa liittovaltion ja kantonien verojen päälle lisämaksun muodossa. Alueelliset verot ovatkin huomattavia suhteessa liittovaltion keräämiin veroihin. Liittovaltio-ominaisuutensa vuoksi Sveitsin tuloverojärjestelmä on varsin omanlaatuinen. Niin kantonit kuin kunnatkin harrastavat keskenään vilkasta verokilpailua, mikä on Sveitsissä laajalti hyväksyttyä³¹. Liittovaltion tuloveroperusteet ovat kuitenkin olleet muuttumattomat jo pidemmän aikaa. Kotimaisen kulutuksen ansiosta Sveitsin talous on pysynyt varsin vakaana kansainvälisestä ja erityisesti pankkisektoriin kohdistuvasta talouslamasta huolimatta.

Muuhun Eurooppaan verrattuna Sveitsin kokonaisveroaste on melko matala. Työn verotuksen taso on muihin vertailumaihin nähden varsin maltillista, mutta suhteessa maan BKT:een tai kokonaisverotuloihin työn verotus kerryttää verotuloja EU:n keskiarvojen verran. Kuluvana vuonna ansiotulojen veroprosentti on liittovaltion tasolla 0,77–11,5. Kantonit ja kunnat asettavat omat veroasteensa. Kantonien ja kuntien verotus pohjautuu perusveroasteikkoon, johon soveltamalla kunkin kantonin ja kunnan omaa kerrointa saadaan lopullinen tulovero. Zürichin perusveroasteikko alkaa 2 prosentista päättyen 13 prosenttiin. Tuloveroasteikkoon sovellettava kantonin kerroin on Zürichissä 1,0 ja kunnallisen lisämaksun kerroin on 1,19. Tyypillisesti kantonien ja kuntien verotaso on noin kaksi kertaa liittovaltion verotaso. Sveitsin tuloverojärjestelmässä ei ole laajaa joukkoa erilaisia verovähennyksiä.

Yhdessä asuvien puolisoitten tulot verotetaan yhdessä. Vuoden 2008 alusta pienempituloisen puolison kannustimia osallistua työelämään parannettiin myöntämällä puolisoille 2 500 CHF:n perusvähennys sekä luomalla kahden tulonsaajan puolisoille ylimääräinen vähennys. Tällöin perheen kokonaistuloista voi vähentää puolet pienempituloisen puolison tuloista. Vähennyksen tulee olla kuitenkin vähintään 7 600 CHF:a ja maksimissaan 12 500 CHF:a. (European Commission 2009, International Bureau of Fiscal Documentation 2009a ja 2009b, OECD 2009d, www.lowtax.net.)

³¹ Sveitsin tuloverojärjestelmän erikoisuus on mahdollisuus kiinteään verotuksen (*pausschalbesteuerung, lump-sum assesment*), jossa tietyillä edellytyksillä maassa asuvat varakkaat eläkepäiviä viettävät ulkomalaiset maksavat vuosittain veroa veroviranomaisten kanssa neuvotellun kiinteän määrän. Maksettavaan kiinteään veroon vaikuttaa muun muassa verovelvollisen kiinteistön arvo. Taloudellinen kriisi on lisännyt kuitenkin kritiikkiä varakkaiden ulkomaalaisten kiinteää verotusmahdollisuutta vastaan. Esimerkiksi Zürichissä kantonin asukkaat päättivät poistaa edellä mainitun lain.

Tanska

Tanskan kokonaisveroaste on Euroopan korkein ja myös työn verotus on erittäin kireää. Tanskassa verotulot kerätäänkin lähes yksinomaan palkkaveroilla sekä varallisuuden ja kulutuksen verottamisella, kun taas sosiaaliturvamaksuilla on verojärjestelmässä lähes olematon rooli. Tanskassa on myös varsin kattava ja moderni ympäristöverotus. Epävakaiden rahoitusmarkkinoiden ja supistuvan viennin myötä kansainvälinen talouslama on levinnyt myös Tanskaan. Osana talouskasvun vauhdittamista ja kilpailukykyä parantavaa rakennepolitiikkaa Tanska päätti suuresta verouudistuksesta vuosille 2010–2019³². Verouudistuksella kevennetään tuntuvasti tuloverotuksen marginaaliveroprosentteja ja suunnataan verotuksen painopistettä kohti kulutusta, ympäristöä sekä kansanterveyttä rasittavia tuotteita.

Työn veroperusteita on kevennetty Tanskassa lievästi vuosina 1999–2002, 2004 ja 2009. Vuosien 2010–2019 verouudistuksessa työn verotusta on tarkoitus kuitenkin keventää merkittävällä tavalla. Valtion alimman tuloveroluokan veroastetta on tarkoitus laskea kuluvan vuoden 5,04 prosentista 3,76 prosenttiin, poistaa keskimmainen 6 prosentin veroluokka kokonaan ja korottaa ylimmän veroluokan tuloaraja (eli niihin liittyvää vähennystä). Lisäksi ylimpien marginaaliverojen verokatto on tarkoitus laskea 59 prosentista 51,5 prosenttiin³³ vuonna 2010.

Verouudistuksessa työn verokevennykset rahoitetaan osittain kiristämällä energia- ja ympäristöveroja ja osittain korottamalla terveyteen liittyviä valmisteveroja (muun muassa rasva, makeiset, tupakka). Verouudistuksen kustannuksia rahoitetaan lisäksi supistamalla verovähennysoikeuksia henkilöverotuksessa sekä kiristämällä yritysverotusta. Arvonlisäverotuksen puolella poistetaan myös eräitä vapautuksia. Kulutusverotuksen kiristymistä kompensoidaan pieni- ja keskituloisille sekä lapsiperheille vuonna 2010 myöntämällä jokaiselle täysi-ikäiselle henkilölle verovapaa 1 300 DKK:n ”vihreä shekki”. Lapsista myönnetään vastaava 300 DKK:n tulonsiirto, mutta ei kuitenkaan useammasta kuin kahdesta lapsesta perhettä kohden. Tulonsiirto alkaa leikkautua pois 7,5 %:lla noin 362 800 DKK:n ylittäviltä tuloilta.

Tanskan progressiivinen valtionverotus koostuu kolmesta veroasteluokasta ja niihin sovellettavasta kuudesta veropohjasta. Kuluvana vuonna valtion tuloveroasteikon prosentit ovat 5,04, 6 ja 15. Lisäksi palkkatuloon kohdistetaan keskimäärin 24,8 prosentin kunnallisvero sekä 8 prosentin terveystakuu. Kirkollisveroa maksavat vain kirkkoon kuuluvat jäsenet. Henkilökohtaista perusvähennystä korotettiin kuluvana vuonna 500 kruunulla 42 900 DKK:uun.

Vuonna 2004 palkansaajien verotusta kevennettiin luomalla uusi kunnallisverotuksessa vaikuttava ansiotulovähennys, joka oli aluksi 2,5 prosenttia palkasta ja enintään 600 kruunua. Vähennystä on korotettu useina vuosina. Kuluvana vuonna vähennystä korotettiin 4 prosentista 4,25 prosenttiin ja sen maksimimäärä nousi 12 300 DKK:sta 13 600 DKK:uun.

³² Tanskan hallituksen maaliskuussa 2009 esittelemä verouudistusehdotus pohjautui kuitenkin itsenäisen, jo pidemmän aikaa työskennelleen, verotyöryhmän esitykseen.

³³ Verokatto ei sisällä kirkollisveroa eikä sosiaaliturvamaksuja.

Vuonna 2007 Tanskassa uudistettiin paikallishallinnon rakenteita, mikä vaikutti myös verotukseen. Läänit lakkautettiin ja samalla poistettiin lääninhallinnon perimä keskimäärin 12 prosentin tulovero. Poistettu lääninvero korvattiin 8 prosentin terveismaksulla sekä neljän prosenttiyksikön korotuksilla kunnallisveroihin. Yhden prosentin eläkemaksua ei poikkeuksellisesti kerätä tänä vuonna. (European Commission 2009, International Bureau of Fiscal Documentation 2009a ja 2009b.)

Viro

Viron veroaste alittaa EU-maiden keskiarvon selvästi, mutta se on kuitenkin korkeampi kuin muissa Baltian maissa. Veropolitiikan tavoitteena on ollut jo pidemmän aikaa siirtää verorasitusta pois työn ja tuotannontekijöiden verotuksesta kohti kulutusta, luonnonvarojen käyttöä ja ympäristöä. Virossa työtuloja ja henkilökohtaisia pääomatuloja verotetaan 21 prosentin tasaverolla. Vielä vuonna 2004 tasaveroprosentti oli 26, mutta sen jälkeen prosenttia kevennettiin vuosittain yhdellä prosenttiyksiköllä aina 21 prosenttiin asti vuonna 2008. Kansainvälinen talouslama kohdistuu ankarasti myös Viron julkisen talouden rahoitusasemaan, minkä vuoksi Viro päätti lykätä vuoden 2009 kevennystä yhdellä vuodella. Tuloveroprosentin kevennyksiä on kuitenkin tarkoitus jatkaa vuonna 2010, kunnes vuonna 2012 tasavero on 18 prosenttia. Talouslaman vuoksi kuluvana vuonna Virossa korotettiin rajusti työttömyysvakuutusmaksua.

Viron tuloverotus ei ole kuitenkaan puhdas tasaverojärjestelmä, sillä jokaisen verovelvollisen kokonaistuloista vähennetään henkilökohtainen vähennys eli perusvähennys. Perusvähennys muodostaa verojärjestelmään verotettavan tulon alarajan, joka vuonna 2004 oli 16 800 EEK:a ja tänä vuonna 27 000 EEK:a. Perusvähennystä on tarkoitus nostaa 3 000 kruunulla vuosittain aina 36 000 EEK:uun asti vuonna 2011. Toisen vanhemman perusvähennystä kasvatetaan ylimääräisellä perusvähennyksen määrällä jokaista perheen alle 18-vuotiasta lasta kohden. Vuonna 2008 ja vuodesta 2010 lähtien lapsikohtaisen vähennyksen saa ensimmäisestä lapsesta, mutta vuonna 2009 vähennystä kasvatetaan vasta alkaen perheen toisesta lapsesta.

Virossa ei ole paikallisia tuloveroja eivätkä palkansaajat maksa sosiaalivakuutusmaksuja. Palkansaajilla on kuitenkin 2,8 prosentin³⁴ työttömyysvakuutusmaksu, kun vastaava maksuprosentti työnantajilla on 1,4. Työnantajat maksavat työntekijöiden palkkasummasta myös 33 prosentin sosiaaliveroa. Virossa ei ole varsinaista yleistä yritysveroprosenttia, mutta jaettavia voittoja verotetaan 21 prosentin verokannalla. Myös tätä verokantaa on tarkoitus alentaa vuosittain yksiköllä 18 prosenttiin vuonna 2012. (European Commission 2009, International Bureau of Fiscal Documentation 2009a ja 2009b, Ministry of Finance of Estonia 2009.)

³⁴ Työttömyysvakuutusmaksu oli aikaisemmin 0,6 %, mutta hallitus päätti nostaa maksua kuluvan vuoden kesäkuun alusta 2 prosenttiin. Heinäkuussa hallitus päätti työttömyysvakuutusmaksun uudesta korotuksesta, minkä seurauksena maksu nousi elokuun alusta lähtien 2,8 prosenttiin. Työnantajien vastaava maksu on puolet työntekijän maksusta.

2.5 Verotus vertailun Euroopan ulkopuolisissa maissa

Australia

Australia on perinteisesti ollut matalan verotuksen maa. Näin siksi, että monet sosiaaliturvaan liittyvät ja useimmissa OECD-maissa julkisella sektorilla hoidettavat tehtävät kuuluvat Australiassa yksityiselle sektorille. Matalasta veroasteesta huolimatta Australian ylijäämäinen budjettitasapaino on mahdollistanut useita vuosia jatkuneen veronkevennysohjelman.³⁵ Kansainvälinen talouskriisi on kuitenkin kääntänyt myös Australian talouskasvun negatiiviseksi ja romahduttanut verotulojen kehityksen, minkä vuoksi hallitus päätti mittavasta talouden elvytyspaketista. Elvytyspaketissa kasvatettiin pieni- ja keskituloisten palkansaajien verohelpotuksia kulutuksen tukemiseksi ja lykättiin verokevennystavotteita pidemmällä aikavälillä. Paketti sisältää myös lukuisia rakenushankkeita sekä muun muassa uudistuksia eläkejärjestelmään.

Henkilöverotukseen kohdistuvat tuloveronkevennykset aloitettiin verovuonna 2003–2004. Heinäkuussa 2006 voimaan tulleessa budjetissa tuloveroasteikon asteikkoluokkien veroprosentteja alennettiin kahdella prosenttiyksiköllä joka tuloluokassa. Heinäkuussa 2007 toiseksi alimman asteikkoluokan tulo rajaa nostettiin 20 prosentilla. Heinäkuussa 2008 tuloveroasteikon asteikkorajoja nostettiin reippaasti, muun muassa ylintä tulo rajaa 20 prosenttia ja toiseksi alinta 13 prosenttia. Myös pienituloisille suunnattua verovähennystä nostettiin 750 AUD:sta 1 200 AUD:iin. Lastenhoitokustannuksia kompensoiva verovähennys nousi 30 prosentista 50 prosenttiin ja lasten koulutusrahastoon säästämistä kannustettiin veronkevennyksillä.

Heinäkuussa 2009 voimaan tulleet budjettipäätökset laskivat tuloveroasteikon toiseksi ylimmän tuloluokan marginaaliveroprosenttia kahdella prosenttiyksiköllä 38:aan (ks. liite 2). Sen lisäksi kasvatettiin pieni- ja keskituloisille suunnattuja verohyvityksiä, kuten esimerkiksi ns. työbonusta (maksimissaan 900 AUD:a alle 100 000 AUD:n verotettavilla tuloilla). Työbonus on vastaanottajalleen verovapaata tuloa. Bonuksia kasvatettiin myös yksinhuoltajille, maanviljelijöille sekä akateemisten opintojen harjoittajille. Verohelpotusten vastapainona kiristettiin joitakin suurituloisille kohdennettuja veroetuja.

Aikaisemmin veropolitiikan keskipitkän aikavälin tavoitteena oli neljän tuloveroluokan supistaminen kolmeen siten, että ylin marginaaliprosentti alenisi nykyisestä 45:stä 40:een. Kansainvälinen talouslama on kuitenkin lykännyt verokevennyksiä ja nyt politiikassa keskitytään saattamaan julkinen talous takaisin ylijäämäiseksi. Kokonaisveroasteelle on asetettu tavoitteeksi alittaa keskimäärin vuosien 2007–2008-taso (24,6 %:a BKT:sta). (Australian Commonwealth Government 2004, 2006, 2007, 2008 ja 2009, Australian Taxation Office, OECD 2009a, 2009d.)

Japani

Myös Japani on matalan verotuksen maa OECD-maiden joukossa. Viimeisten kymmenen vuoden sisällä Japanissa on uudistettu useaan otteeseen verotus-

³⁵ Usein verokevennysten vastapainona on tehty myös vastaavat leikkaukset budjetin menoihin.

ta lähinnä vastauksena Japanin pitkään jatkuneeseen hitaaseen talouskasvuun ja alikuluttamiseen. Kansainvälinen taloudellinen kriisi on kohdistunut kuitenkin ankarasti Japaniin, minkä vuoksi hallitus päätti huomattavista taloudellisesta elvytystoimista. Elvytyspaketti ei kuitenkaan sisällä uusia verokevennyksiä henkilöverotuksessa, vaan päätökset kohdistuvat lähinnä yritysten ja asuntomarkkinoiden verohelpotuksiin. Kuluvan vuoden elokuun lopussa vaalit voittanut Yukio Hatoyama on keskittynyt alustavissa linjauksissaan lähinnä Japanin poliittisen kulttuurin uudistamiseen ja alueellisuuden korostamiseen.

Japanissa kevennettiin tuloverotusta 1990-luvun lopulla taloudellisen tilanteen pysyessä huonona. Vuonna 2002 verotusta uudistettiin jälleen, mutta ennen kaikkea yritysverotuksen puolella.

Vuonna 2006 Japanissa aloitettiin mittava verouudistus, jonka yhtenä päätarkoituksena on henkilöverotuksessa siirtää verotuksen painopistettä pois kansallisesta tuloverosta kohti paikallista tuloverotusta. Vuonna 2007 valtion tuloveroasteikon luokkia lisättiin neljästä kuuteen. Paikallinen tuloverotus muutettiin progressiivisesta kolmen asteikkoluokan järjestelmästä 10 prosentin suhteelliseksi veroksi. Järjestelmän muutoksesta johtuvaa pienituloisten paikallisverotuksen kiristymistä kompensoitiin uudella verovähennyksellä. Uudistuksen muita pääkohtia ovat mm. yritysverotuksen muutokset, uudistukset asumisen verotuksessa sekä alkoholi- ja tupakkaverotuksessa.

Vuoden 2009 elvytyspäätöksillä tavoitellaan talouskasvun piristymistä ja rahoitusmarkkinoiden luottamuksen vahvistamista. Keskeisimpiä yritysverotuksen toimia ovat väliaikainen verokannan laskeminen 22 prosentista 18 prosenttiin alle 8 milj. yenin liikevaihdon PK-yrityksillä, verovähennysten carry back - vähennysmahdollisuus sekä verohelpotukset listattujen osakkeiden tuotoille. Myös ympäristötavoitteet näkyvät verouudistuksessa muun muassa ympäristöystävällisten ajoneuvojen verotuksen keventämisessä ja rakennusten energiatehokkuutta parantavien investointien verohelpotuksessa. (Messere 2002, Ministry of Finance 2005, 2009.)

Kanada

Kanadan kokonaisveroaste alittaa lievästi OECD-maiden keskiarvon, vaikka se onkin kohonnut hieman viime vuosien aikana. Pääosa verotuotoista kerätään työn verotuksella. Työn verotus ei ole kuitenkaan Kanadassa erityisen kireää. Kanadan liittovaltion ohella kaikilla provinsseilla ja maakunnilla on oikeus kerätä tuloveroja, joten tuloveroasteet vaihtelevat asuinpaikan mukaan. Kanadan verojärjestelmä on pullollaan erilaisia verohelpotuksia. Näistä merkittävimpiä ovat muun muassa lapsiperheille ja työssäkäyville pienituloisille suunnatut verohyvitykset, mutta joukossa on myös harvinaisempia vähennyksiä, kuten verohyvitys opiskelijoiden koulukirjojen tai lasten liikuntamaksujen perusteella.

Kanadan talous on kärsinyt tuntuvasti vuoden 2008 lopulla alkaneesta talouskriisistä muun muassa autoteollisuuden kysynnän voimakkaan supistumisen vuoksi. Kanadan liittohallitus onkin elvyttänyt taloutta vuoden 2009 budjetissa verokevennyksin ja menolisäyksin. Liittovaltion ohella myös provinssit ovat

osallistuneet pienemmässä mittakaavassa elvytykseen. Liittovaltio seuraa taloustilanteen kehitystä ja budjetin toimeenpanoa maaliskuussa, kesäkuussa, syyskuussa ja joulukuussa julkaistavissa raporteissa ja tekee tarvittaessa lisätoimia. Toistaiseksi raporttien yhteydessä ei ole tehty uusia veropäätöksiä.

Vuoden 2009 budjetti kevensi tuloveroperusteita osana pidempiaikaista veronkevennysohjelmaa. Liittovaltion tuloveroasteikon kahden alimman tuloveroluokan tulorajoja korotettiin 7,5 %:lla ja ylintä 2,5 %:lla. Perusvähennystä kasvatettiin 10 320 CAD:iin. Samassa yhteydessä korotettiin lapsiperheille ja ikääntyville suunnattavia verohelpotuksia sekä kaksinkertaistettiin pienituloisille työssäkäyville myönnettävä ansiotulovähennys (*working income tax benefit*). Kuluvan vuoden budjetissa päätetyistä verohelpotuksista valtaosa, 75 prosenttia, kohdistuu alle 81 452 CAD:in verotettaville vuosituloille. Rakennusalan tukemiseksi budjetissa päätettiin myös muun muassa asuntojen remontointikustannuksista myönnettävästä väliaikaisesta 1 350 Kanadan dollarin verovähennyksestä sekä lisätuesta ensiasunnonostajille.

Kanada on keventänyt tuloverotustaan useaan otteeseen 2000-luvulla. Tuloveroasteikon marginaaliveroasteita alennettiin 2001 ja tuloveroluokkien tulorajoja nostettiin 2001–2002. Vuodesta 2000 lähtien niin verotettavan tulon rajoja kuin erilaisia vähennyksiäkin on muutettu vuosittain indeksin mukaisesti. Heinäkuussa 2006 otettiin käyttöön uusi työllisyysvähennys, jonka kautta suunnataan lisätukea työhön liittyviin menoihin. Samaan aikaan alle 6-vuotiaiden lasten perheille alettiin maksaa kuukausittain 100 CAD:n lapsen hoitorahaa, jota verotetaan pienituloisemman puolison verotuksessa. Uuden hoitorahan myötä Kanadan lapsilisäjärjestelmää uudistettiin hieman. Viime vuonna otettiin käyttöön alaikäisistä lapsista saatava lapsivähennys ja korotettiin puoliso vähennystä. Kuluvana vuonna lapsiin liittyvien etujen (*national child benefit supplement, Canada child tax benefit*) tulorajoja korotettiin.

Veronalennusohjelmassa kevennetään myös yritysverotusta vuoteen 2012 mennessä. Tavoitteena on keventää yritysverotusta vuosittain yhdellä prosenttiyksiköllä aina 15 prosenttiin vuonna 2012. (Department of Finance Canada 2001, 2003, 2006, 2009, OECD 2009a, OECD 2009c, 2009d).

USA

Euroopan maihin verrattuna Yhdysvaltojen kokonaisveroaste on matala ja myös työn verotus keveää. Siitä ja mittavasta budjettialijäämästä huolimatta presidentti Barack Obaman veropolitiikan keskeisiä periaatteita ovat uusien verokevennysten suuntaaminen keskiluokalle sekä oikeudenmukaisuuden ja selkeyden lisääminen verojärjestelmässä. Yhdysvaltojen tuloverojärjestelmä onkin varsin sekava lukuisten verohyvitysten, yhteisverotusmahdollisuuden sekä liittovaltiorakenteen vuoksi. Työn kannattavuutta parantavilla verohyvityksillä on Yhdysvaltojen veropolitiikassa keskeinen rooli.

Presidentti Bushin hallintokaudella tuloverotusta kevennettiin asteikkoa muuttamalla, lapsivähennyksiä nostamalla ja avioparien verotusta uudistamalla. Verosteikossa otettiin vuonna 2002 käyttöön uusi 10 prosentin tuloveroluokka ja kevennettiin marginaaliveroprosentteja. Tuloveroluokan tulorajaa korotet-

tiin 1000 USD:lla vuonna 2003. Muina vuosina tuloveroasteikon asteikkoluokkien tulorajoja sekä vähennysten tulorajoja on muutettu inflaation mukaisesti.

Helmikuussa 2008 presidentti Bush allekirjoitti elvytyspaketin, jossa muun muassa korotettiin sekä ansiotulovähennystä että lapsivähennystä 300 dollarilla. Ansiotulovähennyksen 300 dollarin ylimääräinen lisä ulottuu aina 75 000 dollarin tuloille, minkä jälkeen se leikkautuu viidellä prosentilla (aviopuolisoiden yhteisverotuksessa 600 dollarin lisä leikkautuu 150 000 dollaria ylittäviltä tuloilta).

Vuotta myöhemmin helmikuussa 2009 presidentti Obama allekirjoitti uuden elvytyspaketin (*American Recovery and Reinvestment Act of 2009*), joka tähtää uusien työpaikkojen luomiseen, talouskasvun vahvistamiseen ja julkisten menojen säästöihin. Paketin keskeisimpiä veropäätöksiä ovat uusi Making Work Pay –verohyvitys (MPW) sekä ansiotulohyvityksen ja lapsihevityksen laajenus. Väliaikainen vuosille 2009 ja 2010 säädetty Making Work Pay –veronhyvitys keventää pieni- ja keskituloisten työntekijöiden liittovaltion tuloveroa maksimissaan 400 dollarilla. Yhteisverotuksessa hyvityksen maksimimäärä on 800 dollaria. MPW:n määrä on 6,2 prosenttia verotettavista ansiotuloista, hyvityksen alkaessa leikkautua 75 000 dollarin ylittävistä verotettavista tuloista. Aviopuolisoiden yhteisverotuksessa hyvitys alkaa leikkautua 150 000 dollaria vastaavista tuloista.

Elvytyspaketissa laajennettiin myös ansiotulovähennystä kasvattamalla hyvityksen maksimimäärää ja siihen oikeuttavia tulorajoja. Kuluvan vuoden alusta lähtien ansiotulohyvityksen maksimimäärään on luotu uusi porras perheen kolmannen lapsen mukaan. Lisäksi lapsiperheitä tuetaan myöntämällä lapsivähennys entistä pienemmillä vuosituloilla, sillä tuloraja laski 8 500 dollarista 3 000 dollariin. Elvytyspaketissa kasvatettiin myös muun muassa verohelpotusta ensiasunnon ostajille, verohyvitystä koulutuskustannuksista, myönnettiin verohelpotuksia tiettyjen uusien autojen ostajille sekä säädettiin verovapaiksi maksimissaan 2 400 dollarin työttömyysetuudet. (Joint Committee of Taxation 2001, Department of the Treasury 2001, 2003, 2009, IRS 2009.)

2.6 Yhteenveto vertailumaiden vuoden 2009 veropolitiikasta

Rahoitusmarkkinoiden ongelmat laajenivat kaikkia kansantalouksia koskettavaksi reaalityalouden lamaksi nopeasti vuoden 2008 lopulla. Heikko taloustilanne näkyikin selvästi lähes kaikkien vertailumaiden vuoden 2009 veropolitiikassa. Sveitsiä lukuun ottamatta muut vertailun maat elvyttävät kansantaloutaan verokevennyksien avulla, mutta päätetyt toimet ovat hyvin erilaisia niin mittaluokaltaan kuin konkreettisilta päätöksiltään. Verokevennyksien ohella valtaosa kasvattaa tai aikaistaa julkisia menoja, erityisesti rakennusalan tukemiseksi.

Kuluvan vuoden veromuutoksia voidaan ryhmitellä karkeasti muutamaan ryhmään. Ensimmäisen ryhmän muodostavat maat, jotka ovat kohdentaneet käytettävissä olevan verokevennysvaran pääasiassa yritysverotukseen. Nämä

maat tukevat yritystoimintaa usein myös muiden toimien, esimerkiksi pidentettyjen maksuaikojen tai kasvaneiden poistojen, muodossa. Yritysverokevennykset mielletään nopeimmaksi keinoksi pristää taloustaantumassa seisovaa kansantaloutta. Yritysten verotusta keventäneitä maita kuluvana vuonna ovat muun muassa Alankomaat, Italia, Norja, Ruotsi ja Japani.

Toisen ryhmän muodostavat ne maat, jotka ovat päättäneet kohdentaa veronkevennysvaran pääasiassa työn verotukseen. Näitä maita ovat muun muassa Suomi, Itävalta ja Tanska. Itävallassa tuloverouudistus liittyy jo pidempään valmisteltuun työhön verorakenteen uudistamiseksi. Myös Tanskassa on käynnistetty koko vuosikymmenen (2010–2019) kestävä verouudistus, joka tähtää työn verotuksen keventämiseen.

Työn verotuksen keventäjiin voidaan lukea myös ne maat, jotka mittavan elvytyspaketin ohella keventävät tuloverotusta erilaisten bonusten tai verohyvitysten avulla. Näiden maiden joukkoon kuuluu muun muassa Espanja, jossa jokaisen veronmaksajan tuloveroja pienennetään kuluvana vuonna 400 eurolla. Erityisesti pienituloisille suunnattuja liittovaltion verohyvityksiä kasvatetaan myös Yhdysvalloissa, Australiassa ja Kanadassa.

Kolmannen ryhmän muodostavat ne valtiot, jotka ovat päättäneet elvyttää kotimaista ostovoimaa keventämällä arvonlisäveroa. Merkittävin tällainen päätös toteutettiin Britanniassa, jossa yleistä arvonlisäverokantaa alennettiin 17,5 prosentista 15 prosenttiin aikavälillä 1.12.2008–31.12.2009.³⁶ Alennettuja arvonlisäverokantoja on otettu käyttöön myös Belgiassa rakennusalaalla sekä Ranskassa ravintoloissa.

Neljäs veropolitiikan ryhmä syntyy niistä valtioista, joissa verokevennysohjelmia on kuluvana vuonna lykätty tai peruttu maan heikon julkisen talouden aseman vuoksi. Esimerkiksi Viron useampivuotisessa tuloveronkevennysohjelmassa pidettiin vuoden 2009 osalta tauko, mutta kevennyksiä on tarkoitus jatkaa vuonna 2010. Myös Australiassa verokevennyksiä on säädetty uudelleen siten, että talouslaman aiheuttama kuoppa julkisessa taloudessa saataan ensin tasapainoon.

Viimeinen eli viides ryhmä muodostuu niistä maista, joissa veropolitiikkaa on kuluvana vuonna kiristetty verotulojen laskun hidastamiseksi. Näin on menetelty esimerkiksi Virossa, jossa korotettiin yleistä sekä alennettua arvonlisäverokantaa kuten myös työttömyysvakuutusmaksua. Yleistä arvonlisäverokantaa on korotettu myös selvityksen ulkopuolisissa maissa Latviassa, Liettuassa ja Unkarissa. Osassa maita verotusta on päätetty kiristää, mutta vasta vuonna 2010 tai 2011 pahimman talouskriisin mentyä jo ohitse. Näin menetellään esimerkiksi Britanniassa, jossa työn verotus kiristyy yli 100 000 punttaa vuodessa ansaitsevilla työntekijöillä³⁷ huhtikuusta 2010 lähtien. Kulutusverotusta kiristetään vuonna 2011 myös Tanskassa ja Suomessa.

---

³⁶ Verokevennyksen vastapainona korotettiin alkoholin ja tupakan verotusta.

³⁷ Tältä tulotasolta lähtien rajoitetaan perusvähennystä. Sen lisäksi yli 150 000 punttaa ansaitseville ansiotuloille kohdistetaan uusi 50 prosentin marginaalivero.

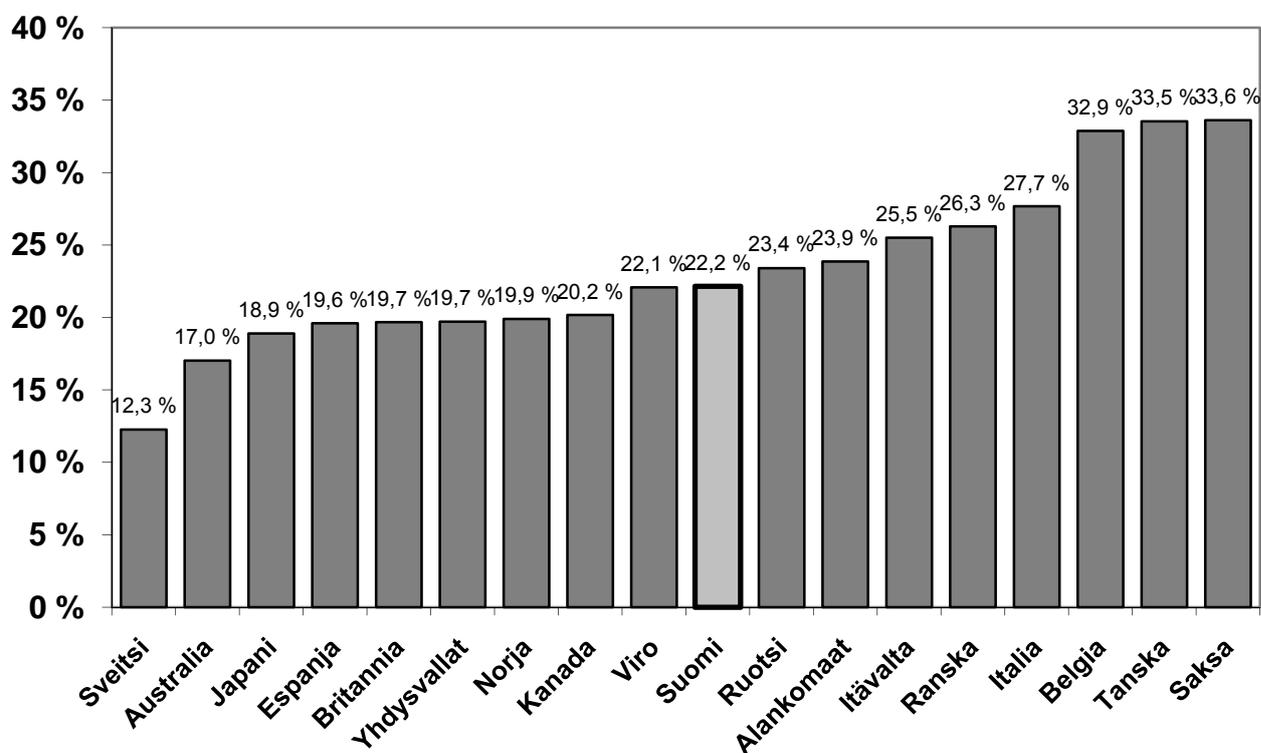
Työn verotus on kuluvana vuonna keventynyt yhä valtaosassa selvityksen vertailumaita. Edelliseen vuoteen verrattuna verotus keveni merkittäväällä tavalla muun muassa Suomessa, Itävallassa ja Espanjassa. Verokevennysten laaja suosio johtuu osittain kansainvälisestä talouskriisistä, minkä vuoksi monet maat ovat päätyneet elvyttämään kansantalouttaan veropolitiikan avulla. Osa verokevennyksistä on luonteeltaan väliaikaisia. Elvytys on kasvattanut valtion velkaa ja julkista alijäämää, mikä puolestaan on synnyttänyt keskustelun parhaimmista keinoista tervehdyttää julkista taloutta.

3. TYÖN VEROTUS VUONNA 2009

3.1 Palkansaajan tuloveroprosentit

Suomi verottaa pieni- ja keskituloisten ansiotuloja kansainvälisesti lempeämmin kuin suurituloisten ansioita. Euromaista pienituloisen perheettömän palkansaajan verotus on Suomea keveämpää vain Espanjassa (kuva 3.1). Muita keveän verotuksen maita Euroopassa ovat Sveitsi, Britannia, Norja ja Viro. Työn verotus on lempeää myös Euroopan ulkopuolella. Suomen asema työn verottajana suhteessa muihin vertailumaihin heikkenee keskituloisen palkansaajan kohdalla, sillä tällöin Espanjan lisäksi Ruotsi ja Ranska alittavat Suomen veroasteen (kuva 3.2). Keskituloisellakin Suomen verotus pysyy vertailumaiden keskiarvon tuntumassa yltäen maista seitsemänneksi kireimmäksi.

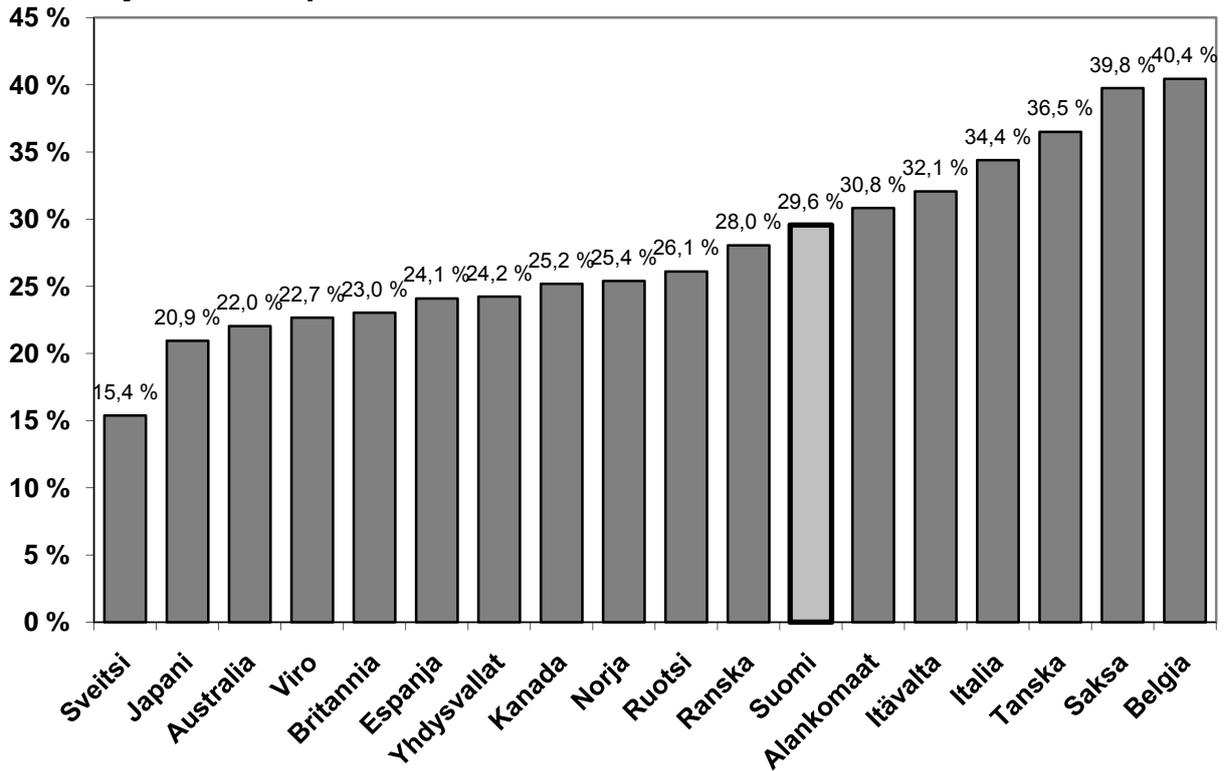
Kuva 3.1 Pienituloisen, vuosipalkka 23 800 euroa, perheettömän palkansaajan tuloveroprosentit vertailumaissa vuonna 2009.

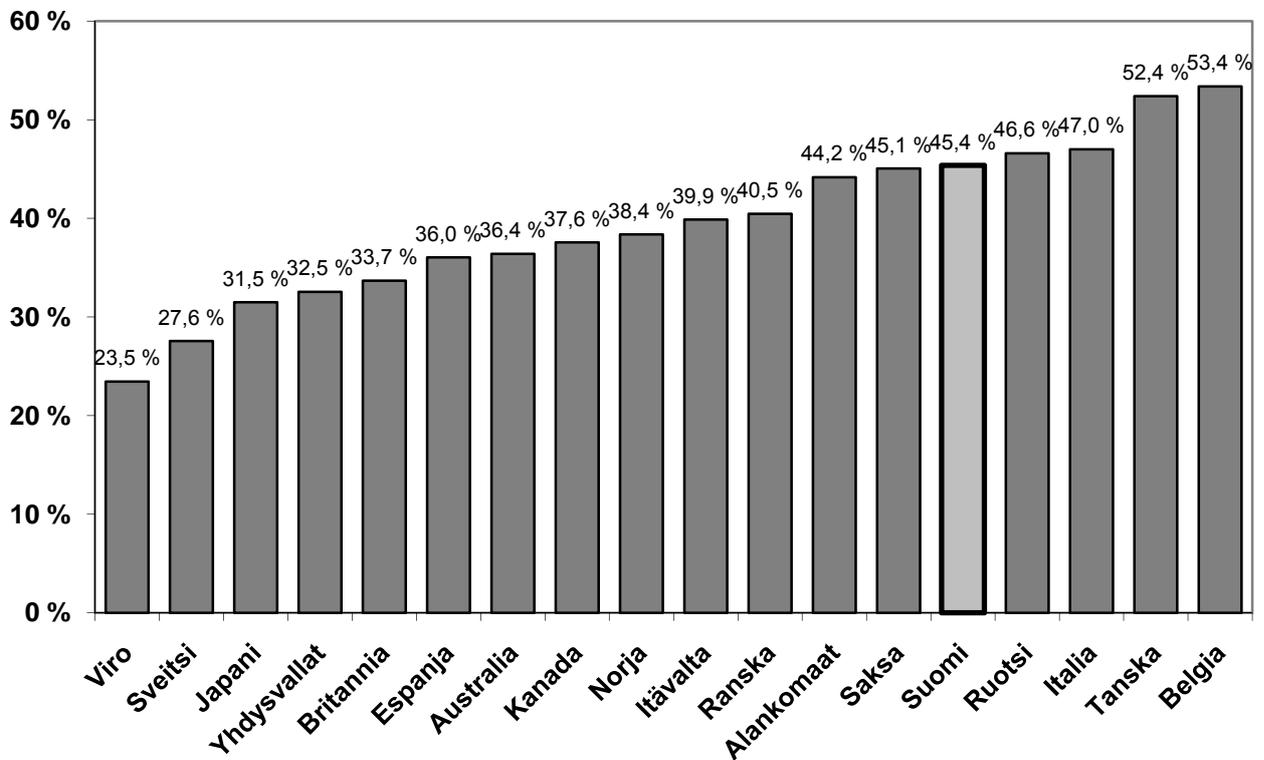
Tarkemmat numerotiedot veroasteista vertailun neljällä esimerkkipalkkatasolla löytyvät liitteistä 3.1 (yksinäinen palkansaaja ja yhdentulonsaajan perhe) ja 3.2 (kahden tulonsaajan kaksilapsinen perhe).

Belgia, Tanska, Saksa ja Italia ovat pieni- ja keskituloisten perheettömien palkansaajien verottajana omaa luokkaansa. Belgia, Tanska ja Italia ovat Suomea ankarampia verottajia kaikilla vertailun tulotasoilla. Suurituloisen kohdalla Saksan asema kuitenkin muuttuu, sillä työntekijän sosiaalivakuutusmaksuille asetettujen kattosääntöjen vuoksi Saksan palkkaverotus ei enää kiristy samassa suhteessa kuin muiden (kuva 3.3). Suomi on suurituloisen kohdalla vertailumaiden viidenneksi kirein maa.

Kuva 3.2 Keskituloisen, 36 400 euroa vuodessa, ansaitsevan perheettömän palkansaajan tuloveroprosentit vertailumaissa vuonna 2009.

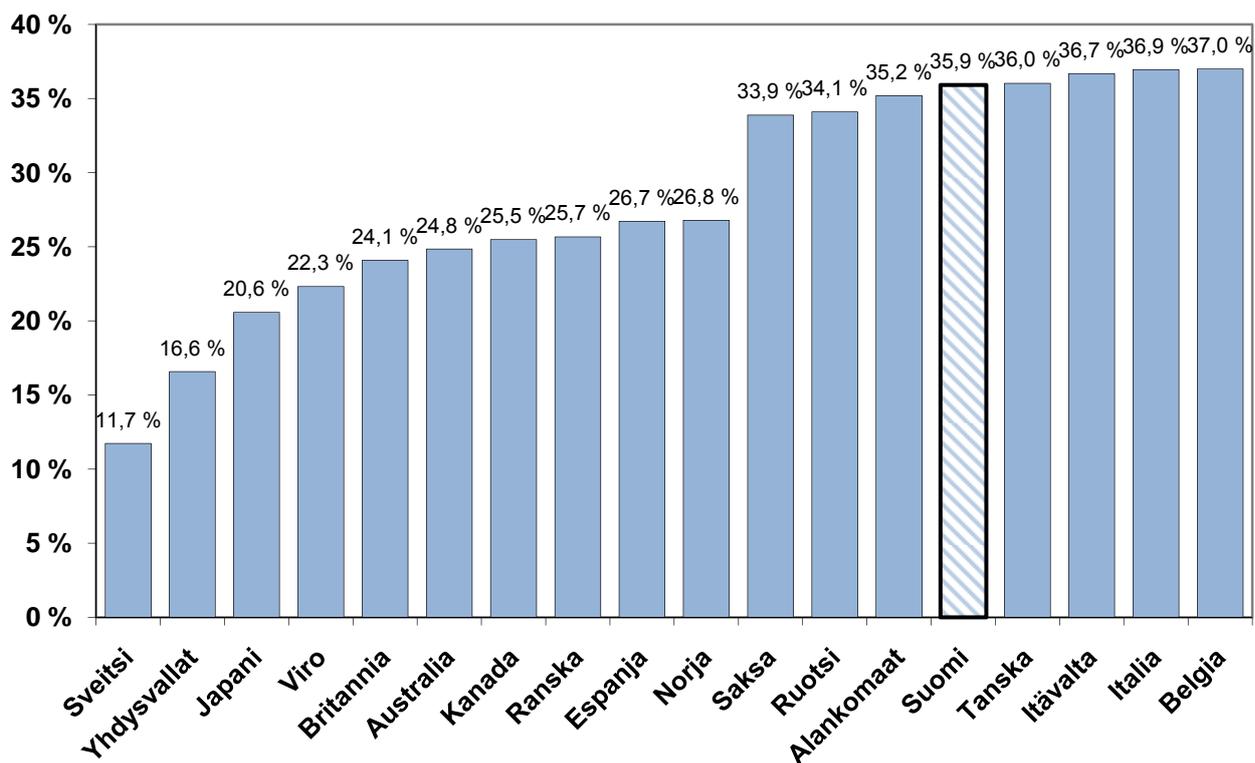
Kuva 3.3 Suurituloisen, vuosipalkka 119 000 euroa, perheettömän palkansaajan tuloveroprosentit vertailumaissa vuonna 2009.

Maiden keskinäinen järjestys kuitenkin muuttuu, kun tarkastelu siirtyy perheetöntä palkansaajista perheellisiin palkansaajiin. Monissa maissa erilaiset, perhetilanteeseen liittyvät vähennykset (muun muassa lapsivähennys tai puoliso-vähennys) ja verotettavan tulon erilainen määrittely (erillisverotus vrt. yhteisverotus) lieventävät perheellisten palkansaajien verotusta verrattuna yksinäisiin palkansaajiin. Suomessa tuloverotus kohtelee perheellistä palkansaa- jaa samalla tavalla kuin perheetöntä palkansaa- jaa.³⁸

Kansainvälisissä vertailuissa Suomi onkin perheiden verottajana suhteellisesti ankarampi kuin yksinäisten palkansaajien verottajana. Esimerkiksi kahden huoltajan, mutta yhden tulonsaajan kaksilapsisilla perheillä tuloverotus on Saksassa lievempää kuin Suomessa (kuva 3.4).³⁹ Suomi on vertailumaista 55 000 euron vuosituloilla viidenneksi kirein verottaja. Matalammilla tulotasoilla kireimpiä yhden tulonsaajan perheverottajia ovat vertailumaista Tanska, Alankomaat ja Itävalta. Korkeammilla tulotasoilla muun muassa Belgia, Italia ja Tanska verottavat yhden tulonsaajan perheitä eniten. Keveintä perheellisen yhden tulonsaajan työn verotus on tyypillisesti Sveitsissä ja Yhdysvalloissa.

Kuva 3.4 Palkansaajan, vuosipalkka 55 500 euroa, tuloveroprosentit vertailu- maissa 2009, kun perheessä kaksi lasta, kaksi huoltajaa, mutta yksi tulonsaaja.

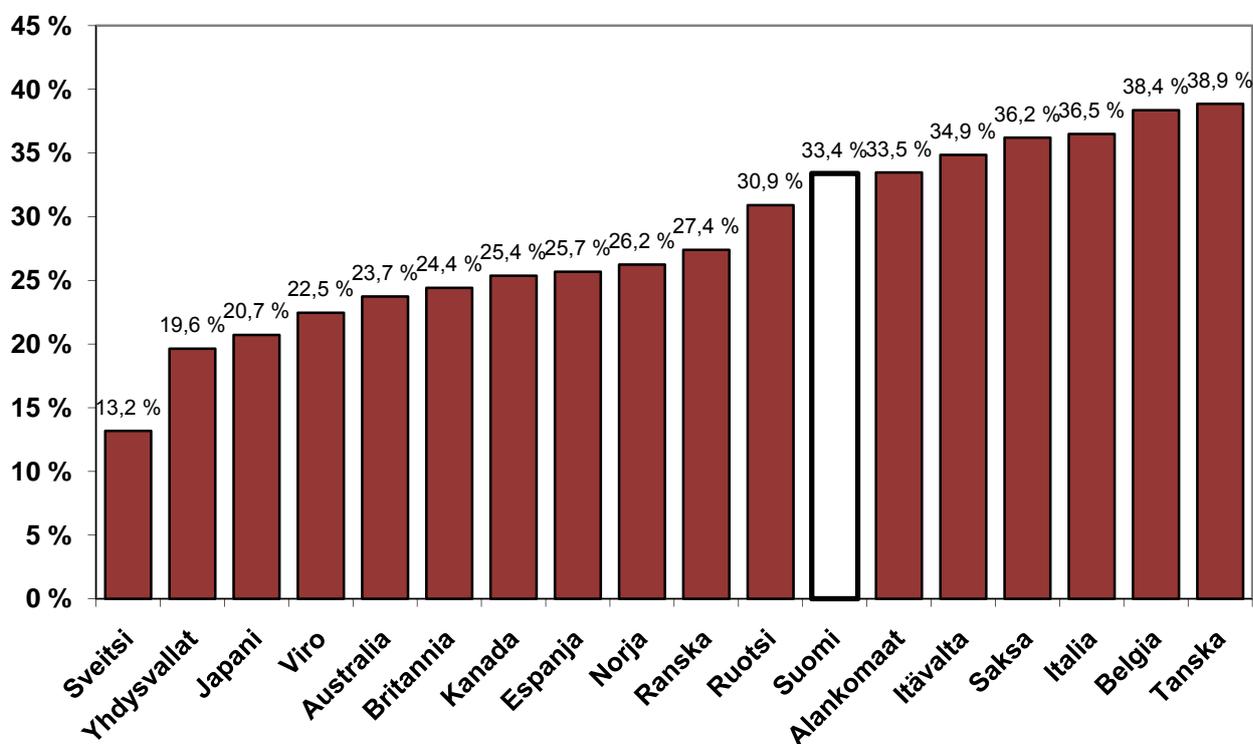
³⁸ Suomen kohdalla poikkeuksen muodostaa alijäämähyvityksen lapsikorotus.

³⁹ Perheetön 55 500 euroa vuodessa ansaitseva palkansaaja maksaa Saksassa palkastaan veroa 44,3 prosentin mukaan, kun yhden tulonsaajan kaksilapsinen perhe maksaa veroa 33,9 prosenttia. Kurjenojan (2008) perhetukivertailussa on selitetty lyhyesti 11 Euroopan maan erilaisia käytäntöjä perhetilanteen huomioon ottamisessa tuloverotuksessa.

Suomen ohella myös Ruotsissa kaikkia palkansaajia kohdellaan tuloverotuksessa samalla tavoin perhetilanteeseen katsomatta⁴⁰. Muissa vertailumaissa pariskuntia, joissa toinen puoliso on täysin tuloton tai hyvin pienituloisen, verotetaan lievemmin kuin yksinäisiä palkansaajia tai kahden tulonsaajan perheitä. Suurimmat tuloveroasteen erot perheettömään palkansaajaan verrattuna syntyvät Belgiassa, Yhdysvalloissa ja Saksassa.

Suomi on vertailumaista seitsemänneksi kirein verottaja, kun tarkastellaan kahden palkansaajan lapsiperhettä, jossa toinen puoliso on suomalaisittain keskituloinen ja toisen puolison tulot nousevat 55 500 euroon vuodessa. Vertailumaiden keveimpiä verottajia ovat edelleen Sveitsi ja Yhdysvallat ja kireimpiä verottajia Tanska, Belgia ja Italia. Puolisoiden tulojen yhteisverotus ja muut perhevähennykset – esimerkiksi Saksassa ja Ranskassa – eivät lievennä enää progressiota samalla tavoin kuin yhden tulonsaajan perheillä. (Kuva 3.5.)

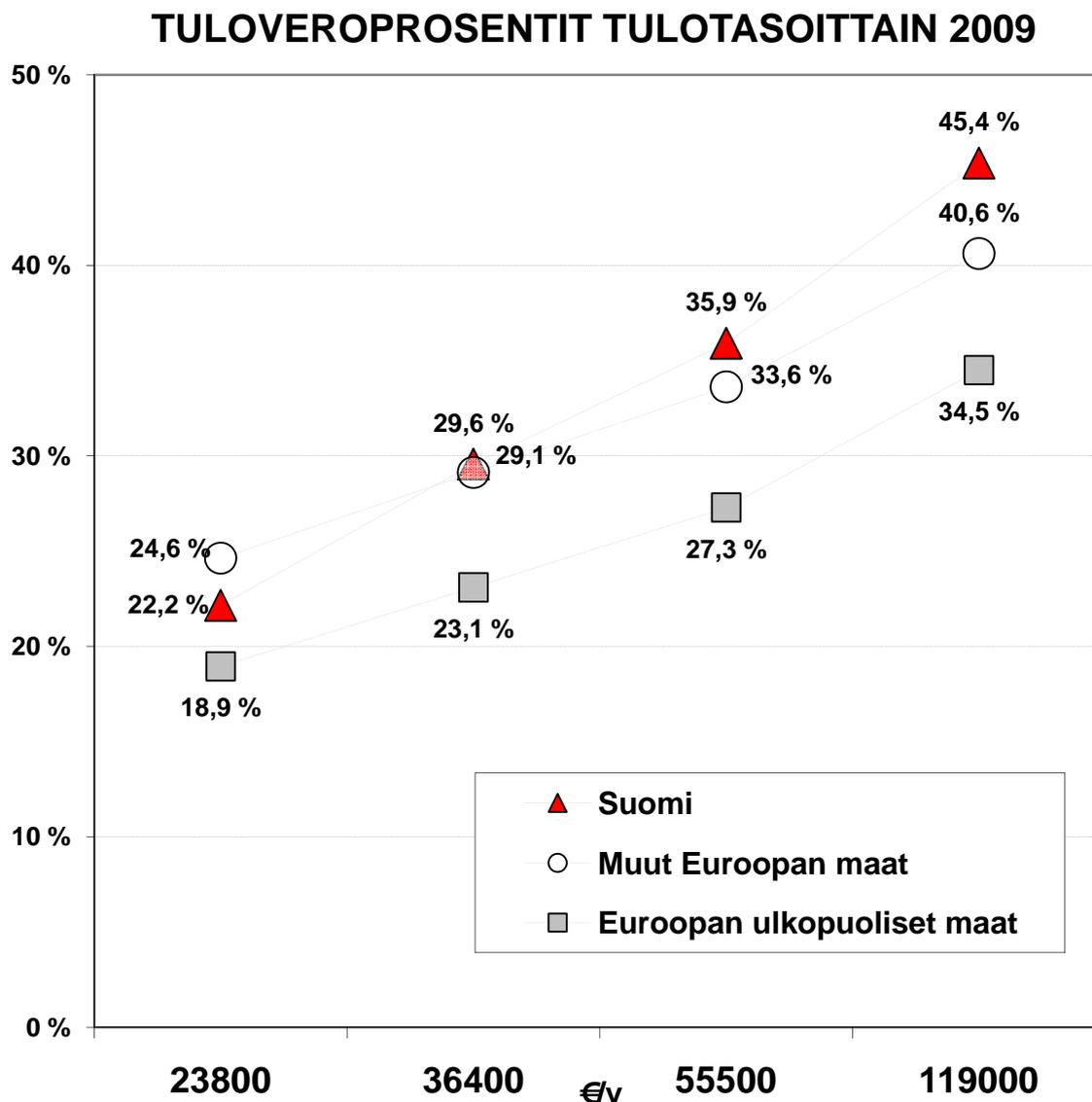
Kuva 3.5 Kahden tulonsaajan palkansaajaperheen tuloveroprosentit vertailumaissa 2009, vuosipalkat 36 400 ja 55 500 euroa, perheessä kaksi lasta.

Puolisoiden yhteisverotus on voimassa esimerkiksi Sveitsissä, Belgiassa ja Ranskassa. Norjassa, Saksassa, Yhdysvalloissa, Virossa ja Espanjassa puolisot voivat valita verotetaanko heitä yhdessä vai erikseen. Esimerkiksi Norjassa valtaosa puolisoista verotetaan yhdessä, mutta Espanjassa yhteisverotus on edullisempi vain hyvin pienituloisille. Suomen ohella puolisoiden erillisverotus on voimassa esimerkiksi Ruotsissa, Britanniassa, Itävallassa, Italiassa, Tanskassa ja Alankomaissa. Tanskassa erillisverotusta lievennetään, jos toinen puoliso on erittäin pienituloisen.

⁴⁰ Myös Alankomaissa puolisoita verotetaan keskeisimpien tulojen osalta samalla tavalla kuin perheettömiä.

Kuva 3.6 Perheettömän palkansaajan tuloveroprosentit Suomessa ja muissa vertailumaissa keskimäärin palkkatasoittain vuonna 2009.

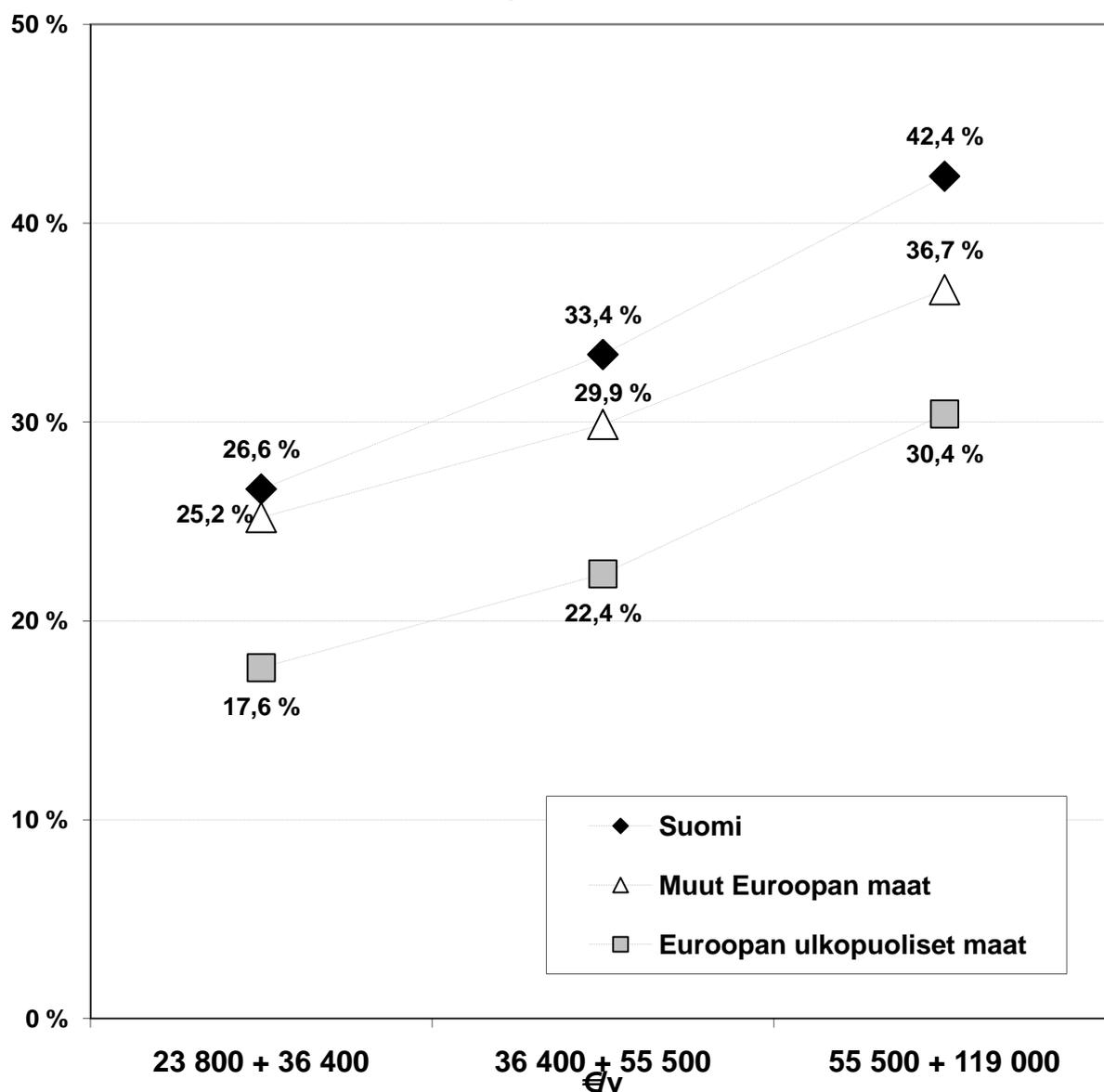
Suomi on eurooppalaisittain varsin kilpailukykyinen pieni- ja keskituloisten palkansaajien verottajana, mikä näkyy hyvin perheettömän palkansaajan keskimääräisiä tuloveroasteita Euroopassa ja muualla esittävästä kuvasta 3.6. Pienituloisen suomalaisen tulovero on alittanut vertailumaiden Euroopan keskiarvon jo vuodesta 2006 lähtien ja kuluvana vuonna pienituloisen tuloverotus on 2,4 prosenttiyksikköä muiden Euroopan maiden keskiarvoa keveämpää.

Viime vuosien aikana myös keskituloisen tuloverotus on lähestynyt eurooppalaista keskiarvoa. Kuluvana vuonna suomalaisen keskituloisen tuloverotus onkin jo lähes saavuttanut Euroopan keskiarvon. Suomen veroetu Eurooppaan nähden kuitenkin heikkenee tulojen kasvaessa. Kun pienituloisimpien palkansaajien kohdalla Suomen tuloverotus on kevyempää kuin Euroopassa keskimäärin, niin 55 500 euron vuosipalkalla tuloverotus on 2,3 prosenttiyksikköä kireämpää ja 119 000 euron vuosipalkalla jo 4,8 prosenttiyksikköä kireämpää kuin Euroopassa keskimäärin.

Suomen tuloverotus on erityisen kireää, kun sitä vertaillaan Euroopan ulkopuolisiin maihin. Pienituloisten verotus on Suomessa 3,3 prosenttiyksikköä kireämpää kuin keskimäärin Euroopan ulkopuolisissa maissa. Suomalaisittain keskipalkkaisilla ero on venähtänyt jo 6,5 prosenttiyksikköön ja korkeimmalla palkkatasolla eroa on noin 11 prosenttiyksikköä. Verotuksen kilpailukyky heikkenee niin Euroopan maihin kuin Euroopan ulkopuolisiinkin maihin verrattuna, kun palkat nousevat.

Progression kireys suomalaisessa tuloverotuksessa näkyy myös kuvassa 3.7, jossa esitetään kahden tulonsaajan kaksilapsisten perheiden keskimääräiset tuloveroasteet Suomessa ja muissa tutkituissa maissa.

Kuva 3.7 Kahden tulonsaajan palkansaajaperheen tuloveroprosentit Suomessa ja muissa vertailumaissa keskimäärin palkkatasoittain vuonna 2009, kaksi lasta.

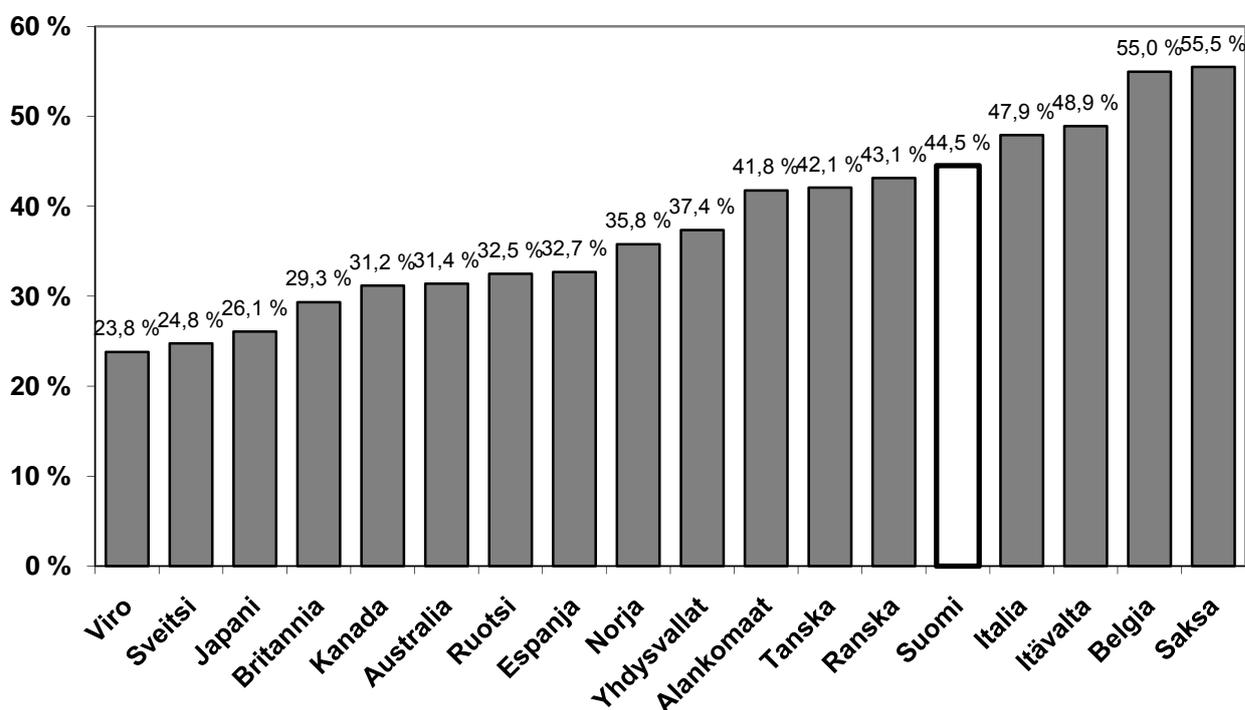
Tuloverotus ei pieni- ja keskituloisilla suomalaisella perheellisillä palkansaajilla enää alita Euroopan vertailumaiden keskiarvoa, sillä monissa muissa maissa on käytössä erilaisia perheiden verotusta keventäviä vähennyksiä tai muita

vastaavia keinoja. Pieni- ja keskituloinen pariskunta maksaa Suomessa 1,4 prosenttiyksikköä enemmän tuloveroa kuin muissa Euroopan maissa keskimäärin ja jo 9 prosenttiyksikköä enemmän kuin Euroopan ulkopuolisissa maissa keskimäärin. Varsin hyvätuloisessa perheessä (55 000 + 119 000 euroa) vastaavat erot ovat 5,7 ja 12 prosenttiyksikköä. Tyypillistä pohjoismaista kahden työssäkäyvän huoltajan perhettä verotetaan siis Suomessa suhteellisesti ankarammin kuin perheetöntä palkansaajaa, kun vertailukohteena ovat muut teollistuneet länsimaat.

3.2 Palkansaajan marginaaliverotus

Lisätuloon kohdistuva marginaaliverotus antaa kuvan verojärjestelmän kannustimista tehdä lisätöitä tai hankkia esimerkiksi lisäkoulutusta. Palkansaajien lisätuloon kohdistuva marginaaliveroaste eli eri verojen muutoksen yhteenlaskettu osuus tulonlisäyksestä⁴¹ vuonna 2009 esitetään liitteissä 4.1 ja 4.2. Liitteessä 4.1 esitetään marginaaliveroasteet yksinäisellä tulonsaajalla sekä yhden tulonsaajan kaksilapsisella perheellä. Liitteessä 4.2 esitetään lisätulojen marginaaliveroasteet kahden tulonsaajan kaksilapsisilla perheillä.

Kuva 3.8 Perheettömän palkansaajan marginaaliveroprosentit vertailumaissa 2009, vuosipalkka 36 400 euroa.

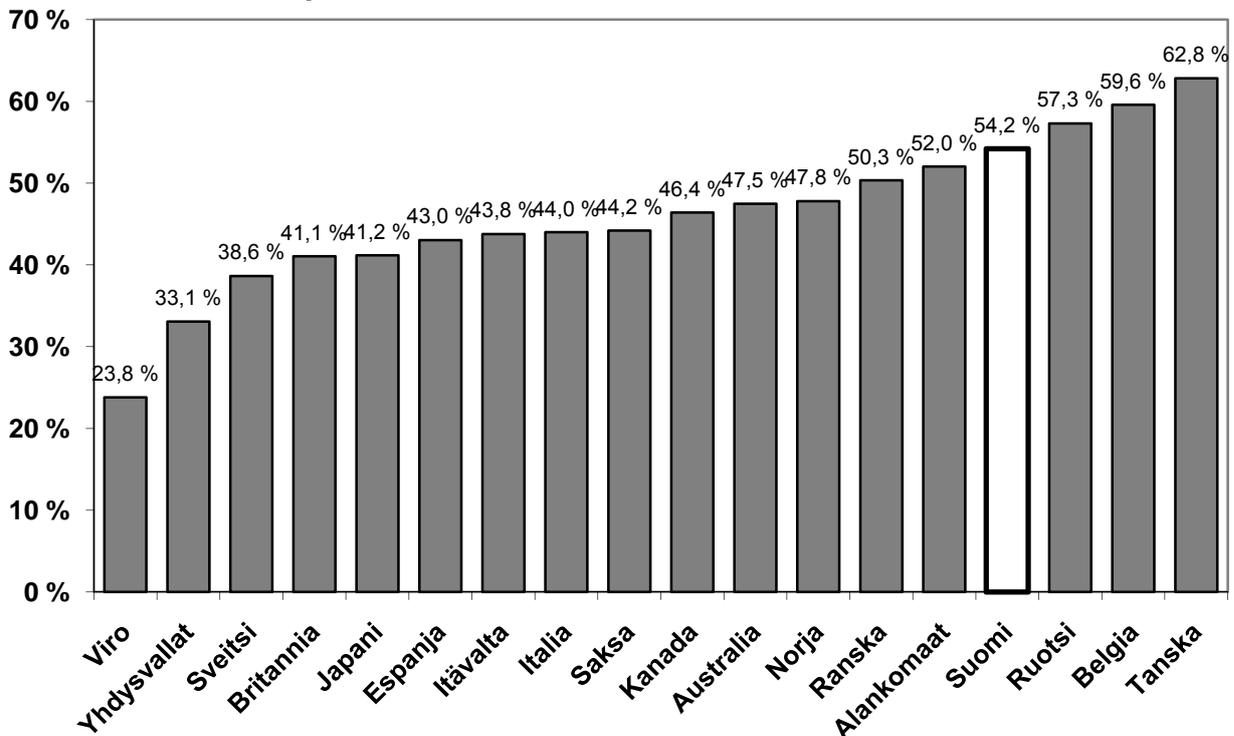
Kuvasta 3.8 näkyy suomalaisittain keskituloliselle palkkatasolle kohdistuvat marginaaliveroasteet vertailun maissa. Lisätulojen verotus on kireintä Saksassa ja Belgiassa, jossa marginaaliveroasteet ylittävät 50 prosenttia. Marginaali-

⁴¹ Tulonlisäys eli palkankorotus on laskettu yhden prosentin suuruiseksi kaikilla tulotasoilla.

verot ovat korkeita myös Itävallassa, Italiassa ja Suomessa.⁴² Ruotsissa ja Norjassa marginaaliverotus on 34 600 euron palkkatasolla selvästi matalampaa kuin Suomessa. Keveimmin lisätuloa verottaa tasaverojärjestelmän käyttönottanut Viro.

Erittäin hyvätuloisen palkansaajan marginaaliveroaste kipuaa Suomessa 54 prosenttiin⁴³. Vain Tanskassa, Belgiassa ja Ruotsissa marginaaliverotus on tällä palkkatasolla⁴⁴ Suomea kireämpää (kuva 3.9). Tulojen kasvaessa Suomi nousee vertailumaiden joukossa neljänneksi kireimmäksi marginaaliverottajaksi. Ruotsissa marginaaliverotuksen kiristyminen on Suomeakin nopeampaa eli tuloverojärjestelmä on varsin progressiivinen. Matalilla tulotasoilla (23 800 euroa) Ruotsi on kolmanneksitoista kirein marginaaliverottaja ja suomalaisittain keskituloisellakin ansiotasolla sijoitus heikkenee yhden pykälän. Sen sijaan korkeammilla esimerkkituloilla Ruotsi nousee neljänneksi tai kolmanneksi kireimmäksi marginaaliverottajaksi.

Kuva 3.9 Perheettömän palkansaajan marginaaliveroprosentit vertailumaissa vuonna 2009, vuosipalkka 119 000 euroa.

Suomen verojärjestelmän ominainen piirre löytyy marginaaliverotuksen kireydestä kaikilla tulotasoilla, mutta ongelma korostuu jo varsin matalilla palkkatasoilla. Eli vaikka pieni- ja keskituloisen tuloveroasteet ovat laskeneet eurooppalaisella tasolla, niin heidän marginaaliverotuksensa ylittää selvästi Eurooppalaiset vertailumaat. Alimmalla esimerkkipalkalla lisätulosta maksetaan

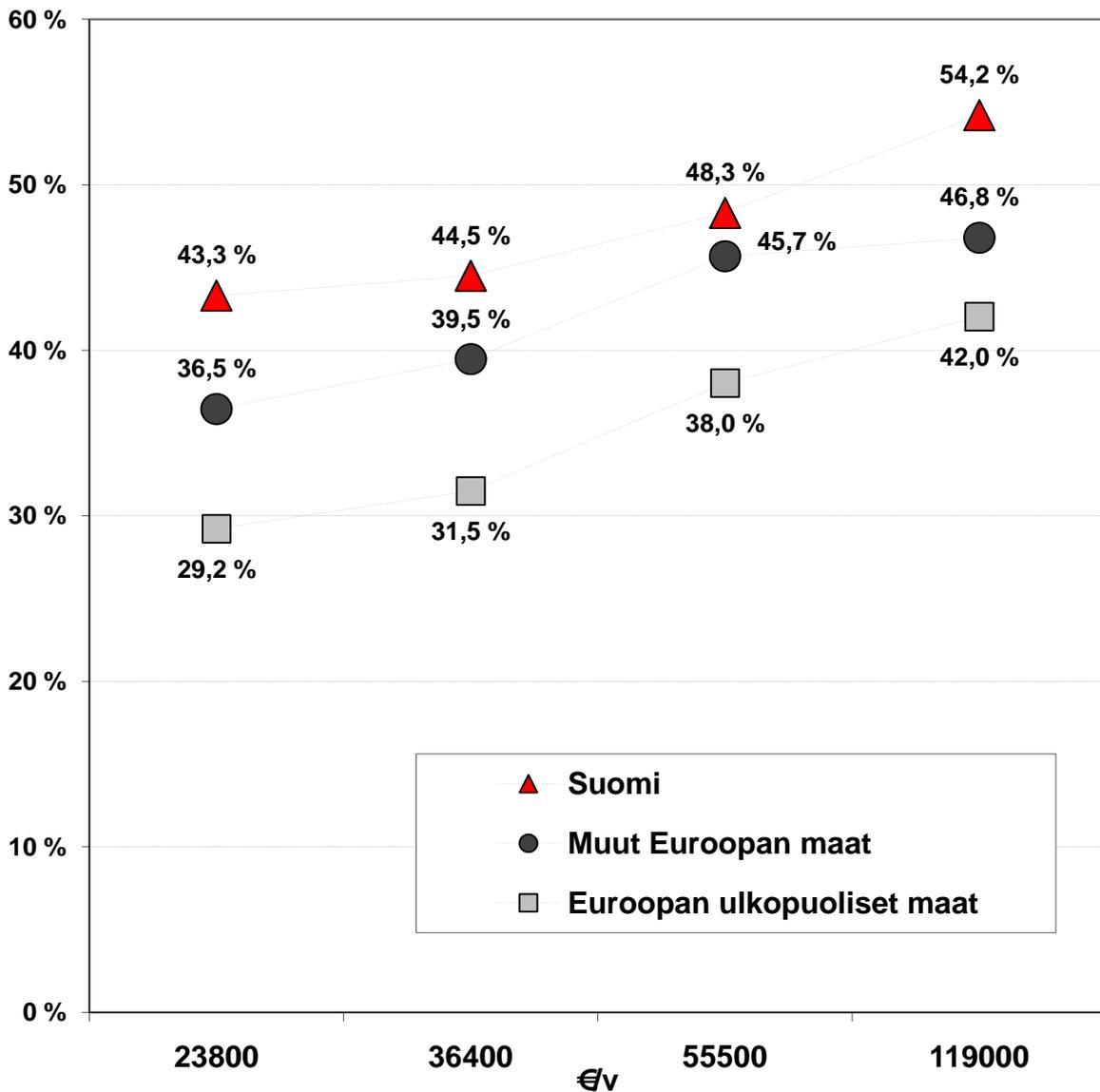
⁴² Samat maat verottavat eniten lisätuloa myös vertailun pienemmällä palkkatasolla.

⁴³ Suomessa marginaaliverotus ylittää 50 prosentin noin 70 000 euron vuosittaisilla palkkatuloilla.

⁴⁴ Kuten aikaisemmin on jo kerrottu, 119 000 euroa ei ole tuloveroasteikon ylimmän tuloluokan alaraja Suomessa tai muuallakaan maailmassa. Suomessa valtion tuloveroasteikon ylimmän luokan verotettavan tulon alaraja on 64 500 euroa.

vajaat seitsemän prosenttiyksikköä enemmän veroa kuin vertailun muissa Euroopan maissa keskimäärin, ja 14 prosenttiyksikköä enemmän kuin vertailun Euroopan ulkopuolisissa maissa keskimäärin (kuva 3.10). Pienemmillä palkkatasoilla Suomen ja Euroopan ulkopuolisten maiden välinen erotus on suurempi kuin korkeammilla esimerkkipalkkatasoilla.

Kuva 3.10 Keskimääräiset perheettömien palkansaajien marginaaliveroprosentit Suomessa ja muissa vertailumaissa palkkatasoittain vuonna 2009.

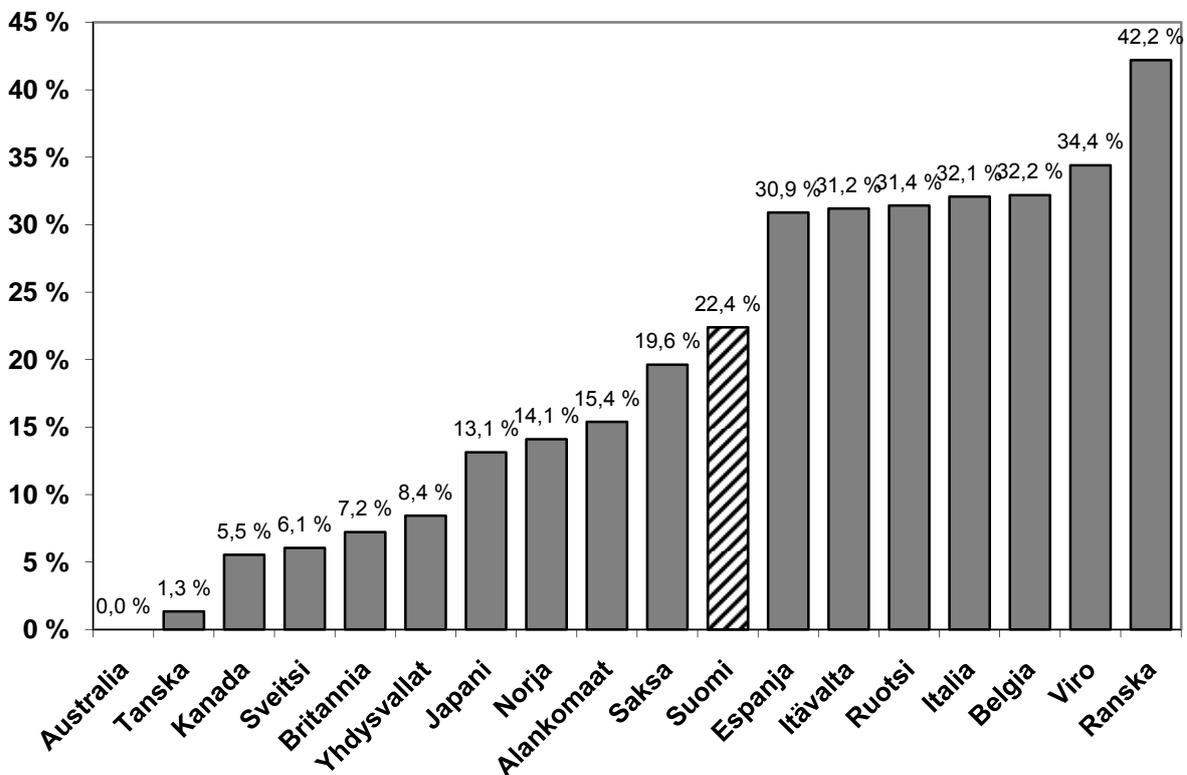
Myös suomalaisittain keskipalkkaisten eteenpäin pyrkimistä verotetaan kireästi. Keskipalkkaisten marginaaliveroprosentti on 5 prosenttiyksikköä korkeampi kuin muualla Euroopassa keskimäärin ja 13 prosenttiyksikköä korkeampi kuin Euroopan ulkopuolisissa maissa. Vertailun korkeimmalla esimerkkipalkkatasolla suomalaisen palkansaajan marginaaliveroprosentti on 7,4 prosenttiyksikköä suurempi kuin muualla Euroopassa ja 12,2 prosenttiyksikköä suurempi kuin Euroopan ulkopuolella keskimäärin. (Kuva 3.10.)

3.3 Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut

Työnantajien palkkasidonnaiset, pakolliset ja veronluonteiset sosiaalivakuutusmaksut ovat Suomessa vertailumaiden keskitasoa. Työnantajamaksujen osuus esimerkkibruttopalkoista esitetään liitteessä 5, ja suomalaisittain keskituloisesta työntekijästä maksettavat työnantajan sosiaalivakuutusmaksut näkyvät kuvasta 3.11. Työnantajamaksut kevenivät Suomessa kuluvana vuonna huhtikuun alusta, kun kaikkien työnantajien kansaneläkemaksua laskettiin 0,8 prosenttiyksiköllä. Muutos käytännössä poisti kansaneläkemaksun valtaosalta yrityksiä. Työnantajamaksut Suomessa laskivat kuluvana vuonna noin 22,4 prosenttiin keskituloisen bruttopalkasta, kun muissa Euroopan maissa ne ovat keskimäärin 22,9 prosenttia.

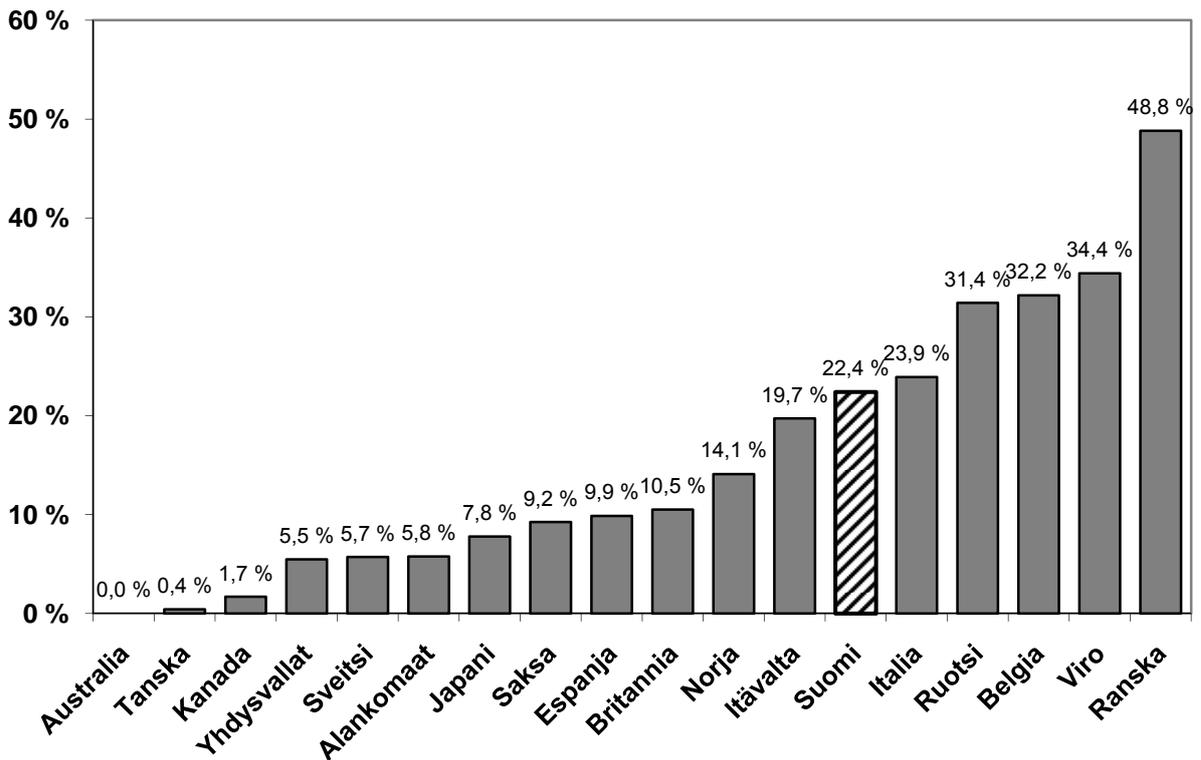
Vertailumaissa on hyvin erilaisia tapoja kohdistaa työn verotus työntekijöiden ja työnantajien välillä. Esimerkiksi Virossa, Ruotsissa, Ranskassa ja Espanjassa työnantajat maksavat valtaosan työn verotuksesta. Sen sijaan esimerkiksi kireän palkkaverotuksen maa Tanska perii lähes olemattomia työnantajamaksuja. Muita keveän työnantajamaksupolitiikan maita ovat esimerkiksi Kanada ja Australia. Osassa maita, kuten Itävallassa ja Italiassa, verotus jakaantuu lähes puoliksi työntekijöiden ja työnantajien kesken. Suomessa keskituloinen työntekijä maksaa palkastaan enemmän tuloveroa kuin työnantaja veronluonteisia työn sivukuluja.

Kuva 3.11 Työnantajan veronluonteisten sosiaalimaksujen osuus 36 400 euron bruttopalkasta 2009, perheetön palkansaaja.

Muissa maissa melko yleiset sosiaalivakuutusmaksujen kattosäännöt eivät Suomessa rajoita korkeammista palkoista perittäviä sosiaalivakuutusmaksuja. Maksut määräytyvät meillä saman prosentin mukaan kaikensuuruisista palkoista, minkä vuoksi työnantajamaksut Suomessa ovat suhteessa muihin vertailumaihin korkeampia suurituloisista kuin pienituloisista työntekijöistä. Maksukattojen vuoksi Espanjan ja Itävallan työnantajamaksut suurituloisista työntekijöistä jäävät pienemmiksi kuin Suomessa (liite 5 ja kuva 3.12). Muissa Euroopan vertailumaissa työnantajamaksut ovat korkeimmalla palkkatasolla keskimäärin 18,9 prosenttia, kun ne meillä ovat 22,4 prosenttia.

Kuva 3.12 Työnantajan veronluonteisten sosiaalivakuutusmaksujen osuus 119 000 euron vuosipalkasta 2009, perheetön palkansaaja.

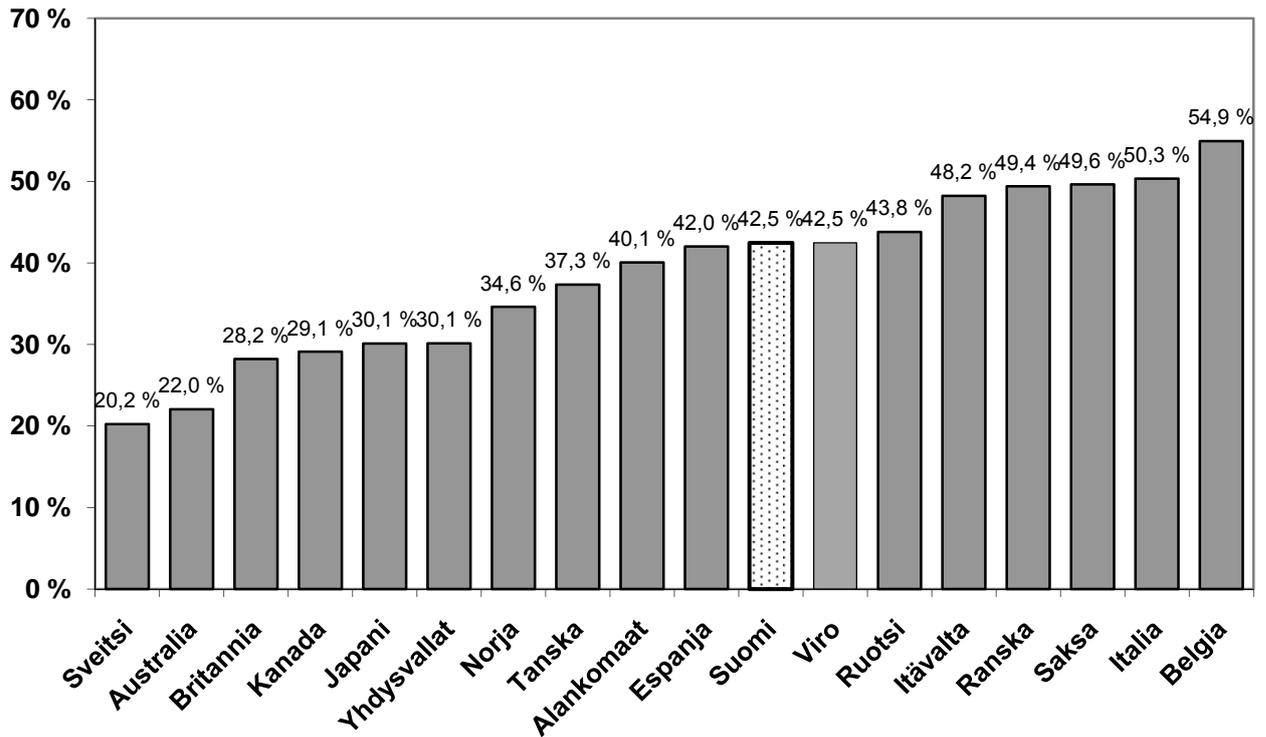
3.4 Palkkaverokiila – työvoimakustannukseen kohdistuvat palkkasidonnaiset verot yhteensä

Liitteissä 6.1 ja 6.2 on esitetty palkkaverokiila eli palkansaajan tuloverojen ja työnantajan maksamien veronluonteisten sosiaalivakuutusmaksujen yhteenlaskettu osuus koko työvoimakustannuksesta tarkastelluissa maissa vuonna 2009. Työvoimakustannus muodostuu työntekijän bruttopalkasta ja työnantajan palkkasidonnaisista, veronluonteisista maksuista.

Kuvassa 3.13 esitetään suomalaisittain keskituloiseen bruttopalkkaan kohdistuva palkkaverokiila eli se osuus työvoimakustannuksesta, joka peritään julkiselle sektorille julkisten palvelujen rahoitukseen. Kuvasta nähdään, että suo-

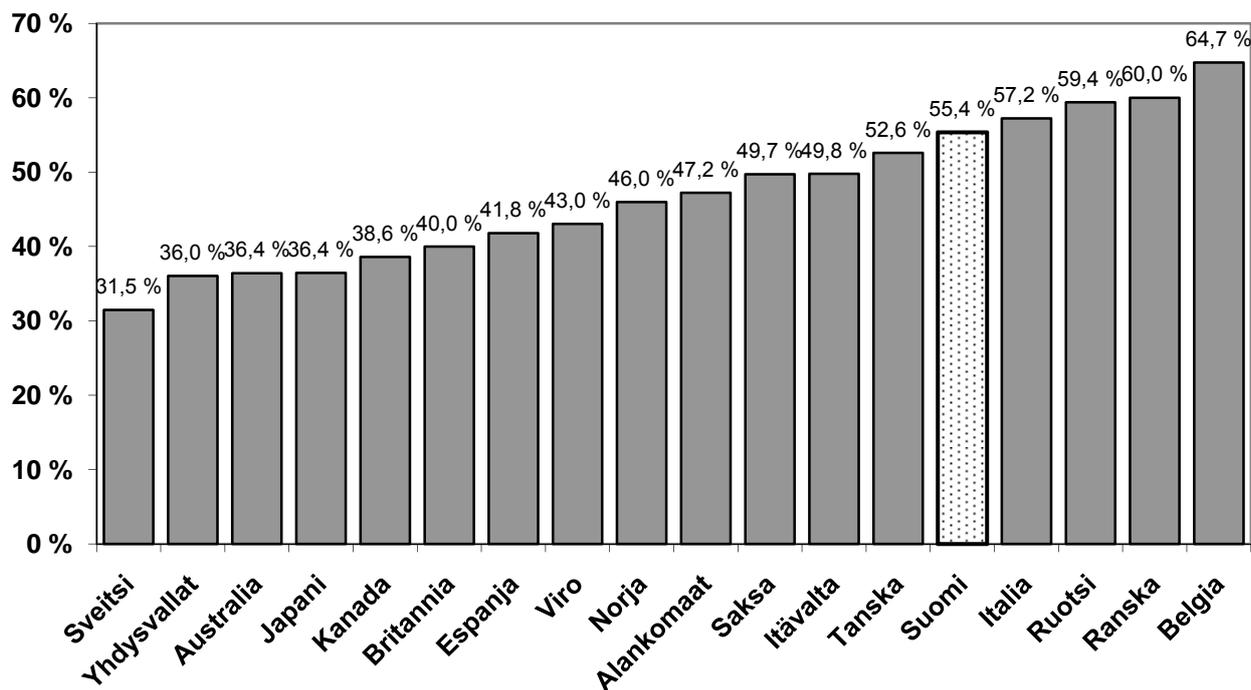
malaisittain keskipalkkaiseen työhön kohdistuva palkkaverokiila on levein Belgiassa, Italiassa, Saksassa, Ranskassa ja Itävallassa. Suomessa palkkaverokiila on vertailumaiden korkeahkoa keskitasoa. Palkkaverokiila on Suomea kapeampi kireän palkkaverotuksen maassa Tanskassa, jossa työnantajamaksut ovat hyvin pienet. Ruotsissa ja Virossa palkkaverokiila on Suomea leveämpi, mikä johtuu Suomea suuremmista työnantajamaksuista.

Kuva 3.13 Palkkasidonnaisten työntekijän ja työnantajan maksamien verojen ja veroluontoisten maksujen osuus työvoimakustannuksesta perheettömällä palkansaajalla 2009, vuosipalkka 36 400 euroa.

Koska tuloveroprogressio on Suomessa kireää eikä meillä ole työnantajamaksuja rajoittavia kattosääntöjä, työhön kohdistuva palkkaverokiila on sitä suurempi mitä enemmän tuloja palkansaajalla on. Kuvasta 3.14 nähdään, että korkeasti palkatun työn palkkaverokiila on Suomessa vertailumaiden viidenneksi kirein. Italiassa ja Ruotsissa palkkaverokiila on Suomea leveämpi alittaen kuitenkin 60 prosentin. Belgiassa ja Ranskassa palkkaverokiila on tätäkin korkeampi. Vertailumaiden pienimmät palkkaverokiilat löytyvät usein Euroopan tai Euroalueen ulkopuolisista maista.

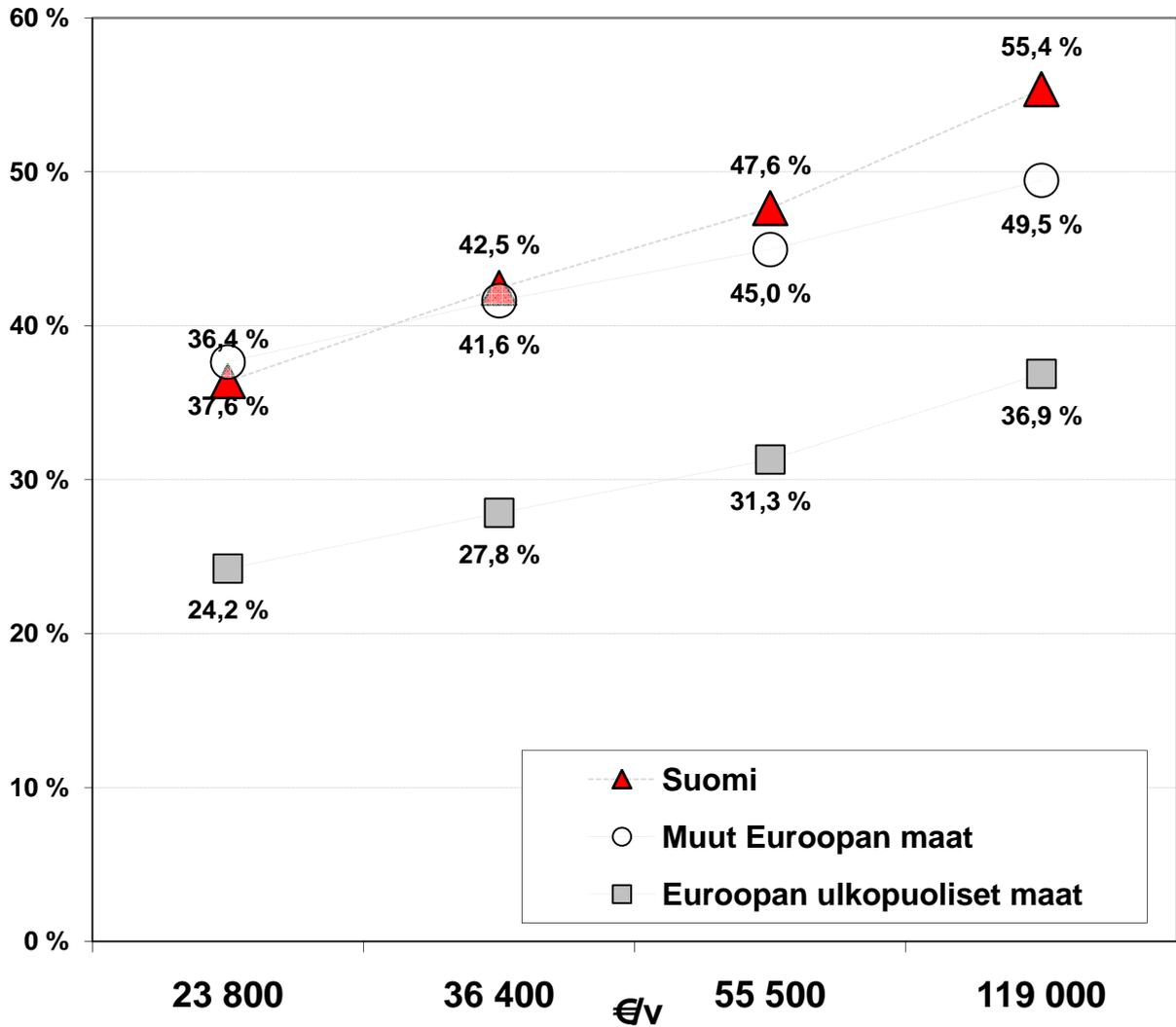
Kuva 3.14 Palkkasidonnaisten työntekijän ja työnantajan maksamien verojen ja veronluonteisten maksujen osuus työvoimakustannuksesta perheettömällä palkansaajalla 2009, vuosipalkka 119 000 euroa.

Kuvasta 3.15 nähdään, että pienistä palkoista Suomessa maksettava palkkaverokiila alittaa tarkasteluvuonna muiden Euroopan maiden vastaavan keskiarvon. Vielä viime vuonna pienten palkkojen palkkaverokiila oli samalla tasolla muiden Euroopan maiden kanssa. Suomen palkkaverokiila on kaventunut sekä palkansaajan tuloveronkevennysten että työnantajamaksujen keventämisen vuoksi.

Suomalaisittain keskituloisen palkansaajan palkkaverokiila on kuluvana vuonna painunut Euroopan keskiarvojen tuntumaan. Ero muihin vertailumaihin kuitenkin kasvaa tulojen lisääntyessä. Korkeimmalla tarkastellulla esimerkkipalkkatasolla Suomen palkkaverokiila on jo 5,9 prosenttiyksikköä leveämpi kuin muissa Euroopan maissa keskimäärin ja 18,5 prosenttiyksikköä leveämpi kuin Euroopan ulkopuolisissa maissa keskimäärin.

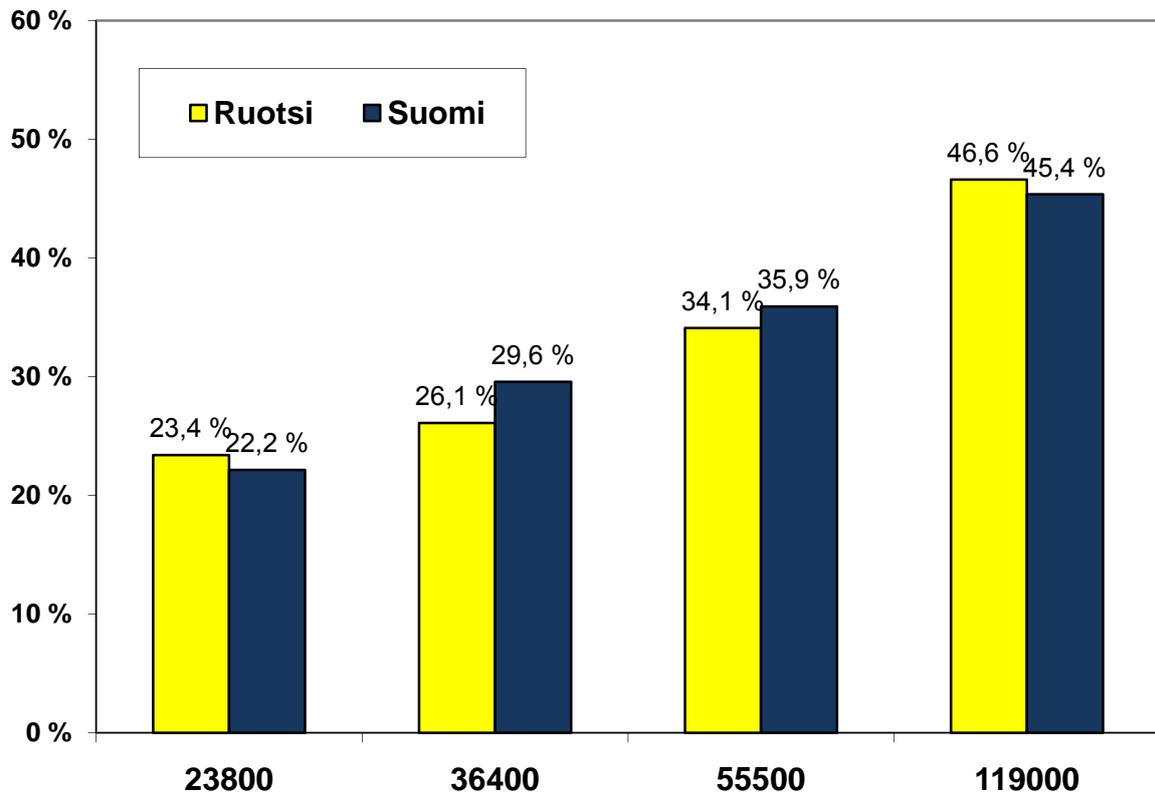
Kuva 3.15 Perheettömien palkansaajien työvoimakustannukseen kohdistuva palkkaverokiila Suomessa ja muissa vertailumaissa keskimäärin palkkatasoit-
tain vuonna 2009.

4 PALKKAVEROTUS POHJOISMAISSA, VIROSSA, SAKSASSA JA BRITANNIASSA

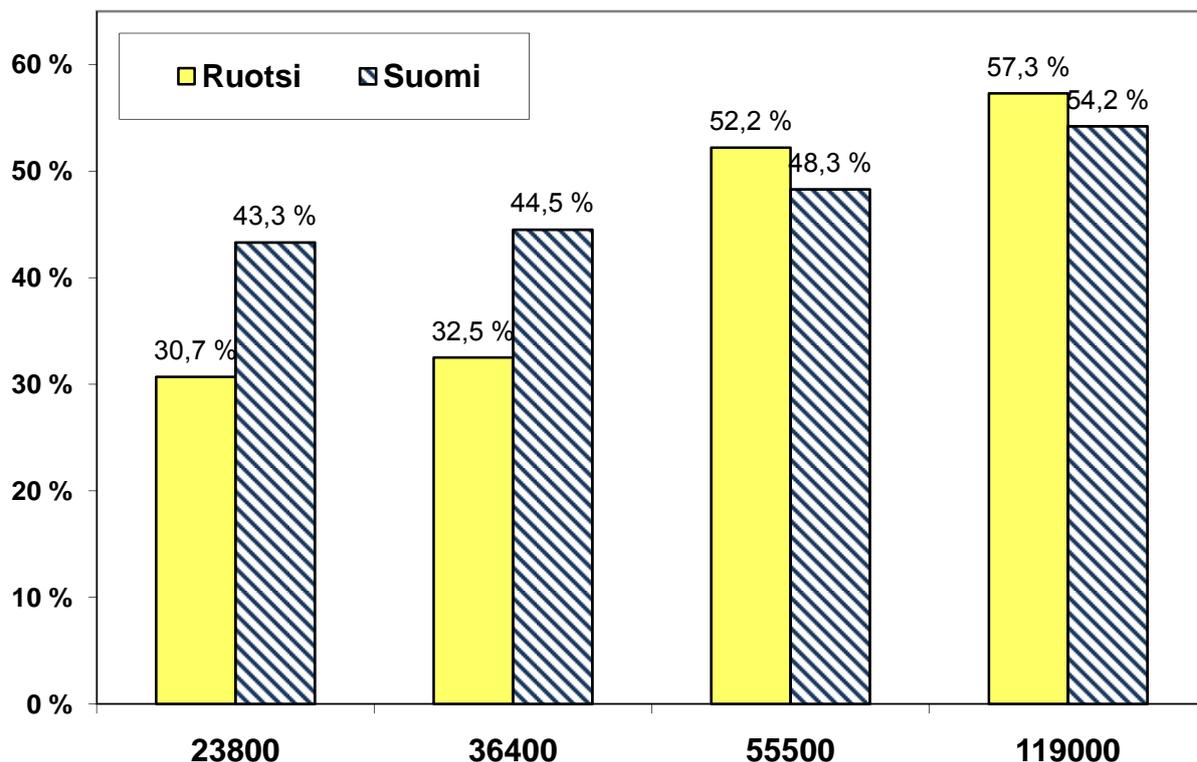
Palkkaverotus Ruotsissa ja Suomessa on monena vuonna ollut suurin piirtein samalla tasolla. Kuluvana vuonna maiden välille on kuitenkin tullut aikaisempaa enemmän eroavuutta. Suomen veronkevennyspäättösten myötä pieni- ja suurituloista verotetaan meillä nyt hieman keveämmin kuin Ruotsissa, mutta keskituloisia verotetaan Suomessa ankarammin (kuva 4.1).

Kuva 4.1 Perheettömän työntekijän tuloveroasteet Suomessa ja Ruotsissa neljällä eri vuosipalkalla 2009.

Verojärjestelmän erot näkyvät myös esimerkkipalkkojen marginaaliverotuksessa, jossa Suomen ja Ruotsin väliset erot ovat suuremmat kuin keskimääräisissä tuloveroasteissa (kuva 4.2). Suomessa pieni- ja keskituloisen marginaaliverotus on selvästi kireämpää kuin Ruotsissa. Korkeammilla tulotasoilla Suomen marginaaliveroasteet ovat sen sijaan pienemmät kuin Ruotsissa, mutta ero ei ole suuren suuri, reilut kolme prosenttiyksikköä.

Kuva 4.2 Perheettömän työntekijän marginaaliveroasteet Suomessa ja Ruotsissa neljällä eri vuosipalkalla 2009.

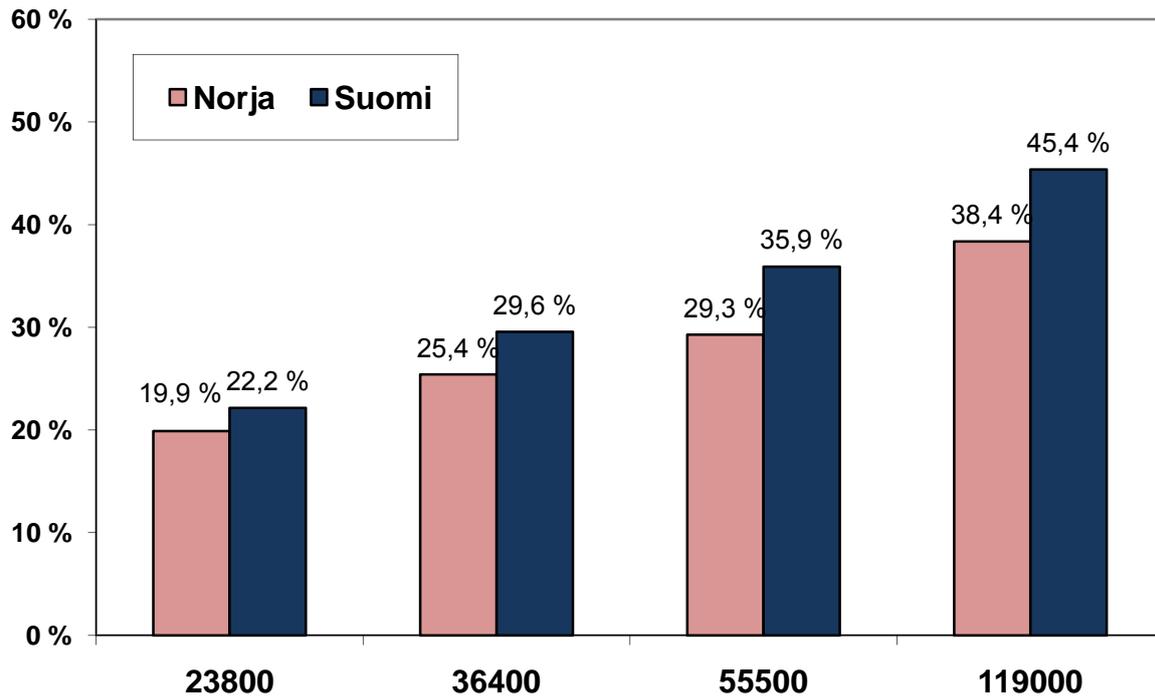

Norjassa on jo pitkään verotettu palkkatuloja kevyemmin kuin Suomessa. Tämän verovertailun maiden joukossa Norja on perinteisesti sijoittunut keskikastiin työn verottajana. Ero Suomen verotuksen tasoon korostuu, kun tarkastellaan yhden tulonsaajan perheitä. Toisin kuin Ruotsissa ja Suomessa, Norjassa tuetaan kahden vanhemman, mutta yhden tulonsaajan perheitä verovähennyksellä. Myös kahden tulonsaajan palkansaajaperheen verotus on Norjassa keveämpää kuin Suomessa.

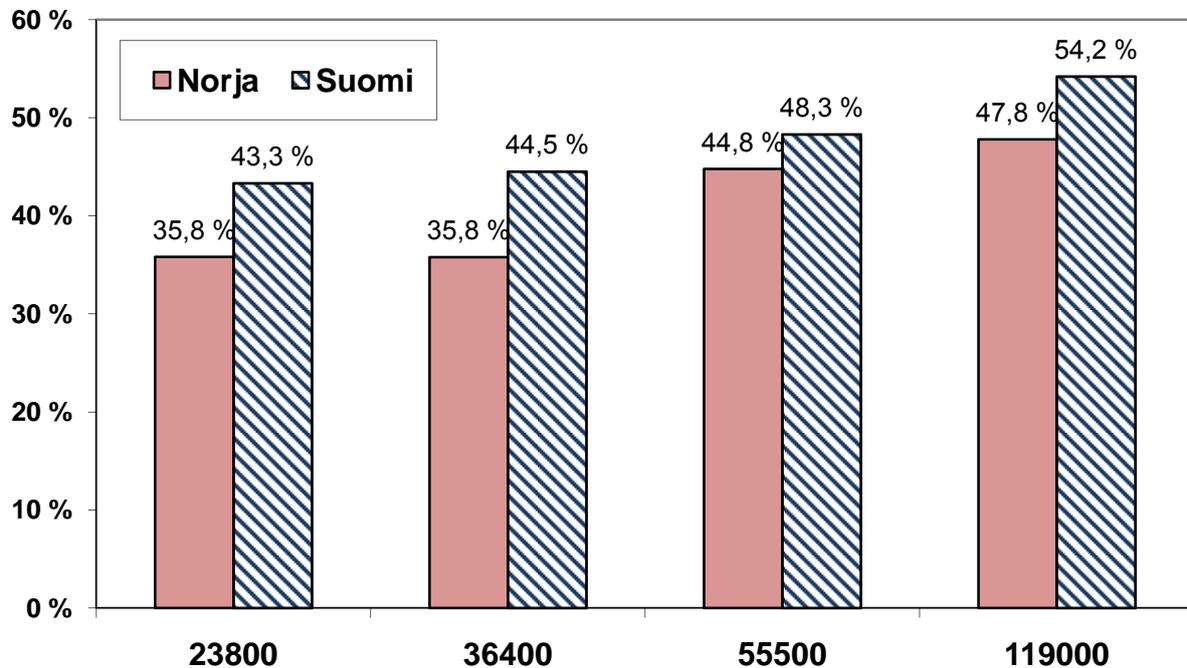
Suomen palkkaverotuksen ero Norjaan kasvaa tulojen noustessa (kuva 4.3). Kun pienituloista palkansaajaa verotetaan Suomessa reilut kaksi prosenttiyksikköä ankarammin kuin Norjassa, niin keskituloisella ero työn verotuksessa kasvaa reiluun neljään prosenttiyksikköön. Tätä korkeammilla tulotasoilla ero on jo noin seitsemän prosenttiyksikköä. Norjassa ylin marginaaliveroprosentti on tänä vuonna selvästi alle 50 prosenttia, kun se Suomessa on 54 (kuva 4.4).

Työstä kerättävät verot ja veronluonteiset maksut painottuvat sekä Norjassa että Suomessa enemmän palkansaajan verotukseen kuin työnantajamaksuihin. Tässä Norja ja Suomi poikkeavat Ruotsista, jossa veronluonteisilla työnantajamaksuilla on suurempi paino. Suomalaisittain keskipalkkaisen työntekijän bruttopalkkaan verrattuna veronluonteiset työnantajamaksut ovat Ruotsissa suuremmat kuin palkasta perittävät tuloverot.

Kuva 4.3 Perheettömän työntekijän tuloveroasteet Suomessa ja Norjassa neljällä eri vuosipalkalla 2009.

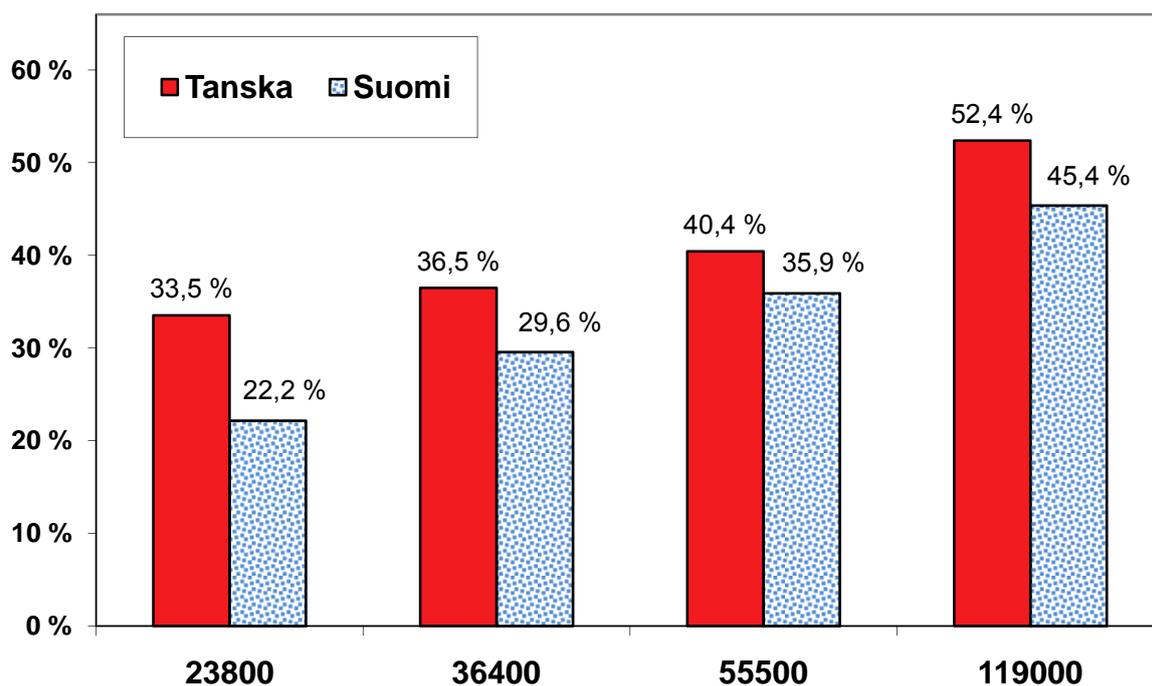

Kuva 4.4 Perheettömän työntekijän marginaaliveroasteet Suomessa ja Norjassa neljällä eri vuosipalkalla 2009.

Tanskassa palkkaverotus on Suomea ankarampaa kaikilla tarkasteltavilla tulotasoilla (kuva 4.5). Erityisen ankaraa Tanskan palkkaverotus on pienimmällä esimerkkipalkkatasolla, jota Tanska verottaa yli 11 prosenttiyksikköä Suomea enemmän. Ero kaventuu muilla esimerkkipalkkoilla, mutta ylittää näilläkin Suomen verotuksen muutamalla prosenttiyksiköllä. Tanska verottaa Suomea kireämmin myös kahden vanhemman, mutta yhden tulonsaajan palkansaaja-perheitä. Tanskan valtion tuloveroasteikossa on vain kolme luokkaa. Selvityksen kaksi alinta palkkatasoa sijoittuvat alimpaan asteikkoluokkaan ja kaksi suurinta palkkatasoa ylimpään asteikkoluokkaan.

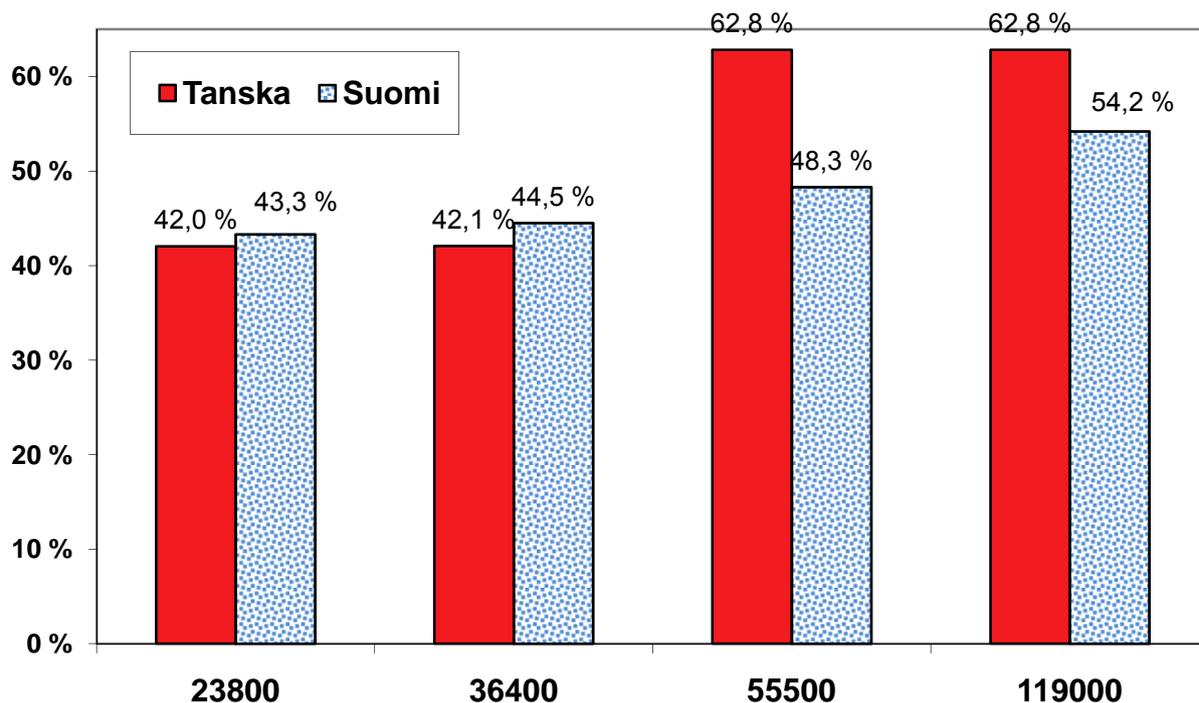
Kuva 4.5 Perheettömän työntekijän tuloveroasteet Suomessa ja Tanskassa neljällä eri vuosipalkalla 2009.

Tanskan palkkaverotuksen ankaruus näkyy myös marginaaliveroprosenteissa (kuva 4.6). Alimmilla palkkatasoilla erot Suomeen eivät ole suuret, sillä pieni- ja keskituloisen marginaaliverotus on Tanskassa yhdestä kahteen prosenttiyksikköä Suomea kireämpää. Sen sijaan ylimpien esimerkkipalkkojen marginaaliverotus on selvästi Suomea ankarampaa. Tanskan marginaaliverotus onkin selvityksen vertailumaiden kireintä. Tanskassa on käynnistetty verouudistus, jonka keskeisenä tavoitteena on alentaa työn marginaaliveroprosentteja.

Työn verotuksen jakautuminen palkansaajan ja työnantajan välillä on Tanskassa poikkeuksellista muihin Euroopan maihin verrattuna. Tanskassa työnantajamaksut ovat hyvin pienet, joten työstä kerättävä ja palkkaan sidottu verotus kohdistuu lähes täysin palkansaajiin.

Kuva 4.6 Perheettömän työntekijän marginaaliveroasteet Suomessa ja Tanskassa neljällä eri vuosipalkalla 2009.

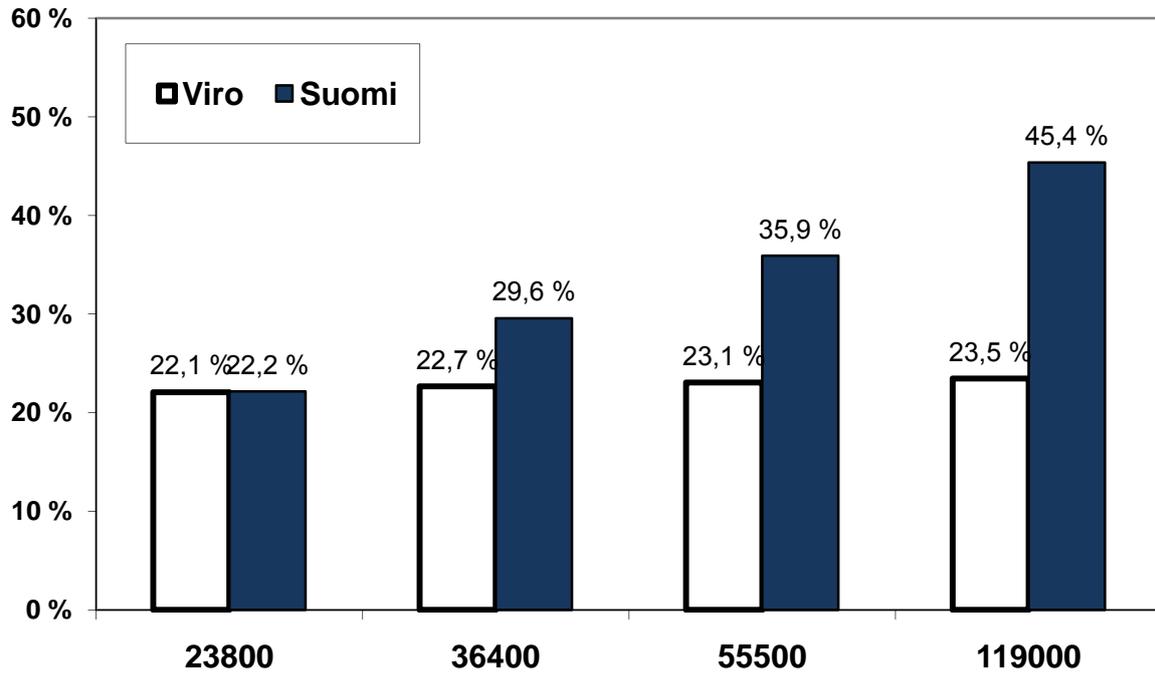
Viro on Norjaakin kevyemmän palkkaverotuksen maa tässä vertailussa käytettävillä vuosipalkoilla. Kuva Viron kevyestä palkkaverotuksesta voi kuitenkin olla harhaanjohtava, jos ei oteta huomioon Viron huomattavasti alhaisempaa palkkatasoa verrattuna Suomeen. Suomalaisittain varsin pienillä palkkatasoilla (esimerkiksi 10 000 euroa vuodessa) Viron tuloverotus on nimittäin kireämpää kuin Suomessa.

Virossa on käytössä 21 prosentin tasavero, jota varsinkin pienimmissä palkoissa lieventää tuloista tehtävä perusvähennys. Tasaveron päälle palkansaajat maksavat 2,8 prosentin työttömyysvakuutusmaksua⁴⁵. Pääsääntöisesti Suomen palkkaverotus on selvästi kireämpää kuin Virossa, sillä esimerkiksi suomalainen keskituloinen maksaa palkastaan lähes seitsemän prosenttiyksikköä enemmän veroja kuin Virossa (kuva 4.7). Suomen pienimpiin palkkoihin kohdistuvan verotuksen kilpailukyvyistä kertoo kuitenkin se, että vertailun alimmalla esimerkkipalkkatasolla Suomen ja Viron tuloverotus on yhtä kireää.

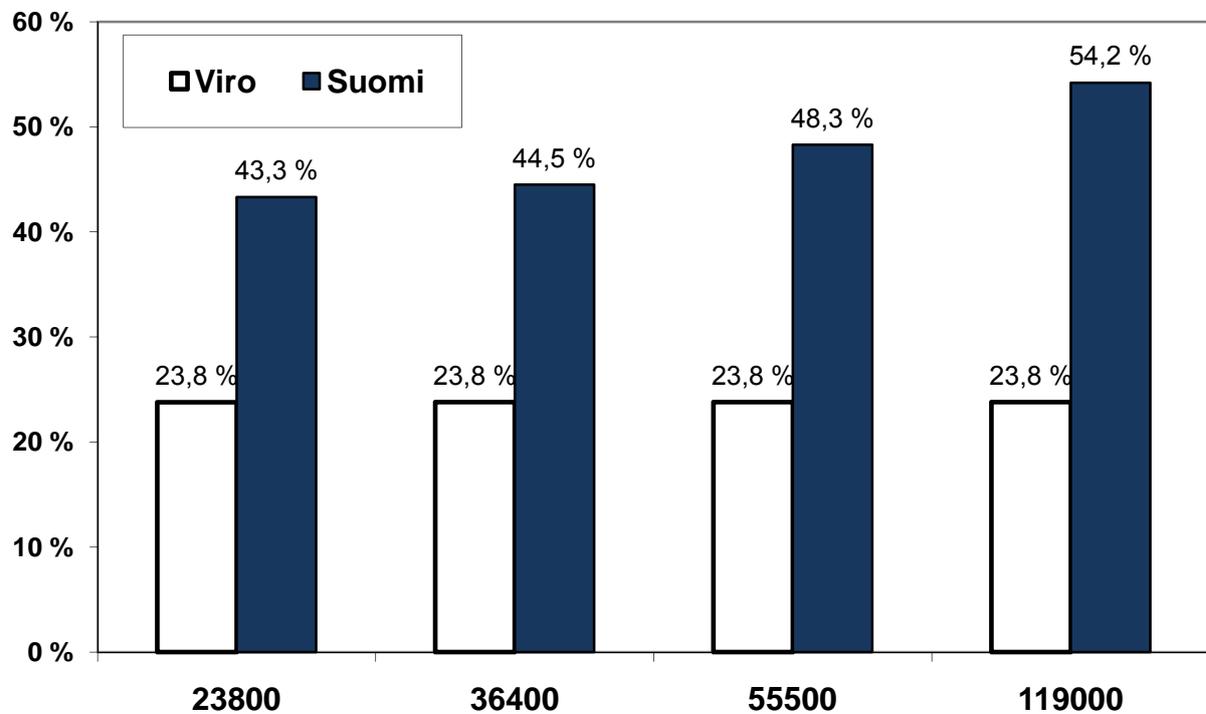
Tasaverojärjestelmän vuoksi Virossa ei käytännössä ole veroprogressiota. Työssä eteneminen ja lisätulojen ansaitseminen on siis verotuksellisesti kannustavaa kaikilla esimerkkipalkkatasoilla. Viron marginaaliveroprosenttien ero Suomen prosentteihin onkin huima tulojen kasvaessa (kuva 4.8). Vaikka vertailun pienimmän esimerkkipalkan tuloveroaste on Suomessa ja Virossa samalla tasolla, niin kyseisen tulojen marginaaliverotus on Suomessa 20 prosenttiyksikköä Viron verojärjestelmää kireämpää.

⁴⁵ Kuluvan vuoden tammikuusta toukokuuhun maksu oli 0,6 prosenttia. Kesä- ja heinäkuussa maksu nousi yhteen prosenttiin, mistä maksu nousi nykyiselle tasolle eli 2,8 prosenttiin.

Kuva 4.7 Perheettömän työntekijän tuloveroasteet Suomessa ja Virossa neljällä eri vuosipalkalla 2009.

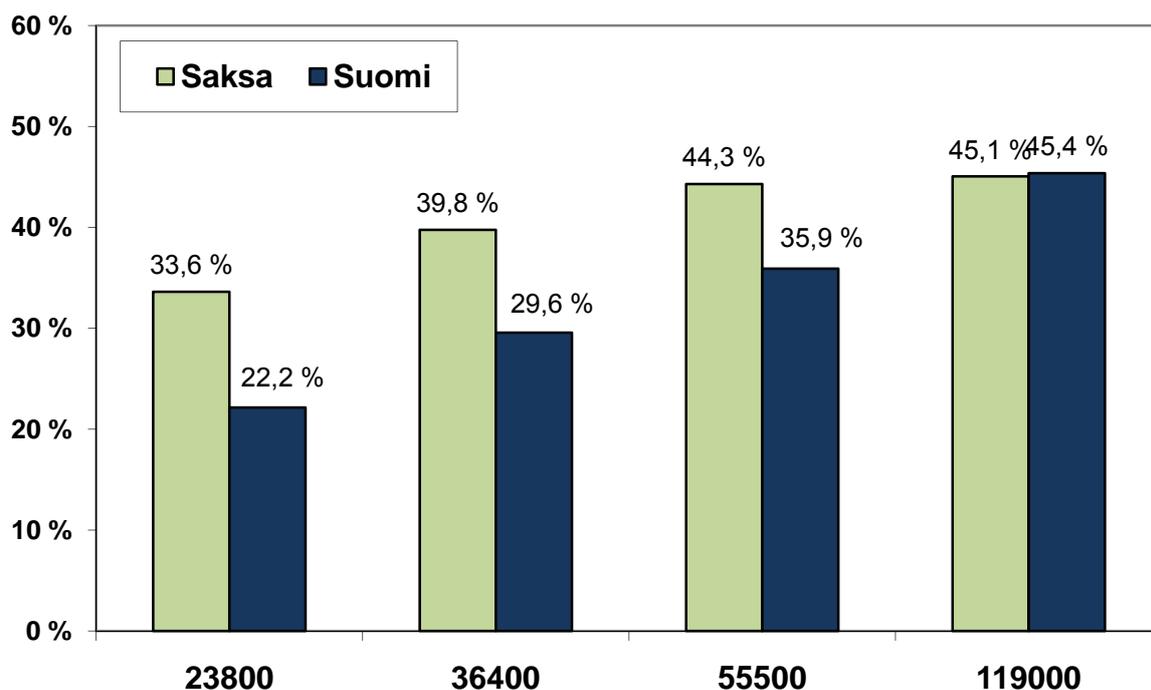
Kuva 4.8 Perheettömän työntekijän marginaaliveroasteet Suomessa ja Virossa neljällä eri vuosipalkalla 2009.

Työn verotus kokonaisuudessaan ei Virossa ole kuitenkaan aivan niin keveää kuin kuvia 4.7 ja 4.8 tarkasteltaessa voisi päätellä. Työn verotus kohdistuu työntekijöitä voimakkaammin työnantajille, jotka maksavat bruttopalkasta 34,4 prosenttia sosiaali- ja työttömyysvakuutusmaksuja. Koko palkkaverokiila eli työntekijöiden ja työnantajien maksamien työn verojen ja pakollisten maksujen osuus työvoimakustannuksesta on keskituloisella palkansaajalla Suomessa ja Virossa täsmälleen sama eli 42,5 prosenttia.

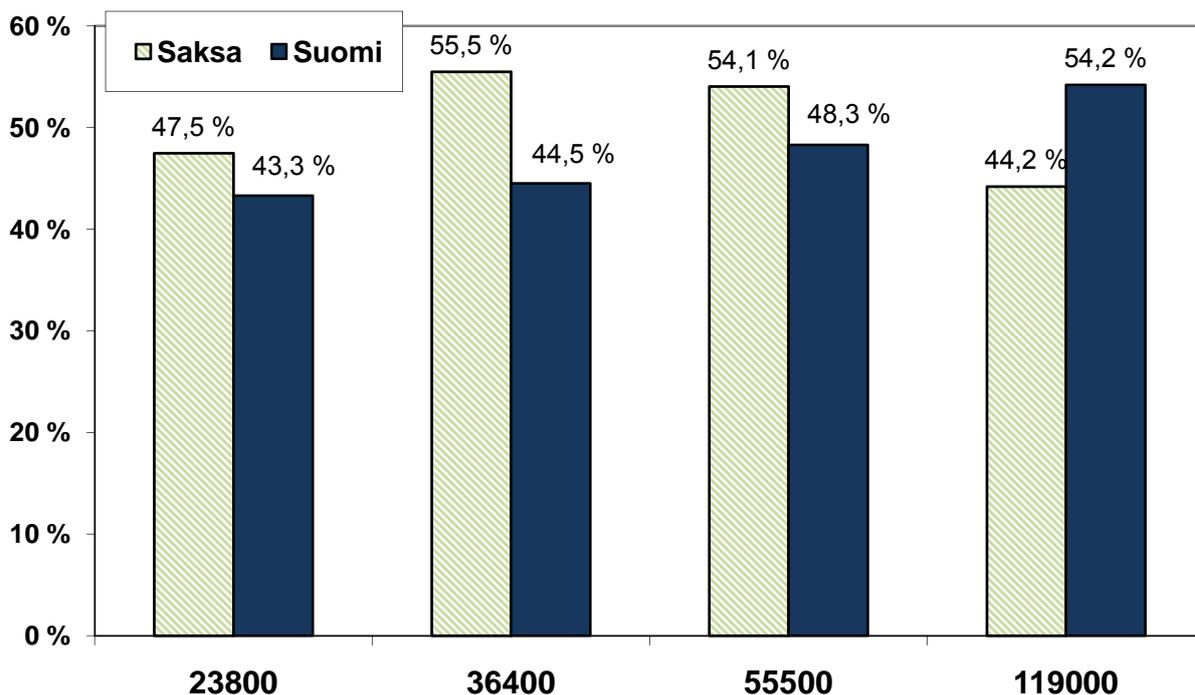
Saksa on ollut varsinkin perheettömien palkansaajien työntekoa kireästi verotava maa. Vuonna 2001 aloitettu verouudistus nosti muun muassa perusvähennystä ja kevensi tuloveroasteikon veroprosentteja. Kevennykset ovat kuitenkin käytännössä vaikuttaneet eniten tuloveroasteikon ylimmässä tuloluokassa. Saksan tuloverotus ylittääkin selvityksen kolmella alimmalla esimerkipalkkatasolla Suomen verotuksen lähes 10 prosenttiyksiköllä. Ylintä esimerkipalkkaa verotetaan Saksassa ja Suomessa yhtä kireästi. Perheellisten verottajana Saksan verokohtelu muuttuu lempeämmäksi.

Kuva 4.9 Perheettömän työntekijän tuloveroasteet Suomessa ja Saksassa neljällä eri vuosipalkalla 2009.

Myös marginaaliverotus on Saksassa kireää ja erityisen kireää se on suomalaisittain keskituloisella perheettömällä palkansaajalla. Toisin kuin Suomessa Saksassa on enimmäistulorajat sekä työntekijän että työnantajan sosiaalivakuutusmaksuille. Tämän vuoksi Saksan marginaaliverotus ei kiristy tietyn tulorajan jälkeen, kun maksettujen sosiaalivakuutusmaksujen osuus tuloveroista pienenee palkan kasvaessa. Varsinkin suurehkoilla palkoilla lisätulojen ansaitseminen on sen vuoksi Saksassa selvästi kannustavampaa kuin Suomessa (kuva 4.10). Työnantajamaksut ovat Saksassa alemmat kuin Suomessa, eikä Saksan uusi hallitus ole nostamassa niitä neljän seuraavan vuoden aikana.

Kuva 4.10 Perheettömän työntekijän marginaaliveroasteet Suomessa ja Saksassa neljällä eri vuosipalkalla 2009.

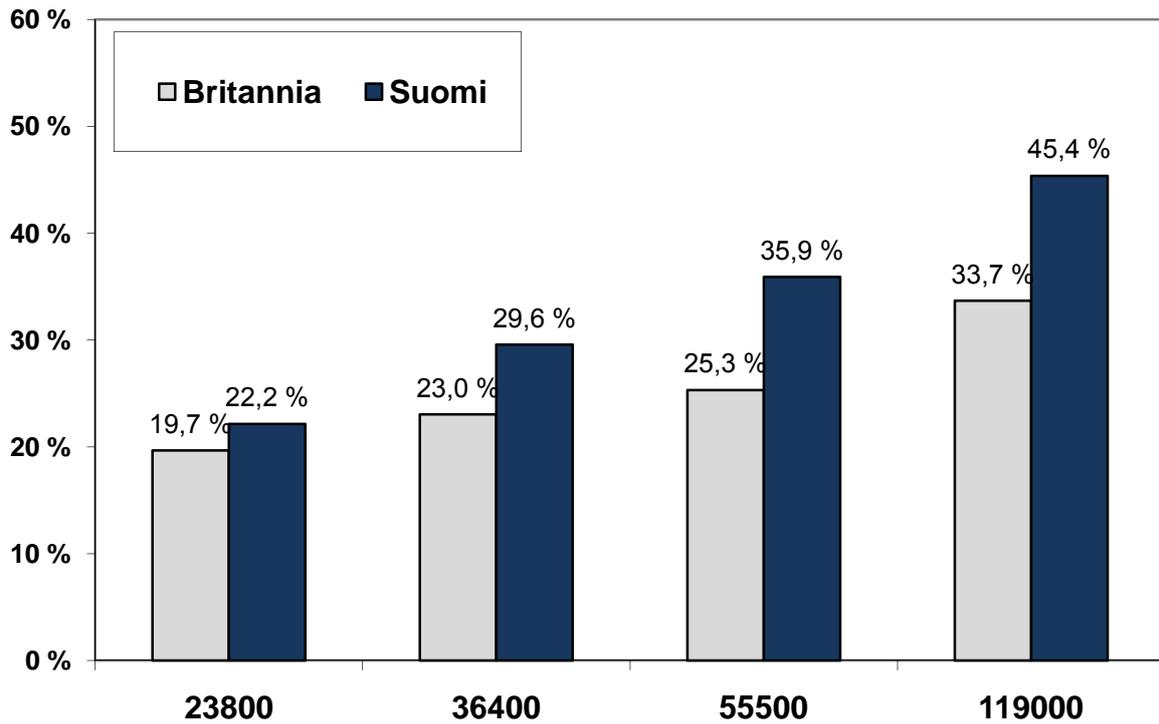

Britanniassa työn verotus on kevyttä verrattuna Suomeen tai moneen muuhun Euroopan maahan. Palkkaveroprosenttien ero maiden välillä kasvaa sitä suuremmaksi, mitä korkeampi palkka on (kuva 4.11). Pienemmillä esimerkkipalkkoilla Suomen verotus ylittää Britannian noin kahdella prosenttiyksiköllä, mutta korkeammilla palkkatasoilla Britannian ero Suomeen kasvaa yli kymmeneen prosenttiyksikköön. Työnantajamaksut ovat Britanniassa varsin matalat.

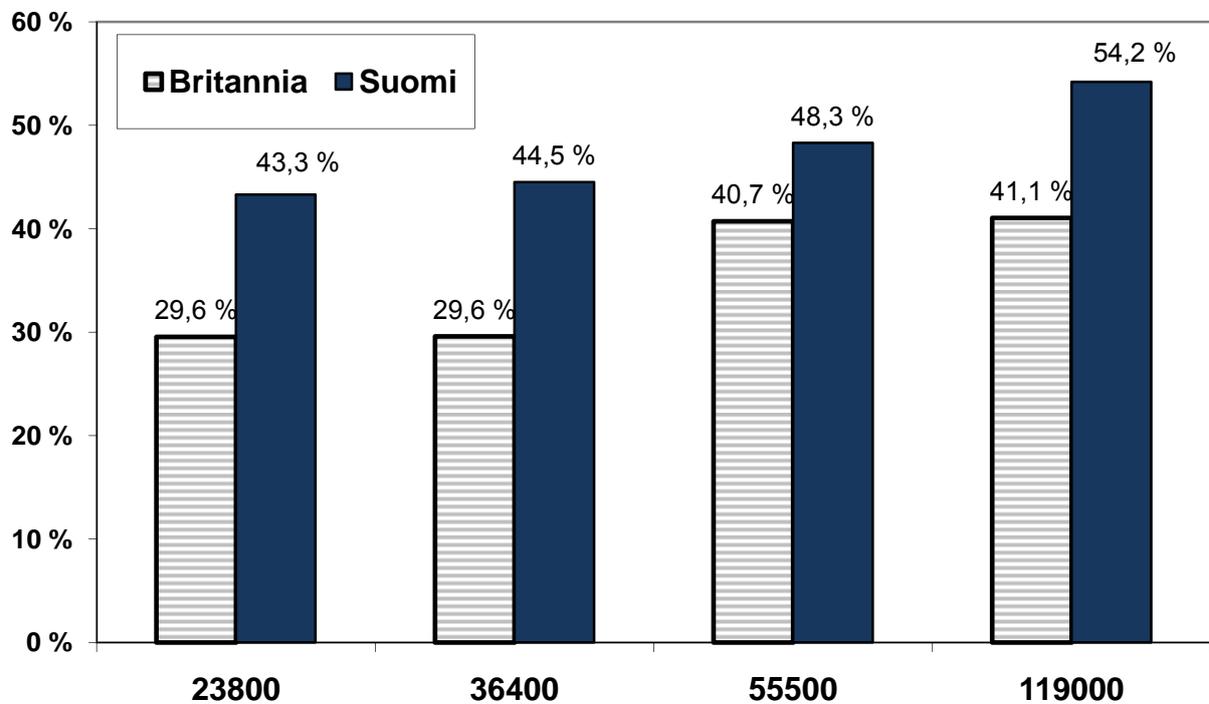
Britanniassa tuetaan perheellisiä pienituloisia palkansaajia lapsihyvityksen ja tuntevan ansiotulovähennyksen avulla. Perheellisten verottajana Britannia onkin yksi vertailun lempeimmistä verottajista niin yhden kuin kahden tulonsaajan perheissä.

Suomessa palkkaverotuksen progressio on selvästi jyrkempää kuin Britanniassa, jossa verojärjestelmä kannustaa kaikilla tulotasoilla Suomea voimakkaammin työssä etenemiseen ja lisätulojen ansaitsemiseen (kuva 4.12). Vertailun toiseksi ylintä esimerkkipalkkataso lukuun ottamatta Britannian marginaaliveroprosentit ovat noin 13 prosenttiyksikköä matalammat kuin Suomessa. Suomen ohella Britannian marginaaliverotus on keveää myös muihin vertailumaihin verrattuna, jopa suhteessa Euroopan ulkopuolisiin maihin.

Kuva 4.11 Perheettömän työntekijän tuloveroasteet Suomessa ja Britanniassa neljällä eri vuosipalkalla 2009.

Kuva 4.12 Perheettömän työntekijän marginaaliveroasteet Suomessa ja Britanniassa neljällä eri vuosipalkalla 2009.

5 LOPUKSI

Suomessa kevennettiin kuluvana vuonna palkansaajien tuloverotusta vajaalla yhdellä prosenttiyksiköllä. Työn verotus onkin pienehköillä palkkatasoilla jo selvästi kevyempää kuin muissa vertailun eurooppalaisissa maissa keskimäärin. Myös keskituloisen verotus painui tarkasteluvuonna eurooppalaiselle tasolle. Suomen verotus kuitenkin ylittää eurooppalaisen keskiarvon työntekijän tulojen lisääntyessä. Osa vertailun maista, kuten Norja ja monet Euroopan ulkopuoliset maat, ovat kaikilla tulotasoilla kevyempiä työn verottajia kuin Suomi.

Suomen ohella myös monet muut vertailumaat kevensivät tuloverotustaan vuonna 2009. Tyypillisesti veronkevennys toteutettiin ylimääräisen verohyviytyksen tai verovähennyksen avulla. Syy laajaan verokevennysrintamaan löytyy kansainvälisestä talouskriisistä, jonka vuoksi maat ovat elvyttäneet talouttaan ja lisänneet velanottoaan. Talouskasvun heikkeneminen eri puolilla maailmaa ei ole siis toistaiseksi kääntänyt veropolitiikan suuntaa varovaisemmaksi. Päinvastoin talouskriisi on vain kiihdyttänyt verokevennystahtia. Osa maista muun muassa Itä-Euroopassa on kuitenkin joutunut lykkäämään verokevennyksiä sekä leikkaamaan menoja heikon julkisen talouden rahoitusaseman vuoksi.

Talouskasvun hiipuminen ja elvytys ovat kääntäneet lähes kaikkien maiden julkisen talouden raskaasti alijäämäiseksi. Myös Suomessa vahva julkisen talouden ylijäämä on vaihtunut alijäämäksi, ja samalla väestön ikääntymiseen liittyvät paineet asettavat omia rajoitteitaan tulevaisuuden veropolitiikalle. Asetelmien haastavuudesta huolimatta tulevaisuuden näkymät Suomessa ovat kuitenkin täysin kelvolliset. Suhteessa moniin maihin Suomi on hoitanut asian- sa hyvin. Parannettavaa yhteiskuntamme rakenteissa kuitenkin riittää.

Talouskasvun hidastuminen ja menopaineet pienentävät myös veropolitiikan liikkumavaraa lähitulevaisuudessa. Ikääntyvässä Suomessa verotus ei saa estää työn vastaanottamista eikä lisätyön tekoa. Korkeat marginaaliveroprosentit, myös pienehköillä palkkatasoilla, ovat suomalaisen työn verotuksen kriittisin ongelma tällä hetkellä. Käytettävissä oleva verokevennysvara tuleekin suunnata työn verotuksen keventämiseen.

LÄHTEET

AGENZIA ENTRATE (ITALY): Income tax for individuals.

http://www1.agenziaentrate.it/inglese/italian_taxation/income_tax.htm

AUSTRALIAN COMMONWEALTH GOVERNMENT (2004): The 2004-05 Budget. May 2004.

AUSTRALIAN COMMONWEALTH GOVERNMENT (2006): The 2006-07 Budget. May 2006.

AUSTRALIAN COMMONWEALTH GOVERNMENT (2007): The 2007-08 Budget. May 2007.

AUSTRALIAN COMMONWEALTH GOVERNMENT (2008): The 2008-09 Budget. May 2008.

AUSTRALIAN COMMONWEALTH GOVERNMENT (2009): The 2009-10 Budget. May 2009.

AUSTRALIAN TAXATION OFFICE. <http://www.ato.gov.au/>

AUTIO SIRKKA (2000): Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2000. Verotietoa 22, Veronmaksajain Keskusliitto.

AUTIO SIRKKA ja KURJENOJA JAANA (2001): Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2001. Verotietoa 26, Veronmaksajain Keskusliitto.

BUNDESMINISTERIUM DER FINANZEN (2009): Addendum to the Update of the German Stability Programme – January 2009 –.

CARONE G. ja SALOMÄKI A. (2001): Reforms in tax-benefit systems in order to increase employment incentives in the EU. Economic paper number 160. ECFIN 511-EN-01. September 2001.

DEPARTMENT OF FINANCE CANADA (2001): Budget Plan, Annex 2. December 10., 2001.

DEPARTMENT OF FINANCE CANADA (2003): Federal Corporate Tax Rate Reductions.

DEPARTMENT OF FINANCE CANADA (2006): Budget 2006. 2 May 2006.

DEPARTMENT OF FINANCE CANADA (2009): Budget 2009. January 27, 2009.

DEPARTMENT OF THE TREASURY (2001): General Explanations of the Administration's Fiscal Year 2002. Tax Relief Proposals. April 2001.

DEPARTMENT OF THE TREASURY (2003): General Explanations of the Administration's Fiscal Year 2004. Revenue Proposals. February 2003.

DEPARTMENT OF THE TREASURY (2009): General Explanations of the Administration's Fiscal Year 2010. Revenue Proposals. May 2009.

EUROPEAN COMMISSION, EUROSTAT (2009): Taxation trends in the European Union.

FEDERAL MINISTRY OF FINANCE AUSTRIA: Austrian Tax Book 2007, Tax Reform 2009. http://english.bmf.gv.at/Ministry/_start.htm

FINANSDEPARTEMENTET (Norway)(2005): Recent Developments in the Norwegian Tax System. 2.8.2005.

HM TREASURY (2009). Chancellor of the Exchequer's Budget statement. 22 April 2009.

HOUSE OF COMMONS LIBRARY (2009): Direct taxes: rates and allowances 2009/10. Research paper 09/38. 27 April 2009.

INTERNATIONAL BUREAU OF FISCAL DOCUMENTATION (2009a): European Tax Handbook 2007. Global Tax Series. Amsterdam, IBFD.

INTERNATIONAL BUREAU OF FISCAL DOCUMENTATION (2009b): TNS online. IBFD.

IRS (2009). <http://www.irs.gov/index.html>

JOINT COMMITTEE ON TAXATION (2001): Summary of provisions contained in the conference agreement for H.R. 1836, the economic growth and tax relief reconciliation act of 2001. May 26, 2001.

JOUMARD ISABELLE ja VAROUDAKIS ARISTOMÉNE (2000): Options for reforming the Spanish tax system. Economic Department Working Papers no. 249, OECD.

KARI SEPPO, KRÖGER OUTI, WITH HANNA (2001): Saksan verouudistus 2001. Helsinki. VATT.

KURJENOJA JAANA (1998): Verokiila pysyy leveänä. Verokiilan kehitys vuosina 1987-1999. Verotietoa 11. Veronmaksajain Keskusliitto.

KURJENOJA JAANA (2001): Perhetuen kansainvälinen vertailu. Verotietoa 28, Veronmaksajien keskusliitto.

KURJENOJA JAANA (2003): Lapsiperheiden verokurimus. Lapsiperheiden verotus, lapsilisät ja päivähoito 11 Euroopan maassa. Verotietoa 37, Veronmaksajain Keskusliitto.

KURJENOJA JAANA (2005): Työvoimakustannuksen verokiila 2005. Verotietoa 45, Veronmaksajain Keskusliitto.

KURJENOJA JAANA (2007): Suomi palkkaverottajana. Kansainvälinen palkkaverovertailu 2007. Verotietoa 51, Veronmaksajain Keskusliitto.

KURJENOJA JAANA (2008a): Työn verotus ja perheet Euroopassa. Perheiden verotus, lapsilisät ja päivähoido 11 Euroopan maassa. Verotietoa 53, Veronmaksajain Keskusliitto.

KURJENOJA JAANA (2008b): Suomi työn verottajana 2008. Kansainvälinen palkkaverotusvertailu. Verotietoa 54, Veronmaksajain Keskusliitto.

LEHTINEN TEEMU (1995a): Palkankorotuksen verokiila vuonna 1995. Verotietoa 1, Veronmaksajain Keskusliitto.

LEHTINEN TEEMU (1995b): Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 1995. Verotietoa 2, Veronmaksajain Keskusliitto.

MESSERE KEN (2002): Tax Policy in Non-European OECD Countries. European Taxation, February 2002, 51-56.

MINISTRY OF FINANCE (Austria) (2009): Tax Reform 2009.
http://english.bmf.gv.at/ministry/_start.htm

MINISTRY OF FINANCE OF ESTONIA (2009): Estonian Taxes and Tax Structure. Tax Policy Department.

MINISTRY OF FINANCE (Japan)(2005): FY2006 Tax Reform. 20. December 2005.

MINISTRY OF FINANCE (Japan) (2009): FY2009 Tax reform. December 2008.

MINISTRY OF FINANCE (Sweden)(2008). Update of Sweden's convergence programme. November 2008.

OECD (2005): The French Tax System. Main Characteristics, Recent Developments and Some Considerations for Reform. Economics Department Working Papers. No 439.

OECD (2009a): Economic Outlook. Volume 2009/1. No. 85, June. Paris OECD.

OECD (2009b): Economic Survey of Belgium 2009. Paris, OECD.

OECD (2009c): Revenue Statistics 1965-2008. Paris, OECD.

OECD (2007): Taxing Wages 2005-2006. Paris, OECD.

OECD (2008): Taxing Wages 2006-2007. Paris, OECD.

OECD (2009d): Taxing Wages 2007-2008. Paris, OECD.

OWENS JEFFREY (2005): Fundamental Tax Reform: an International Perspective. OECD's Centre for Tax Policy & Administration.

PLANE. Espanjan elvytyspaketti. <http://welcome.plane.gob.es/>

REGERINGSKANSLIET (2008): Regeringens proposition 2008/09:39. Sänkt skatt på förvärvsinkomster.

Suomen Pankki (2009): Exchange rates, yearly average.

TILASTOKESKUS (2009a): Julkisen sektorin palkat 2008. Palkat ja työvoimakustannukset 2009, Tilastokeskus.

TILASTOKESKUS (2009b): Yksityisen sektorin palkat 2008. Palkat ja työvoimakustannukset 2009, Tilastokeskus.

TILASTOKESKUS (2008): Veroaste OECD:n verotilaston mukaan. Tilastokeskus, Taloudelliset olot, 10.7.2008.

Valtiovarainministeriö, VM (2009). Suhdannekatso 16.6.2009/2. Valtiovarainministeriön kansantalousosasto.

www.lowtax.net Switzerland: Personal taxation.

PALKKATULOT ERI VALUUTOISSA

Lähde: Suomen Pankki

Maa	Valuutta	Markkinakurssi 2008
Australia	AUD	1,7416
Britannia	GBP	0,79628
Japani	JPY	152,45
Kanada	CAD	1,5594
Norja	NOK	8,2237
Ruotsi	SEK	9,6152
Sveitsi	CHF	1,5874
Tanska	DKK	7,456
Viro	EEK	15,6466
Yhdysvallat	USD	1,4708

Tarkastellut tulotasot muunnettuina eri valuutoiksi, markkinakurssit

Maa	Valuutta	Tulo euroissa				Keskimääräinen palkka 2008**
		23 800	36400*	55 500	119 000	
Australia	AUD	41 450	63 394	96 659	207 250	60 387
Itävalta	EURO	23 800	36 400	55 500	119 000	38 653
Belgia	EURO	23 800	36 400	55 500	119 000	40 697
Kanada	CAD	37 114	56 762	86 547	185 569	43 095
Tanska	DKK	177 453	271 398	413 808	887 264	360 779
Ranska	EURO	23 800	36 400	55 500	119 000	32 826
Saksa	EURO	23 800	36 400	55 500	119 000	43 942
Italia	EURO	23 800	36 400	55 500	119 000	26 191
Japani	JPY	3 628 310	5 549 180	8 460 975	18 141 550	5 026 113
Alankomaat	EURO	23 800	36 400	55 500	119 000	42 363
Norja	NOK	195 724	299 343	456 415	978 620	446 881
Espanja	EURO	23 800	36 400	55 500	119 000	22 802
Ruotsi	SEK	228 842	349 993	533 644	1 144 209	348 757
Sveitsi	CHF	37 780	57 781	88 101	188 901	76 740
Britannia	GBP	18 951	28 985	44 194	94 757	33 473
Viro	EEK	372 389	569 536	868 386	1 861 945	
Yhdysvallat	USD	35 005	53 537	81 629	175 025	40 857

* Tähdellä merkitty tulotaso vastaa keskipalkkaa Suomessa vuonna 2009

** Lähde: OECD Taxing Wages 2007-2008

Tiivistelmä muutoksista eri maiden palkkaverotuksessa

Euromaat

Alankomaat

Alimman tuloveroasteikon asteikkoluokan veroprosenttia kevennettiin vuonna 2009 0,1 prosenttiyksiköllä ja toiseksi alimman luokan veroprosenttia kiristettiin 0,15 prosenttiyksiköllä. Asteikon tuloarajoihin tehtiin inflaatiotarkistus. Alla on tuloveroasteikko ennen suurta tuloverouudistusta vuonna 2000, uudistuksen jälkeen vuonna 2002 sekä kuluvana vuonna.

Tuloveroasteikko 2000		Tuloveroasteikko 2002		Tuloveroasteikko 2009	
€v	Veroaste, %	€v	Veroaste, %	€v	Veroaste, %
- 6 922	33,9	- 15 331	32,35	- 17 878	33,5
6 922 – 22 233	37,95	15 331 – 27 847	37,85	17 878 – 32 127	42
22 233 – 48 898	50	27 847 – 47 745	42	32 127 – 54 776	42
48 898 –	60	47 445 –	52	54 776 –	52

Belgia

Vuodesta 1999 lähtien tuloveroasteikkoon on tehty inflaatiokehityksen mukaiset indeksitarkistukset. Vuonna 2009 tuloveroasteikon tuloarajoja korotettiin 4,5 prosentilla edellisestä vuodesta, mutta muita muutoksia veroasteikkoon ei tehty. Vuodesta 2004 (verovuosi 2005) lähtien puolisoita on verotettu heidän omista henkilökohtaisista tuloistaan, mutta vero arvioidaan molemmille puolisoille yhdessä. Tähän liittyen tuloista tehtävää perusvähennystä nostettiin vuonna 2005 5 780 euroon, kun se vuonna 2002 oli 3 250 euroa. Vuonna 2009 vähennys on 6 690 euroa.

Alla on esitetty verouudistukseen liittyvät tuloveroasteikon muutokset.

Tuloveroasteikko 2001		Tuloveroasteikko 2005		Tuloveroasteikko 2009	
€v	Veroaste, %	€v	Veroaste, %	€v	Veroaste, %
- 6 569	25	- 7 100	25	- 7 900	25
6 569 – 8 701	30	7 100 – 10 000	30	7 900 – 11 240	30
8 701 – 12 419	40	10 000 – 16 830	40	11 240 – 18 730	40
12 419 – 28 533	45	16 830 – 30 840	45	18 730 – 34 330	45
28 533 – 42 811	50	30 840 –	50	34 330 –	50
42 811 – 71 220	52,5				
71 220 –	55				

Espanja

Vuonna 1999 kevennettiin pieni- ja keskituloisten palkansaajien tuloveroasteita sekä nostettiin verotettavan tulon alarajaa. Ylin marginaaliveroaste laskettiin 56 prosentista 48 prosenttiin ja alin 20 prosentista 18 prosenttiin. Samalla veroasteikon luokkia vähennettiin 10:stä 6:een. Työn verotus oli vuoden 1999 verouudistuksen seurauksena Espanjassa keveimmillään. 2000-luvulla työn verotuksen taso on lähestynyt EU:n keskiarvoja muun muassa ansiotason voimakkaan nousun seurauksena.

Tammikuussa 2003 Espanjassa aloitettiin vuosiin 2003–2004 ajoittuva tuloverouudistus. Pienituloisten ansiotulovähennys nousi 7 prosenttiyksiköllä ja yli 65-vuotiaiden työelämäs-

sä jatkavien palkansaajien vähennys kaksinkertaistettiin. Alle kolmivuotiaiden lasten palkansaajaäidit saavat vuodessa 1 200 euron ylimääräisen vähennyksen lasta kohti. Kuluvana vuonna ylimääräisen vähennyksen saa alle 2-vuotiaista lapsista.

Vuonna 2007 Espanjassa toteutettiin jälleen tuloverouudistus. Tuloveroasteikko muutettiin neliportaiseksi (ks. alla oleva taulukko), jolloin valtion tuloveroasteikon ylin marginaaliveroaste laski 43 prosenttiin. Samalla henkilökohtaista, tuloista tehtävää vähennystä korotettiin 3 400 eurosta 5 050 euroon. Vuonna 2008 vähennys nousi 5 151 euroon. Myös lapsivähennyksiä korotettiin. Esimerkiksi ensimmäisestä lapsesta saatava vähennys nousi 1 400 eurosta 1 800 euroon. Vuonna 2009 tuloveroasteikko ja vähennysten euromäärät pysyivät ennallaan.

Tuloveroasteikko 2001		Tuloveroasteikko 2006		Tuloveroasteikko 2008-2009	
€v	Veroaste, %	€v	Veroaste, %	€v	Veroaste, %
- 3 678	18	- 4 161,60	15		
3 678 - 12 874	24	4 161,60 - 14 357,52	24	- 17 707,2	24
12 874 - 25 134	28,3	14 357,52 - 26 842,32	28	17 707,2 - 33 007,2	28
25 134 - 40 460	37,2	26 842,32 - 46 818	37	33 007,2 - 53 407,2	37
40 460 - 67 434	45	46 818 -	45	53 407,2 -	43
67 434 -	48				

Italia

Italian tuloveroasteikkoa on uudistettu 2000-luvulla vuosina 2003, 2005 ja 2007. Uudistuksissa on vähennetty ja uudelleen taas lisätty veroasteikon luokkia sekä muutettu tuloaraja. Kuluvana vuonna veroasteikkoa ei muutettu. Myös verovähennyksiä on uudistettu useaan otteeseen ja nykyisin valtaosa vähennyksistä hyvitetään verosta. Vähennysten suuruus riippuu muun muassa verotettavan tulon luonteesta ja verovelvollisen perhesuhteista. Alla on valtion tuloveroasteikko 2000-luvulla tehtyjen uudistusten jälkeen.

Tuloveroasteikko 2003-2004		Tuloveroasteikko 2005-2006		Tuloveroasteikko 2007-2009	
€v	Veroaste, %	€v	Veroaste, %	€v	Veroaste, %
- 15 000	23	- 26 000	23	- 15 000	23
15 001 - 29 000	29	26 001 - 33 500	33	15 001 - 28 000	27
29 001 - 32 600	31	33 501 - 100 000	39	28 001 - 55 000	38
32 601 - 70 000	39	100 001 -	43	55 001 - 75 000	41
70 001 -	45			75 001 -	43

Itävalta

Vuonna 2009 Itävallassa kevennettiin merkittäväällä tavalla työn verotusta sekä lisäti tukea lapsiperheille. Uudistuksessa korotettiin alimman tuloluokan tuloarajaa 1 000 eurolla ja ylimmän 9 000 eurolla. Asteikon toiseksi alinta marginaaliveroprosenttia kevennettiin noin 1,8 prosenttiyksiköllä ja kolmatta noin 0,4 prosenttiyksiköllä. Vuosien 2004–2005 verouudistuksessa käytännössä neliportainen tuloveroasteikko muutettiin kolmiportaiseksi. Samalla muuttuivat myös tuloarajat ja marginaaliveroprosentit.

Tuloveroasteikko 2004		Tuloveroasteikko 2005-2008		Tuloveroasteikko 2009	
€v	Veroaste, %	€v	Veroaste, %	€v	Veroaste, %
- 3 640	0				
3 640 - 7 270	21	- 10 000	0	- 11 000	0
7 270 - 21 800	31	10 000 - 25 000	38,333	11 000 - 25 000	36,5
21 800 - 50 870	41	25 000 - 51 000	43,596	25 000 - 60 000	43,214
50 870 -	50	51 000 -	50	60 000 -	50

Ranska

Työn verotusta on kevennetty Ranskassa vuosina 2001–2003 ja 2006. Keskeisimpiä muutoksia ovat olleet valtion tuloveroasteikon marginaaliveroprosenttien kevennykset ja vuonna 2007 tuloveroasteikon luokkien määrän vähentäminen seitsemästä viiteen. Kuluvana vuonna veroasteikon tuloluokkien tuloajoja tarkistettiin ylöspäin 2,9 prosentilla.

Tuloveroasteikko 2000	Tuloveroasteikko 2006	Tuloveroasteikko 2008		Tuloveroasteikko 2009	
Veroaste, %	Veroaste, %	€v	Veroaste, %	€v	Veroaste, %
0	0	- 5 687	0	- 5 852	0
9,5	6,83	5 687 - 11 344	5,5	5 852 - 11 673	5,5
23	19,14	11 344 - 25 195	14	11 673 - 29 926	14
33	28,26	25 195 - 67 546	30	29 926 - 69 505	30
43	37,38	67 546 -	40	69 505 -	40
48	42,62				
54	48,09				

Saksa

Saksan verouudistus toteutettiin vuosina 2000–2005. Saksan tuloveroasteikko on funktio-pohjainen eikä sitä esitetä tässä kuin alimman ja ylimmän asteikkoluokan osalta. Liittovaltion tuloveroasteikon lisäksi Saksassa maksetaan myös 5,5 prosentin solidaarisuusmaksua. Vuonna 2007 tuloveroasteikkoon lisättiin uusi porras, jossa 250 000 euroa ylittävästä verotettavasta tulosta maksetaan 45 prosentin marginaalivero. Kuluvana vuonna tuloveroasteikon alinta marginaaliveroastetta laskettiin 15 prosentista 14 prosenttiin. Myös perusvähennystä nostettiin kuluvana vuonna, ja se nousee 8 004 euroon vuonna 2010.

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005–2006	2007-2008	2009
Tuloveroasteikon alin veroaste, %									
25,9	23,9	22,9	19,9	19,9	19,9	16,0	15,0	15,0	14,0
Verovapaan tulon yläraja, €v									
6322	6681	6902	7206	7235	7235	7664	7664	7664	7834
Tuloveroasteikon ylin veroaste, %									
53,0	53,0	51,0	48,5	48,5	48,5	45,0	42,0	45,0	45

Euroalueen ulkopuoliset Euroopan maat

Britannia

Vuonna 2008 tuloverotusta kevennettiin Britanniassa poistamalla tuloveroasteikon alin 10 prosentin porras palkka- ja eläketulojen osalta kokonaan. Samalla perusastetta alennettiin 22 prosentista 20:een ja iästä riippuvaista perusvähennystä korotettiin 1 180 punnalla inflaatiotarkistuksen lisäksi. Tuloveroasteikon ylin tuloajo oli 36 000 puntaa. Kuluvana

vuonna tulorajaa tarkistettiin 3,9 prosentilla ylöspäin. Britanniassa verovuosi alkaa 6. huhtikuuta ja päättyy seuraavan vuoden 5. huhtikuuta.

Edellisen kerran tuloverotusta kevennettiin vuonna 2001, jolloin kevennettiin erityisesti pieni- ja keskituloisten palkansaajien tuloverotusta. Vuonna 2003 lapsista saatavaa verovähennystä uudistettiin ja vuonna 2004 sitä nostettiin palkkakehityksen eikä hintakehityksen mukaan. Pienipalkkaisten työllistymistä kannustetaan uudella, vuonna 2003 käyttöön otetulla tulosidonnaisella verovähennyksellä.

Muita keskeisiä muutoksia verojärjestelmään ovat yleisen yritysveroprosentin lasku 30:stä 28:aan prosenttiin vuonna 2008 ja yleisen arvonlisäverokannan lasku väliaikaisesti 17,5 prosentista 15 prosenttiin 1.12.2008–31.12.2009.

Tuloveroasteikko 2007-2008			Tuloveroasteikko 2009-2010		
£/v	Veroaste, %		£/v	Veroaste, %	
– 2 230	10		– 37 400	20	
2 230 – 34 600	22		37 400 –	40	
34 600 –	40				

Norja

Aikaisemmin Norjassa oli käytössä ainoastaan yksi 13,5 prosentin lisävero, mutta vuonna 2000 otettiin käyttöön uusi 19,5 prosentin lisäveroluokka. Vuosina 2005–2007 Norjan hallitus toteutti vero-ohjelman, jolla kevennettiin palkkaverotusta ja alennettiin korkeimpien palkkatulojen marginaaliverotusta. Vuonna 2005 ylimmän tuloveroluokan veroprosenttia kevennettiin neljällä prosenttiyksiköllä 15,5 prosenttiin ja vuonna 2006 sitä alennettiin edelleen 12 prosenttiin, missä prosentti on yhä myös kuluvana vuonna.

Myös asteikon alimmat ja ylimmät tulorajat ovat eläneet. Esimerkiksi vuonna 2006 alinta tulorajaa nostettiin 3,4 prosentilla 394 000 NOK:uun ja ylimmän tuloveroluokan tulorajaa laskettiin 750 000 NOK:uun. Vuonna 2009 veroasteikon tulorajoihin tehtiin 5 prosentin tarkistukset. Ansiotuloista tehtävän minimivähennyksen prosenttia korotettiin vuonna 2007 kahdella prosenttiyksiköllä 36 prosenttiin.

Tuloveroasteikko 2004			Tuloveroasteikko 2005			Tuloveroasteikko 2009		
NOK/v	Veroaste, %		NOK/v	Veroaste, %		NOK/v	Veroaste, %	
– 354 300	0		– 381 000	0		– 441 000	0	
354 300 – 906 900	13,5		381 000 – 800 000	12		441 000 – 716 600	9	
906 900 –	19,5		800 000 –	15,5		716 600 –	12	

Ruotsi

Valtion kaksiportainen tuloveroasteikko alkaa kuluvana vuonna 380 200 SEK:n verotettavista tuloista ja ylempää marginaaliveroprosenttia maksetaan 538 800 SEK:n vuosituloista. Alemman tuloluokan tulorajaa korotettiin noin 16 prosentilla edellisestä vuodesta ja ylemmän tuloluokan tulorajaa noin 9 prosentilla. Marginaaliveroprosentteja ei muutettu.

Ruotsissa otettiin vuonna 2007 käyttöön verosta tehtävä ja työtuloihin perustuva vähennys, joka on samantyyppinen kuin Suomen työtulovähennys. Työtulovähennystä on nostettu sen jälkeen sekä viime että kuluvana vuonna. Vähennys on maksimissaan alle 65 vuotiailla 18 340 SEK:a. Työtulovähennystä ehdotetaan korotettavaksi myös vuonna 2010.

Ruotsissa astui voimaan heinäkuussa 2007 kotitalousvähennys, jonka perusteella saa nykyisin vähentää 50 prosenttia työn osuudesta 50 000 kruunuun asti. Vuoden 2009 heinäkuussa kotitalousvähennys laajeni koskemaan asuntojen remontointitöitä. Samassa yhteydessä poistettiin myös vähennyksen 1 000 kruunun omavastuu. Ammattiliiton jäsenmaksujen vähennyskelpoisuus poistettiin vuonna 2007.

Valtion tuloveroasteikko 2009		Valtion tuloveroasteikko 2008	
Verotettava tulo, SEK/v	Veroaste, %	Verotettava tulo, SEK/v	Veroaste, %
– 380 200	0	– 328 800	0
380 200 – 538 800	20	328 800 – 495 000	20
538 800 –	25	495 000 –	25

Tanska

Vuonna 2004 Tanskassa luotiin kunnallisverotukseen uusi vähennys, joka oli enintään 600 DKK. Vuonna 2007 sen enimmäismäärä oli 7500 DKK, vuonna 2008 12 300 kruunua ja kuluvana vuonna vähennys nostettiin 13 600 kruunuun. Myös henkilökohtaista perusvähennystä on nostettu vuosittain. Vuonna 2007 vähennys oli 39 500 kruunua, viime vuonna 41 000 kruunua ja kuluvana vuonna 42 900 kruunua. Valtiolle menevän perusveron veroprosenttia alennettiin 2006 5,5 prosentista 5,48 prosenttiin ja kuluvana vuonna veroprosentti laski edelleen 5,04. Muut asteikon veroprosentit pysyivät aikaisempien vuosien tasolla.

Viro

Virossa on käytössä työtuloihin ja henkilökohtaisiin pääomatuloihin sovellettava tasaverojärjestelmä, mutta tulosta myönnettävä perusvähennys ja mahdollisesti eräät muut sovellettavat vähennykset tekevät verotuksesta lievästi progressiivisen. Viron veropolitiikan pitkäaikainen tavoite on ollut keventää sekä luonnollisten henkilöiden että yrityksistä ulos jaettavien voittojen verotusta vuosittain yhdellä prosenttiyksiköllä. Vuonna 2004 veroprosentti oli 26, mistä se aleni 24:ään vuonna 2005, 23:een vuonna 2006, 22:een vuonna 2007 ja 21:een vuonna 2008. Kuluva talouskriisi on heikentänyt myös Viron julkisen talouden rahoitusasemaa, minkä vuoksi Viro päätti lykätä vuodelle 2009 kaavailtua kevennystä yhdellä vuodella. Vuoden 2009 tuloveroprosentti on siis 21, mistä prosenttia on tarkoitus alentaa vuosittain yhdellä prosenttiyksiköllä aina 18 prosenttiin asti.

Verotettavan tulon vuosittaista alarajaa (eli henkilökohtaista vähennystä) on nostettu vuoden 2004 16 800 EEK:sta vuonna 2005 20 400:aan ja vuonna 2006 24 000 EEK:uun. Raja nostettiin 27 000 EEK:uun vuonna 2008, minkä jälkeen sitä oli tarkoitus korottaa vuosittain 3 000 kruunulla. Myös tätä suunnitelmaa lykättiin yhdellä vuodella. Henkilökohtaisen vähennyksen määrää on siten tarkoitus korottaa ensi vuonna 30 000 EEK:uun ja siitä edelleen 36 000 EEK:uun asti vuonna 2012. Vuonna 2006 perheellisen palkansaajan asemaa helpotettiin siten, että toisen vanhemman verotettavan palkkatulon tuloajaa nostettiin toisesta lapsesta lähtien. Vuonna 2008 tuloajan nosto koski myös yhden lapsen perheitä, mutta kuluvana vuonna palattiin aikaisempaan käytäntöön kansainvälisen talouskriisin vuoksi.

Euroopan ulkopuoliset maat

Australia

Australian verovuosi alkaa 1. heinäkuuta ja päättyy seuraavan vuoden 30. kesäkuuta. Verovuonna 2003–2004 Australiassa aloitettiin veronkevennysohjelma, jonka ensimmäisenä vuonna tuloveroasteikon tuloarajat korotettiin 4-8 prosentilla ja pienituloisten verokompensaatiota nostettiin. Verovuonna 2004–2005 tuloveroasteikon tuloarajat korotettiin edelleen siten, että 80 prosenttia veronmaksajista sijoittui kolmeen alimpaan asteikkoluokkaan. Verovuonna 2006–2007 asteikkoluokkien tuloarajat nostettiin jälleen ja veroprosentteja kevennettiin. Verovuonna 2007–2008 30 prosentin portaan alarajaa nostettiin 5 000 dollarilla. Vuonna 2008-2009 kolmen ylimmän asteikkoluokan tuloarajat nostettiin selvästi. Tietyn tulotason jälkeen verotettavista tulosta maksetaan 1,5 prosentin Medicare-maksua, jonka tuotto ohjautuu perusterveydenhuollon rahoittamiseen. Niillä suurituloisilla, joilla ei ole riittävää terveysturvakuutusta, Medicare-maksua korotetaan yhdellä prosenttiyksiköllä.

Verokevennyksiä jaetaan myös 2009-2010 verotuksessa, jolloin asteikon kolmannen tuloarajan marginaaliveroprosentti laskee 40 prosentista 38 prosenttiin. Samalla kasvatetaan lukuisia pieni- ja keskituloisille suunnattuja verohelpotuksia.

Veropolitiikan keskipitkän aikavälin tavoitteena on keventää henkilöiden ja yritysten tuloverotusta edelleen, kunhan talouslaman aiheuttama kuoppa julkisessa taloudessa on kurottu umpeen. Australian budjetin odotetaan palautuvan ylijäämäiseksi 2015-2016.

Tuloveroasteikko 2005–2006		Tuloveroasteikko 2007-2008		Tuloveroasteikko 2008-2009		Tuloveroasteikko 2009-2010	
AUD/v	%	AUD/v	%	AUD/v	%	AUD/v	%
– 6000	0	– 6000	0	– 6000	0	– 6000	0
6 001 – 21 600	17	6 001 – 30 000	15	6 001 – 34 000	15	6 001 – 35 000	15
21 601 – 63 000	30	30 001 – 75 000	30	34 001 – 80 000	30	34 001 – 80 000	30
63 001 – 95 000	42	75 001 – 150 000	40	80 001 – 180 000	40	80 001 – 180 000	38
95 001 –	47	150 001–	45	180 001 –	45	180 000 –	45

Japani

Japanissa on aloitettu mittava verouudistus, jossa henkilöverotuksen pääpainoa siirretään valtakunnalliselta tasolta paikallistasolle. Vuonna 2007 paikallinen kolmiportainen tuloverotus muutettiin 10 prosentin tasaveroksi. Valtion neliportainen tuloveroasteikko muutettiin kuusiportaiseksi ja pienimpien tulojen veroprosentteja kevennettiin. Kuluvana vuonna Japanissa elvytettiin taloutta keventämällä erityisesti yritysten verotusta.

Kanada

Vuodesta 2006 lähtien Kanadassa on kevennetyt veroja laajalla rintamalla niin tuloverotuksen kuin kulutus- ja yritysverotuksen piirissä. Verokevennyksillä on tuettu mm. työnteoä, perheitä ja yrittäjyyttä. Lapsiperheiden verotusta kevennettiin 2007 erityisellä lapsivähennyksellä sekä nostamalla puoliso vähennystä. Työn verotusta kevennettiin nostamalla perusvähennyksen enimmäismäärää ja alentamalla tuloveroasteikon alimman tuloarajan veroprosenttia 15,5:sta 15:ta. Kuluvana vuonna perusvähennys nousi 9 600 CAD:sta 10 320 CAD:iin, ja liittovaltion asteikkoluokkien tuloarajat nousivat. Pieni- ja keskituloisille suunnattu ansiotulovähennys kaksinkertaistettiin sekä lapsiperheiden tukia lisättiin.

Vuonna 2000 yritysveroprosentti oli 28, vuonna 2002 25, vuonna 2003 23 ja vuonna 2004 se aleni 21 prosenttiin. Viime vuonna yritysveroprosentti oli 19,5 ja kuluvana vuonna se

laski 19 prosenttiin. Yleistä yritysveroprosenttia alennetaan nykyisestä 19:stä asteittain 15 prosenttiin vuonna 2012. Vuonna 2008 pieniä yrityksiä koskevaa yritysveroprosenttia alennettiin 11 prosenttiin. Vuonna 2008 alennettiin myös liittovaltion tavaroiden ja palvelujen verokanta kuudesta prosentista viiteen. Osa provinseista ja maakunnista asettaa vähittäismyynnille omia myyntiverojaan.

Liittovaltion tuloveroasteikko 2008		Liittovaltion tuloveroasteikko 2009	
Verotettava tulo, CAD/v	Veroaste, %	Verotettava tulo, CAD/v	Veroaste, %
– 37 885	15	– 40 726	15
37 885 – 75 769	22	40 726 – 81 452	22
75 769 – 123 184	26	81 452 – 126 264	26
123 184 –	29	126 264 –	29

USA

Presidentti George Bushin hallitus aloitti vuonna 2001 veronkevennysohjelman, jonka on tarkoitus ulottua aina vuoteen 2010 asti. Tammikuussa 2003 presidentti Bush esitti uuden kasvupaketin, jossa veronkevennysten toteutumista ehdotettiin nopeutettavan. Uutta kasvupakettia ei hyväksytty lakina, mutta sen pohjalta tehtiin uusi lakiesitys, joka hyväksyttiin toukokuussa 2003. Hyväksytyssä paketissa joitakin verotusta keventäviä toimenpiteitä nopeutettiin ja ne tulivat voimaan jo 2003–2004.

Veronkevennysohjelman mukaisesti vuonna 2001 luotiin uusi 10 prosentin tuloveroluokka, johon sisällytettiin osa 15 prosentin tuloveroluokasta. Uuden tuloveroluokan tuloarajaa nostettiin vuonna 2003. Sekä veroasteikon tuloarajoja että verovähennysten määriä muutetaan vuosittain inflaatiokerhityksen mukaan. Verouudistuksen yhteydessä on kevennetty myös naimisissa olevien ja yhteisesti verotettavien parien verotusta, ja lapsista saatavaa verovähennystä on nostettu. Helmikuussa 2008 presidentti Bush allekirjoitti elvytyspaketin, jossa muun muassa korotetaan ansiotulovähennystä ja lapsivähennystä 300 dollarilla.

Taloukasvun vahvistamiseksi myös presidentti Barak Obama sääti vuonna 2009 elvytyspaketin, joka keventää erityisesti keskiluokan tuloverotusta ja tukee kotimaista kulutusta. Vuoden 2009 alusta kasvatettiin ansiotulovähennystä korottamalla vähennyksen maksimimääriä sekä luomalla vähennykseen uusi lisäporras kolmennen lapsen mukaan. Lisäksi lapsivähennykseen oikeuttavia tuloarajoja löysennettiin sekä luotiin ansiotulovähennyksen ohella työssäkäyville kokonaan uusi verohyvitys: Making Work Pay. Uusi hyvitys ja ansiotulovähennyksen laajennus ovat väliaikaisia päätöksiä vuosille 2009 ja 2010.

Tuloveroasteikon rajaveroasteet, %		
2001	2002	2003-2009
	10	10
15	15	15
28	27	25
31	30	28
36	35	33
39,6	38,6	35

Yhdysvaltojen liittovaltion tuloveroasteikot kokonaisuudessaan vuosilta 1945-2009 löytyvät excel-tiedostona Tax Policy Centerin internet-sivuilta osoitteesta:

<http://www.taxpolicycenter.org/taxfacts/index.cfm>

Lisäksi sivustolta löytyvät historiatiedot muun muassa Yhdysvaltojen ansiotulovähennyksen ja perusvähennyksen parametreista.

TULOVEROASTEET 2009

YKSIÄINEN PALKANSAAJA JA YHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN PALKANSAAJAPERHE

Yksinäinen tulonsaaja

Maa	Palkkatulo vuodessa euroina			
	23800	36400	55500	119000
Alankomaat	23,9 %	30,8 %	35,2 %	44,2 %
Australia	17,0 %	22,0 %	27,0 %	36,4 %
Belgia	32,9 %	40,4 %	46,5 %	53,4 %
Britannia	19,7 %	23,0 %	25,3 %	33,7 %
Espanja	19,6 %	24,1 %	28,4 %	36,0 %
Italia	27,7 %	34,4 %	39,3 %	47,0 %
Itävalta	25,5 %	32,1 %	37,9 %	39,9 %
Japani	18,9 %	20,9 %	24,4 %	31,5 %
Kanada	20,2 %	25,2 %	28,8 %	37,6 %
Norja	19,9 %	25,4 %	29,3 %	38,4 %
Ranska	26,3 %	28,0 %	34,5 %	40,5 %
Ruotsi	23,4 %	26,1 %	34,1 %	46,6 %
Saksa	33,6 %	39,8 %	44,3 %	45,1 %
Suomi	22,2 %	29,6 %	35,9 %	45,4 %
Sveitsi	12,3 %	15,4 %	18,8 %	27,6 %
Tanska	33,5 %	36,5 %	40,4 %	52,4 %
Viro	22,1 %	22,7 %	23,1 %	23,5 %
Yhdysvallat	19,7 %	24,2 %	28,9 %	32,5 %

Puolisot, joista toinen on tuloton, kaksi lasta

Maa	Työssäkäyvän puolison palkkatulo euroina			
	23800	36400	55500	119000
Alankomaat	23,9 %	30,8 %	35,2 %	44,2 %
Australia	12,0 %	18,7 %	24,8 %	36,4 %
Belgia	18,6 %	27,6 %	37,0 %	49,0 %
Britannia ¹	0,0 %	20,4 %	24,1 %	33,7 %
Espanja	15,7 %	21,5 %	26,7 %	35,3 %
Italia	19,5 %	29,5 %	36,9 %	47,0 %
Itävalta	22,7 %	30,2 %	36,7 %	39,3 %
Japani	14,6 %	17,3 %	20,6 %	29,4 %
Kanada	13,1 %	20,6 %	25,5 %	36,0 %
Norja	14,1 %	21,6 %	26,8 %	37,2 %
Ranska	21,8 %	22,9 %	25,7 %	30,5 %
Ruotsi	23,4 %	26,1 %	34,1 %	46,6 %
Saksa	22,6 %	29,4 %	33,9 %	36,1 %
Suomi	22,2 %	29,6 %	35,9 %	45,4 %
Sveitsi	6,2 %	8,4 %	11,7 %	20,8 %
Tanska	24,4 %	30,5 %	36,0 %	48,2 %
Viro	20,3 %	21,5 %	22,3 %	23,1 %
Yhdysvallat	8,8 %	11,0 %	16,6 %	26,1 %

¹ Working Tax Credit ja Child Tax Credit yhdessä kumoavat maksettavat verot ja toimivat tulonsiirtoina alimmalla tarkasteltavalla palkkatasolla.

TULOVEROASTEET* 2009

KAHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN PALKANSAAJAPERHE, KAKSI LASTA

Palkkatulot vuodessa euroina			
1. puoliso	23 800	36 400	55 500
+ 2. puoliso	36 400	55 500	119 000
= yhteensä	60 200	91 900	174 500
Alankomaat	28,1 %	33,5 %	41,3 %
Australia	18,1 %	23,7 %	33,4 %
Belgia	29,7 %	38,4 %	48,2 %
Britannia	20,6 %	24,4 %	31,0 %
Espanja	20,8 %	25,7 %	33,1 %
Italia	29,9 %	36,5 %	44,6 %
Itävalta	28,4 %	34,9 %	38,9 %
Japani	18,0 %	20,7 %	27,5 %
Kanada	20,4 %	25,4 %	33,7 %
Norja	20,9 %	26,2 %	34,7 %
Ranska	26,3 %	27,4 %	31,8 %
Ruotsi	25,0 %	30,9 %	42,6 %
Saksa	31,1 %	36,2 %	38,7 %
Suomi	26,6 %	33,4 %	42,4 %
Sveitsi	10,0 %	13,2 %	20,2 %
Tanska	35,3 %	38,9 %	48,6 %
Viro	21,8 %	22,5 %	23,1 %
Yhdysvallat	14,5 %	19,6 %	27,0 %

*) tuloveroaste yhteensä = puolisoitten yhteenlaskettujen verojen osuus yhteenlasketuista tuloista.

LISÄTULON MARGINAALIVEROASTEET 2009
YKSIÄINEN PALKANSAAJA JA YHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN
PALKANSAAJAPERHE

Yksinäinen tulonsaaja

Maa	Palkkatulo vuodessa euroina			
	23800	36400	55500	119000
Alankomaat	44,5 %	41,8 %	52,1 %	52,0 %
Australia	31,6 %	31,4 %	41,4 %	47,5 %
Belgia	50,8 %	55,0 %	59,6 %	59,6 %
Britannia	29,6 %	29,3 %	40,7 %	41,1 %
Espanja	32,8 %	32,7 %	37,1 %	43,0 %
Italia	38,0 %	47,9 %	44,9 %	44,0 %
Itävalta	44,1 %	48,9 %	49,0 %	43,8 %
Japani	22,9 %	26,1 %	30,2 %	41,2 %
Kanada	35,3 %	31,2 %	43,3 %	46,4 %
Norja	35,8 %	35,8 %	44,8 %	47,8 %
Ranska	33,6 %	43,1 %	42,9 %	50,3 %
Ruotsi	30,7 %	32,5 %	52,2 %	57,3 %
Saksa	47,5 %	55,5 %	54,1 %	44,2 %
Suomi	43,3 %	44,5 %	48,3 %	54,2 %
Sveitsi	20,7 %	24,8 %	29,9 %	38,6 %
Tanska	42,0 %	42,1 %	62,8 %	62,8 %
Viro	23,8 %	23,8 %	23,8 %	23,8 %
Yhdysvallat	27,1 %	37,4 %	37,1 %	33,1 %

Puolisot, joista toinen on tuloton, kaksi lasta

Maa	Työssäkäyvän puolison palkkatulo euroina			
	23800	36400	55500	119000
Alankomaat	44,5 %	41,8 %	52,1 %	52,0 %
Australia	31,4 %	31,4 %	41,4 %	47,5 %
Belgia	39,9 %	51,1 %	59,5 %	59,7 %
Britannia	29,5 %	68,3 %	40,7 %	41,1 %
Espanja	32,4 %	32,7 %	36,9 %	42,9 %
Italia	39,4 %	49,3 %	47,9 %	44,0 %
Itävalta	44,1 %	48,9 %	49,0 %	43,8 %
Japani	22,9 %	22,7 %	30,2 %	41,2 %
Kanada	35,6 %	31,2 %	43,4 %	46,5 %
Norja	35,8 %	35,8 %	44,8 %	47,8 %
Ranska	23,5 %	24,7 %	31,0 %	42,9 %
Ruotsi	30,7 %	32,5 %	52,2 %	57,3 %
Saksa	36,1 %	41,5 %	43,2 %	44,5 %
Suomi	43,3 %	44,5 %	48,3 %	54,2 %
Sveitsi	10,6 %	16,3 %	22,7 %	34,5 %
Tanska	42,1 %	42,1 %	57,3 %	62,8 %
Viro	23,8 %	23,8 %	23,8 %	23,8 %
Yhdysvallat	8,8 %	25,3 %	25,5 %	39,2 %

LISÄTULON MARGINAALIVEROASTEET 2009*)
KAHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN PALKANSAAJAPERHE, KAKSI LASTA

Palkkatulot vuodessa euroina			
1. puoliso	23 800	36 400	55 500
+ 2. puoliso	36 400	55 500	119 000
= yhteensä	60 200	91 900	174 500
Alankomaat	42,9 %	47,9 %	52,0 %
Australia	31,5 %	37,4 %	45,5 %
Belgia	51,0 %	57,7 %	59,7 %
Britannia	29,4 %	36,2 %	40,9 %
Espanja	32,7 %	35,2 %	41,1 %
Italia	43,9 %	46,1 %	44,3 %
Itävalta	47,0 %	49,0 %	45,5 %
Japani	22,7 %	28,6 %	37,7 %
Kanada	32,8 %	38,5 %	45,5 %
Norja	35,8 %	41,2 %	46,8 %
Ranska	28,3 %	35,8 %	42,9 %
Ruotsi	31,8 %	44,3 %	55,7 %
Saksa	43,9 %	48,1 %	47,6 %
Suomi	44,0 %	46,8 %	52,3 %
Sveitsi	18,0 %	23,5 %	33,0 %
Tanska	42,1 %	54,5 %	62,8 %
Viro	23,8 %	23,8 %	23,8 %
Yhdysvallat	26,1 %	30,3 %	38,5 %

*) Rajaveroste yhteensä = painotettu keskiarvo puolisojen lisätulojen rajaverosteista

**TYÖNANTAJAN SOSIAALIVAKUUTUSMAKSUT 2009
PERHEETÖN PALKANSAAJA**

Maa	Palkkatulo vuodessa euroina			
	23800	36400	55500	119000
Alankomaat	15,2 %	15,4 %	12,4 %	5,8 %
Australia	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Belgia	32,2 %	32,2 %	32,2 %	32,2 %
Britannia	6,2 %	7,2 %	7,9 %	10,5 %
Espanja	30,9 %	30,9 %	21,2 %	9,9 %
Italia	32,1 %	32,1 %	32,1 %	23,9 %
Itävalta	31,2 %	31,2 %	31,2 %	19,7 %
Japani	13,1 %	13,1 %	12,2 %	7,8 %
Kanada	6,9 %	5,5 %	3,6 %	1,7 %
Norja	14,1 %	14,1 %	14,1 %	14,1 %
Ranska	33,3 %	42,2 %	50,1 %	48,8 %
Ruotsi	31,4 %	31,4 %	31,4 %	31,4 %
Saksa	19,6 %	19,6 %	17,9 %	9,2 %
Suomi	22,4 %	22,4 %	22,4 %	22,4 %
Sveitsi	6,1 %	6,1 %	6,0 %	5,7 %
Tanska	2,1 %	1,3 %	0,9 %	0,4 %
Viro	34,4 %	34,4 %	34,4 %	34,4 %
Yhdysvallat	8,9 %	8,4 %	8,2 %	5,5 %

**VEROJEN YHTEENLASKETTU OSUUS TYÖVOIMAKUSTANNUKSISTA ELI
PALKKAVEROKIILA 2009
YKSIÄINEN PALKANSAAJA JA YHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN
PALKANSAAJAPERHE**

Yksinäinen tulonsaaja

Maa	Palkkatulo vuodessa euroina			
	23800	36400	55500	119000
Alankomaat	33,9 %	40,1 %	42,3 %	47,2 %
Australia	17,0 %	22,0 %	27,0 %	36,4 %
Belgia	49,2 %	54,9 %	59,5 %	64,7 %
Britannia	24,4 %	28,2 %	30,8 %	40,0 %
Espanja	38,6 %	42,0 %	40,9 %	41,8 %
Italia	45,2 %	50,3 %	54,1 %	57,2 %
Itävalta	43,2 %	48,2 %	52,7 %	49,8 %
Japani	28,3 %	30,1 %	32,7 %	36,4 %
Kanada	25,3 %	29,1 %	31,3 %	38,6 %
Norja	29,8 %	34,6 %	38,0 %	46,0 %
Ranska	44,7 %	49,4 %	56,4 %	60,0 %
Ruotsi	41,7 %	43,8 %	49,9 %	59,4 %
Saksa	44,5 %	49,6 %	52,8 %	49,7 %
Suomi	36,4 %	42,5 %	47,6 %	55,4 %
Sveitsi	17,3 %	20,2 %	23,5 %	31,5 %
Tanska	34,9 %	37,3 %	41,0 %	52,6 %
Viro	42,0 %	42,5 %	42,8 %	43,0 %
Yhdysvallat	26,2 %	30,1 %	34,3 %	36,0 %

Puolisot, joista toinen on tuloton, kaksi lasta

Maa	Työssäkäyvän puolison palkkatulo euroina			
	23800	36400	55500	119000
Alankomaat	33,9 %	40,1 %	42,3 %	47,2 %
Australia	12,0 %	18,7 %	24,8 %	36,4 %
Belgia	38,4 %	45,3 %	52,3 %	61,4 %
Britannia	5,9 %	25,8 %	29,6 %	40,0 %
Espanja	35,6 %	40,1 %	39,5 %	41,1 %
Italia	39,0 %	46,6 %	52,3 %	57,2 %
Itävalta	41,1 %	46,8 %	51,7 %	49,3 %
Japani	24,5 %	26,9 %	29,2 %	34,5 %
Kanada	18,7 %	24,7 %	28,1 %	37,1 %
Norja	24,7 %	31,3 %	35,8 %	45,0 %
Ranska	41,4 %	45,8 %	50,5 %	53,3 %
Ruotsi	41,7 %	43,8 %	49,9 %	59,4 %
Saksa	35,3 %	41,0 %	43,9 %	41,5 %
Suomi	36,4 %	42,5 %	47,6 %	55,4 %
Sveitsi	11,6 %	13,7 %	16,8 %	25,1 %
Tanska	25,9 %	31,4 %	36,6 %	48,4 %
Viro	40,7 %	41,6 %	42,2 %	42,8 %
Yhdysvallat	16,3 %	17,9 %	22,9 %	30,0 %

**VEROJEN YHTEENLASKETTU OSUUS TYÖVOIMAKUSTANNUKSISTA ELI
PALKKAVEROKIILA 2009
KAHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN PALKANSAAJAPERHE, KAKSI LASTA**

Palkkatulot vuodessa euroina			
1. puoliso	23 800	36 400	55 500
+ 2. puoliso	36 400	55 500	119 000
= yhteensä	60 200	91 900	174 500
Alankomaat	37,6 %	41,4 %	45,6 %
Australia	18,1 %	23,7 %	33,4 %
Belgia	46,8 %	53,4 %	60,8 %
Britannia	25,6 %	29,8 %	37,1 %
Espanja	39,5 %	40,5 %	41,0 %
Italia	47,0 %	51,9 %	56,2 %
Itävalta	45,4 %	50,3 %	50,4 %
Japani	27,5 %	29,6 %	33,6 %
Kanada	25,0 %	28,5 %	35,2 %
Norja	30,7 %	35,4 %	42,8 %
Ranska	48,1 %	48,9 %	54,3 %
Ruotsi	42,9 %	47,4 %	56,3 %
Saksa	42,4 %	46,2 %	45,3 %
Suomi	40,1 %	45,6 %	52,9 %
Sveitsi	15,1 %	18,1 %	24,6 %
Tanska	36,3 %	39,5 %	48,8 %
Viro	41,8 %	42,3 %	42,8 %
Yhdysvallat	21,2 %	25,8 %	31,4 %

Verotietoa sarjassa aikaisemmin ilmestynyt:

30. **Päivi Kaarlela: Eläketulojen verotus ja nettoeläkkeiden ostovoima vuosina 1991-2002** 24.4.2002
31. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2002** 16.5.2002
32. **Päivi Kaarelela: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2002.**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2002. 20.8.2002
33. **Jaana Kurjenoja: Tehoton verojärjestelmä?**
Analyysi Suomen ja 16 OECD-maan verotutuksista. 22.10.2002
34. **Jaana Kurjenoja: Ei halpaa huvia - vieläkään**
Laskelmia työn kustannuksista, verokiilasta ja palkkojen ostovoimasta. 5.2.2003
35. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2003.** 4.6.2003
36. **Teemu Lehtinen, Jenni Oksanen: Riittäisikö yksi veroprosentti?**
Ansiotulojen verotus Suomessa vuonna 2001 ja lineaarisesti progressiivinen verojärjestelmä. 11.8.2003
37. **Jaana Kurjenoja: Lapsiperheiden verokurimus**
Lapsiperheiden verotus, lapsilisät sekä päivähoito 11 Euroopan maassa. 29.9.2003
38. **Jenni Oksanen: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2004**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2004. 14.1.2004
39. **Jaana Kurjenoja: Kenelle työ kannattaa?**
Kannustinloukut 2004. 1.3.2004
40. **Jenni Oksanen: Eläkkeet, verot ja ostovoima**
Esimerkkilaskelmia eläketulon verotuksesta ja nettoeläkkeen ostovoiman kehityksestä vuosina 1991-2004. 4.5.2004
41. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2004**
Suomen asema palkkaverottajana. 31.5.2004
42. **Jaana Kurjenoja: Veropolitiikka ja verotuotot**
Tilastollinen analyysi henkilöverotuksen, arvonlisäverotuksen ja yhteisöverotuksen tuotoista 1980- 2003. 20.1.2005, 2.p 7.4.2005
43. **Jenni Oksanen: Kulutusverotus Suomessa.** 5.4.2005
44. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2005**
Suomi työn verottajana. 6.6.2005
45. **Jaana Kurjenoja: Työvoimakustannuksen verokiila 2005.** 31.8.2005
46. **Jaana Kurjenoja: Veronkevennyksillä ostovoimaa**
Palkansaajan tuloverotus ja ostovoima 1991-2006. 3.1.2006
47. **Jenni Oksanen: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2006**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2006. 24.1.2006
48. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2006**
Miten Suomi verottaa nyt työtä? 16.8.2006
49. **Minna Punakallio: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2007**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2007. 13.12.2006
50. **Minna Punakallio: Verottaja ostajan kukkarolla**
Kulutusverot Suomessa ja muissa maissa. 4.10.2007
51. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2007**
Suomi palkkaverottajana. 25.10.2007
52. **Minna Punakallio: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2008**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2008. 30.1.2008
53. **Jaana Kurjenoja: Työn verotus ja perheet Euroopassa**
Perheiden verotus, lapsilisät ja päivähoito 11 Euroopan maassa. 11.2.2008
54. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2008**
Suomi työn verottajana. 15.9.2008
55. **Jaana Kurjenoja: Eläkkeensaajan verotus ja ostovoima 2000-luvulla**
10.2.2009

Veronmaksajain Keskusliitto + Verotieto Oy
Kalevankatu 4, 00100 HELSINKI, puhelin (09) 618 871, fax (09) 608 087
www.veronmaksajat.fi

VERONMAKSAJAT